

รูปแบบสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี

จังหวัดจันทบุรี

THE FORMS OF REQUIRED SOCIAL WELFARE SERVICES FOR SMALL FARMERS

IN THE AREA OF MUANG DISTRICT IN CHANTHABURI PROVINCE

ภาคนิพนธ์

ของ

ศศิธร ไพบูลย์

ลิขสิทธิ์โดยกรมการศึกษานานาชาติ สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

พฤษภาคม 2558

รูปแบบสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี

จังหวัดจันทบุรี

THE FORMS OF REQUIRED SOCIAL WELFARE SERVICES FOR SMALL FARMERS
IN THE AREA OF MUANG DISTRICT IN CHANTHABURI PROVINCE

ภาคนิพนธ์

ของ

ศศิธร ไพบูลย์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

พฤษภาคม 2558

ใบรับรองภาคินิพนธ์

เรื่อง

รูปแบบสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
The Forms of Required Social Welfare Services for Small Farmers
in the Area of Muang District in Chanthaburi Province

ศศิธร ไพบูลย์

คณะกรรมการสอบภาคินิพนธ์

..... ประธานสอบภาคินิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยนนต์ ประดิษฐศิลป์)

..... ประธานที่ปรึกษาภาคินิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยนนต์ ประดิษฐศิลป์)

..... กรรมการที่ปรึกษาภาคินิพนธ์
(ดร.นักรบ เด็กรอ้า)

..... กรรมการสอบภาคินิพนธ์
(ดร.โอฬาร ถิ่นบางเตียว)

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยนนต์ ประดิษฐศิลป์)

วันที่ 31 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2558

ศศิธร ไพบูลย์. (2558). รูปแบบสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี. ภาคนิพนธ์ รม.ม. (การปกครองท้องถิ่น). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

รองศาสตราจารย์ชัยชนต์ ประดิษฐศิลป์ ร.ค. (รัฐศาสตร์)

ประธานกรรมการ

นักรบ เกียรธำ ร.ค. (รัฐประศาสนศาสตร์)

กรรมการ

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการรูปแบบสวัสดิการสังคมและปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี การวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Method) คือ การสำรวจกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี โดยใช้ขนาดตัวอย่าง 200 คน และเทคนิคการสุ่มอย่างง่ายนอกจากนั้นจะใช้การวิจัยเชิงคุณภาพสัมภาษณ์กลุ่มและการสัมภาษณ์เจาะลึก ข้อค้นพบจากการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรีที่มีสัดส่วนที่มากที่สุด ต้องการรูปแบบสวัสดิการสังคมหลัก คือการบริการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาของบุตรหลาน การบริการตรวจสอบสุขภาพประจำปี การบริการจัดตั้งโครงการซ่อมแซมที่พักอาศัยที่ชำรุด การส่งเสริมตลาดผลไม้ทั้งในและนอกประเทศ การประกันราคาพืชผลทางการเกษตร การบริการสนามกีฬาโรงยิมและลานเอนกประสงค์ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อย ได้แก่ ปัญหาด้านรายได้และรายจ่ายของครอบครัว และการประสบปัญหาด้านสุขภาพและอนามัย

คำสำคัญ : สวัสดิการสังคม เกษตรกรรายย่อย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Sasithorn Paiboon. (2015). **The Forms of Required Social Welfare Services for Small Farmers in the Area of Muang District in Chanthaburi Province.** Independent Study. M.P.A. (Local Government). Chanthaburi : Rambhai Barni Rajabhat University.

Advisory Committee

Assistant Professor Chaiyon Praditsil Ph.D.(Political Science)	Chairman
Nakrob Tianam D.P.A. (Public Administration)	Member

Abstract

The objectives of this research were to study the needs of social welfare services and the factors that influenced the needs for the social welfare services for small farmers within the area of Muang district, Chanthaburi. The research had been conducted by employing the Mixed method in which there was a use of a simple random survey technique as well as the use of the qualitative research approaches that include a method of group interview and in-depth interview. The findings obtained from the research were that the majority of the sample who were members of a small farmer group required key social welfare services including the loans for their children's education, the annual health check, the repair service for their damaged accommodation, the promotions for their products of both domestic and international markets, the price-guarantee schemes for their product, and the sport gym as well as a recreational area. The factors that influenced the needs for social welfare services were as follows; the problems of the incomes and expenses of farmers' households and the problems related to their health and hygiene.

Keywords : Social Welfare, Small Farmers

กิตติกรรมประกาศ

ภาคนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือให้คำแนะนำอย่างดียิ่ง จากรองศาสตราจารย์ ดร.ชัชยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ ประธานที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ ดร.นักรบ เกียรติอ่ำ กรรมการที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ และ ดร.ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ กรรมการสอบภาคนิพนธ์ ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา อันนำมาซึ่งความทรงคุณค่าทางวิชาการ

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบพระคุณบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี ที่กรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดีและทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ภาคนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี คุณความดีและประโยชน์อันพึงมีจากภาคนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นสิ่งบูชาแด่พระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ศศิธร ไพบูลย์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมติฐานในการวิจัย	7
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ	10
แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม	13
แนวคิดเกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์.....	18
ความหมายความมั่นคงของมนุษย์.....	18
ทฤษฎีเกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์.....	19
แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนของเอ วิชายานอฟ	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
3 วิธีดำเนินการวิจัย	30
การวิจัยเชิงสำรวจ.....	30
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	31
การวิเคราะห์ข้อมูล	32
การวิจัยเชิงคุณภาพ.....	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
การตรวจสอบข้อมูล	34
การวิเคราะห์ข้อมูล	34

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	35
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	35
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
สภาพบริบทของอำเภอเมืองจันทบุรี	36
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
5 สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	63
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	63
สรุปผลการวิจัย.....	63
การอภิปรายผล	64
ข้อเสนอแนะ.....	65
บรรณานุกรม.....	67
ภาคผนวก.....	71
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	72
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย	74
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	102
ประวัติย่อผู้วิจัย	109

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามตำบลในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี	30
2 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	41
3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	42
4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	42
5 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้	43
6 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความต้องการสวัสดิการด้านการศึกษา.....	43
7 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความต้องการสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย	44
8 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความต้องการสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย	45
9 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความต้องการสวัสดิการด้านการทำงานและการมีรายได้	46
10 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความต้องการสวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม.	47
11 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความต้องการสวัสดิการด้านนันทนาการ	47
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยที่เกี่ยวกับความ ต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัด จันทบุรี โดยภาพรวมของแต่ละด้าน	48
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความพร้อมในการให้ บริการของรัฐ	49
14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัญหาด้านรายได้และ รายจ่ายของครอบครัว.....	50
15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหลักประกันจากสมาชิก ครอบครัว.....	51
16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการแบกรับภาระหนี้สิน ทั้งในและนอกระบบ	52
17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการประสบปัญหาด้าน สุขภาพและอนามัย	53
18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโอกาสทางการศึกษา.	54
19 ผลการทดสอบสมมติฐานจำแนกตามตัวแปรกำหนด	55

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ในภาคการเกษตรของประเทศไทยมีความหลากหลายของสภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตลอดจนเงื่อนไขของเกษตรกรในแต่ละพื้นที่ที่ไม่เหมือนกัน ทำให้ลักษณะการผลิต การบริโภคการตลาดและการค้าสินค้าเกษตรมีความแตกต่างกันออกไป โดยหลังจากที่การปฏิวัติเขียว (Green revolution) ได้อุบัติขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2504 และส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่อการเกษตร ไทยในช่วง ปี พ.ศ. 2510 เป็นต้นมา แนวทางการพัฒนาการเกษตรไทยในภาพรวมได้ปรากฏชัดเจน ขึ้นกล่าวคือ เปลี่ยนจากการเกษตรที่หลากหลายเพื่อยังชีพและผลิตสินค้าอาหารเพื่อตอบสนองตลาด ภายในประเทศมาเป็นการเกษตรเชิงเดี่ยวเพื่อการค้าและเน้นการผลิตสินค้าวัตถุดิบเพื่อการส่งออก โดย ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสมัยใหม่ต่าง ๆ ที่ล้นไหลเข้ามาเผยแพร่ในประเทศโดยเฉพาะ สารเคมีกำจัดโรคแมลงปุ๋ยเคมีและเครื่องจักรกลการเกษตร (ธันวา จิตต์สงวน. 2543 : 73)

อุซุกร เหมือนเดช (ออนไลน์ : 2557) กล่าวว่า เกษตรกรรายย่อยมีบทบาทในทางเศรษฐกิจ ของแต่ละประเทศในอาเซียนมาก แต่พวกเขากลับยากจน เนื่องจากการกระจายทรัพยากรอย่างไม่ เท่าเทียม

ศจินทร์ ประชาสันต์ (ออนไลน์ : 2556) กล่าวว่า แม้ว่าครัวเรือนเกษตรกรรายย่อยจะมี คุณูปการหลายอย่างต่อสังคม แต่ในบรรดาประชากร 850 ล้านคนทั่วโลกที่ต้องประสบกับภาวะหิวโหย รุนแรงและเรื้อรัง ครั้งหนึ่งกลับเป็นครัวเรือนของเกษตรกรรายย่อยเอง เพื่อตอบสนองต่อความ ต้องการของตลาดโลก เศรษฐกิจของครัวเรือนเกษตรกรรายย่อยจึงผูกติดกับการขึ้นลงด้านราคาของ สินค้าชนิดนั้น ๆ ในตลาดโลกเพิ่มขึ้น ขณะที่การผลิตเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของครัวเรือน และตลาดท้องถิ่นลดลง ดังนั้น ผลจากการทำงานหนักและการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ในประเทศกำลัง พัฒนาจำนวนมาก จึงเป็นไปเพื่อผลิตสินค้าส่งออกให้กับกลุ่มผู้บริโภคในประเทศพัฒนาแล้วที่ร่ำรวย

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ภาคเกษตรกรรมไทยกำลัง เผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ในขณะที่เกษตรกรไทยยังคงเผชิญปัญหาความ ยากจนอันเกิดจากความไม่เป็นธรรมทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ปรากฏการณ์ของปัญหาที่ เกิดขึ้นกับเกษตรกรไทยในปัจจุบันมีหลายประการ กล่าวคือ ปัญหาด้านปัจจัยและฐานทรัพยากร การผลิตปัญหาเรื่องสุขภาพปัญหาเรื่องตลาด ฯลฯ ทำให้ภาคการเกษตรของไทยตกอยู่ในภาวะที่ น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง เนื่องจากจำนวนเกษตรกรรายย่อยลดลง คนจนจากภาคเกษตรกรรมจะล้มละลาย และหันเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการ รวมทั้งเป็นแรงงานในภาคเกษตร ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และการถดถอยของวิถีเกษตรกรรม (มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน. ออนไลน์ : 2557)

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงความคิดของเกษตรกรเป็นไปตามกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลก ที่มุ่งเน้นการแข่งขัน การบริโภคอย่างไร้ขอบเขตจำกัด ทำให้ความคิดและพฤติกรรมเกษตรกรเปลี่ยนไปจากเดิมที่เคยหาอยู่หากินอยู่ร่วมกับธรรมชาติแบบพอมีพอใช้ มาเป็นซื้อกินจึงต้องหาเงินให้เท่าหรือรวยยิ่งกว่าคนอื่นทำให้ไม่รู้จักพอ ใจใหญ่ใจโต เบียดบังทำลายขายธรรมชาติ ใช้ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เกษตรและเทคโนโลยี มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า เช่น การใช้พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่ให้ผลผลิตสูง การใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรทดแทนแรงงานจากสัตว์ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถผลิตได้ในทุกช่วงเวลาและมีผลผลิตอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการใช้สารเคมีทางการเกษตรจำพวกปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและฮอร์โมนพืชสังเคราะห์ ฯลฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ผลผลิตที่สูงขึ้นและมีวัตถุดิบป้อนให้กับโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในภาคเกษตรกรรมอย่างรวดเร็ว (มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน. ออนไลน์ : 2557)

ในพื้นที่ภาคตะวันออกถือเป็นพื้นที่ ๆ มีการปลูกผลไม้มากที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย แบ่งเป็นผลไม้ในจังหวัดจันทบุรีประมาณ 70% จากปริมาณพื้นที่การเกษตรของภาคตะวันออกทั้งหมด โดยผลไม้ส่วนใหญ่จะถูกจำหน่ายเพื่อการบริโภคภายในประเทศ 90% ส่วนอีก 10 % จะถูกส่งออก โดยมีตลาดหลักที่สำคัญคือประเทศจีนและเวียดนาม ปัญหาหลักที่สร้างความเดือดร้อนให้กับเกษตรกรรายย่อยผู้เป็นชาวสวนผลไม้ คือ ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ โดยเฉพาะในช่วงที่มีผลผลิตกระจุกตัว ซึ่งก็คือ ช่วงเดือนพฤษภาคมถึงมิถุนายน นอกจากนี้ผลไม้ต่าง ๆ เป็นผลไม้เมืองร้อนซึ่งจะมีการสุกและเน่าเสียได้ง่าย จึงทำให้เกษตรกรต้องรีบเก็บเกี่ยวผลผลิตให้เร็วขึ้น จนทำให้คุณภาพของผลผลิตลดลง ประกอบกับระยะเวลาช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิตจะมีสภาพอากาศที่แปรปรวน ร้อน สลับฝน จึงทำให้อัตราการสุกของผลไม้ชนิดต่าง ๆ สุกเร็วเพิ่มขึ้นจนก่อให้เกิดปัญหาปริมาณผลไม้ล้นตลาดและส่งผลกระทบต่อเกษตรกรโดยตรง เนื่องจากการถูกกดราคาส่งผลผลิตจากกลุ่มพ่อค้าคนกลาง (สมหวัง ภูมรินทร์. สัมภาษณ์. 2557)

นอกจากนี้ภายในจังหวัดจันทบุรียังไม่ระบบการระบายสินค้าในขณะที่ผลผลิตกระจุกตัว และการกำหนดราคาก็ยังไม่มีหน่วยงานของรัฐที่จะทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพหลักที่ชัดเจน ส่งผลให้เกษตรกรต้องวิตกกังวลกับราคาที่ขึ้นลง โดยที่ไม่มีการกำหนดราคาสินค้าที่แน่นอนจากกลุ่มพ่อค้าคนกลาง ผู้รับซื้อสินค้าทางการเกษตร เพราะจังหวัดจันทบุรีไม่มีระบบตลาดกลางค้าผลไม้ ที่จะสามารถกำหนดราคาส่งผลไม้เพื่อต่อรองราคารับซื้อแทนพ่อค้าคนกลาง ที่มีกดราคาส่งผลผลิตจากเกษตรกรรายย่อย (สมหวัง ภูมรินทร์. สัมภาษณ์. 2557)

ในปัจจุบันประเทศไทย รัฐบาลมอบนโยบายให้ ธ.ก.ส. เดินหน้าดำเนินโครงการพักชำระหนี้ให้แก่ครัวเรือน ซึ่งเป็นเกษตรกรรายย่อยและผู้มีรายได้น้อยที่มีหนี้สินต่ำกว่า 5 แสนบาท พร้อมปรับโครงสร้างหนี้สำหรับพี่น้องเกษตรกรรายย่อยที่มีหนี้เกิน 5 แสนบาท ด้วยการพักชำระหนี้ให้แก่

พี่น้องเกษตรกร โดยไม่ต้องชำระต้นเงินกู้และดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นเป็นระยะเวลา 3 ปี ในขณะเดียวกัน รัฐบาลพร้อมนำร่องโครงการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพแก่พี่น้องเกษตรกรอย่างครบวงจร เพื่อสร้างครอบครัวที่มีรายได้มั่นคงและมีความเข้มแข็งภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อย่างไรก็ตามในประเทศไทยยังมีสวัสดิการที่เกษตรกรสามารถเข้าถึง เช่น ด้านการศึกษา (โครงการเรียนฟรี 15 ปี, กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา), ด้านสุขภาพ (หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า) ด้านการทำงานและมีรายได้ (การได้รับเมล็ดพันธุ์ข้าวแจกฟรี) เป็นต้น แต่เนื่องจากสวัสดิการที่ทางหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นนั้นยังมีเกษตรกรที่ไม่สามารถเข้าถึง 100 % ทำให้การได้รับสวัสดิการจากทางรัฐบาลเป็นไปไม่ได้อย่างทั่วถึงและในทางปฏิบัติของทางหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องยังไม่มีวิธีในการจัดสรรรูปแบบสวัสดิการที่เหมาะสม

จากประสบการณ์ของผู้วิจัยในฐานะที่เป็นเกษตรกรรายย่อยในจังหวัดจันทบุรีพบว่า ปัญหาหลักที่สำคัญซึ่งส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต คือปัญหาภาระหนี้สินจากสถาบันการเงินต่าง ๆ เช่น สหกรณ์การเกษตรเมืองจันทบุรี, ธ.ก.ส. รวมไปถึงการกู้ยืมเงินจากนายทุนนอกระบบ ปัญหาที่รองลงมา คือ ปัญหาการเสื่อมโทรมของพื้นที่ทำกินอันเนื่องมาจากการใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมีในปริมาณมาก และมีระยะเวลาการใช้สะสมมาเป็นเวลานาน ผลกระทบทางตรงก็คือ สภาพดินเสื่อมโทรม โรคและแมลงระบาดอย่างหนัก ทำให้คุณภาพของผลผลิตไม่ตรงตามความต้องการของตลาด อันส่งผลกระทบต่อทางอ้อม คือทำให้เกิดรายได้ที่ไม่แน่นอนของกลุ่มเกษตรกร ปัญหาสำคัญประการที่สาม คือปัญหาด้านสุขภาพ เนื่องจากกระบวนการผลิตสินค้าทางการเกษตรมีการพึ่งพาสารเคมีในปริมาณที่สูงมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้ใช้สารเคมี โดยเกษตรกรจะมีปริมาณสารพิษในร่างกายสูงมากกว่าคนทั่วไปและเสี่ยงต่อการเสียชีวิตจากได้รับสารพิษมากขึ้น จากปัญหาหลักสามประการข้างต้น แสดงให้เห็นถึงการขาดหลักประกันและความมั่นคงในชีวิต ซึ่งส่งผลให้เกษตรกรรายย่อยมีความต้องการการช่วยเหลือจากหน่วยงานที่ให้บริการของรัฐในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นหลักประกันสำหรับตัวเกษตรกรรายย่อยเองและสมาชิกครอบครัวของเกษตรกรรายย่อย

อย่างไรก็ดีในการศึกษาปัญหาของเกษตรกรรายย่อยดังกล่าว ยังไม่มีวิธีการศึกษาอย่างเป็นระบบและยังไม่ค่อยมีนักศึกษาทำวิจัยเรื่องนี้

การเลือกกรณีศึกษา อำเภอเมืองจันทบุรีเนื่องจากอำเภอเมืองจันทบุรีเป็นแหล่งของเกษตรกรรายย่อย เพราะมีพื้นที่น้อยประชาชนกระจุกตัวหนาแน่น ทำให้ส่วนใหญ่เกษตรกรจะมีสวนผลไม้ขนาดเล็กมีพื้นที่ทำกินไม่มากนัก เพราะการทำเกษตรเป็นแบบครัวเรือน คือทำจากรุ่นพ่อสู่รุ่นลูก เมื่อลูกหลานมีครอบครัวก็จะแบ่งแยกที่ดินให้ทำกินเป็นของตนเอง พี่น้องญาติ อยู่ใกล้ ๆ กัน ละแวกเดียวกันทำให้เกษตรกรมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด แน่นแฟ้น พึ่งพาอาศัย ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทั้งในด้านการทำเกษตรและด้านอื่น ๆ ซึ่งไม่เหมือนกับอำเภออื่นๆ ในจังหวัดจันทบุรี เช่น อำเภอ

โป่งน้ำร้อน อำเภอแก่งหางแมว ซึ่งอยู่ห่างไกลตัวเมืองประชาชนไม่หนาแน่น พื้นที่ทำการเกษตรยังมีอยู่มากทำให้คนที่มีอาชีพเกษตรกรรมพื้นที่ในการทำเกษตรมากบางรายมีจำนวนระหว่าง 100-1,000 ไร่ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา เรื่องรูปแบบสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมือง จันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาความต้องการรูปแบบสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรีจังหวัดจันทบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังนี้

1. คาดว่าผลการวิจัยจะทำให้ทราบถึงความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
2. คาดว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปต่อยอดเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการกำหนดนโยบายการจัดสวัสดิการสำหรับเกษตรกรรายย่อยต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตในด้านช่วงเวลาของการศึกษา : ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2552 จนถึง ปี พ.ศ. 2557

ขอบเขตในด้านพื้นที่ของการศึกษา : ศึกษาพื้นที่การที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรีจำนวน 8 ตำบล ได้แก่ ตำบลคลองนารายณ์ ตำบลคมบาง ตำบลหนองบัว ตำบลเกาะขวาง ตำบลบางกะจะ ตำบลท่าช้าง ตำบลแสลง ตำบลพลับพลา

ขอบเขตในด้านประชากรของการศึกษา : ได้แก่ กลุ่มของเกษตรกรรายย่อยที่มีที่ดินเป็นของตนเอง จ้างแรงงานชั่วคราว มีพื้นที่ทำกินตั้งแต่ 1-25 ไร่ ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อเป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

เกษตรกรรายย่อย หมายถึงกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยที่มีที่ดินเป็นของตนเอง จ้างแรงงานชั่วคราว มีพื้นที่ทำกิน ตั้งแต่ 1-25 ไร่ ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

สวัสดิการสังคม หมายถึงความประสงค์ของเกษตรกรรายย่อยที่ต้องการให้มีระบบการจัดบริการสังคมทั้งจากภาครัฐและเอกชนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนาสังคม รวมทั้งการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคมเพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ในระดับมาตรฐาน โดยบริการดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน ให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม 7 ด้าน ดังนี้

1. **การศึกษา** หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดกับบุคคลและสังคมเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทักษะคิด ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

2. **สุขภาพอนามัย** หมายถึงการให้บริการสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัยสำหรับประชาชน ถือเป็นสิทธิของประชาชนที่จะได้รับการรักษาพยาบาลที่ได้มาตรฐานทั่วถึงมีประสิทธิภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

3. **ที่อยู่อาศัย** หมายถึงอาคารบ้านเรือน รวมถึงตึก โรงและแพที่มนุษย์จัดสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยทั้งกลางวันและกลางคืน ภายในที่อยู่อาศัยประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการ มีทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกสบาย อุปกรณ์และสิ่งที่ใช้สอยที่จำเป็นตามความต้องการทางด้านร่างกาย จิตใจและความเป็นอยู่ที่ดีงามทั้งส่วนตัวและครอบครัวของผู้พักอาศัย

4. **การทำงานและการมีรายได้** หมายถึงการที่บุคคลผู้อยู่ในกำลังแรงงาน ตั้งแต่อายุ 15 ปีขึ้นไปทุกคน ซึ่งเป็นผู้มีงานทำ โดยได้รับค่าจ้าง หรือ เงินจากการประกอบอาชีพหรือการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจ รวมทั้งผลตอบแทนอื่น ๆ

5. **ความมั่นคงทางสังคม** หมายถึงการที่เกษตรกรได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย อารมณ์และสังคม จากการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลในสังคม การได้รับความเคารพ ให้เกียรติและความไว้วางใจจากสังคม ได้รับกำลังใจจากสังคมได้รับความช่วยเหลือและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสังคม ได้รับความรู้สึกที่มีคุณค่าในตัวเองและการรับรู้จากการปฏิบัติและยอมรับจากผู้อื่น

6. **นันทนาการ** หมายถึงกิจกรรมที่บุคคลสมัครใจทำในยามว่างเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินผ่อนคลายความตึงเครียด ทั้งร่างกายและจิตใจ

ความพร้อมในการให้บริการของรัฐ หมายถึงการให้บริการของภาครัฐที่มีคุณภาพ สิ่งทีสะท้อนสมรรถนะของการปฏิบัติงานการให้บริการตอบสนองความต้องการประชาชนที่เป็นลูกค้า ผู้รับบริการของหน่วยงานภาครัฐ ภายใต้รากฐานของการบริหารราชการหรือการบริหารงานของรัฐ

ปัญหาด้านรายได้และรายจ่ายของครอบครัว หมายถึงการมีรายได้ที่ไม่เพียงพอต่อการแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันที่สูงขึ้น

หลักประกันจากสมาชิกครอบครัว หมายถึงการได้รับความรัก และการเอาใจใส่ดูแลจากคนในครอบครัวยามแก่เฒ่า

การแบกรับภาระหนี้สินทั้งในและนอกระบบ หมายถึงการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินหรือนายทุนเงินกู้นอกระบบ เพื่อนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงิน

การประสบปัญหาด้านสุขภาพและอนามัย หมายถึงการที่เกษตรกรรายย่อยอยู่ในภาวะอาการเจ็บป่วย ไม่สบาย จากโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ หรือ การเจ็บป่วยจากการได้รับสารเคมีจากการประกอบอาชีพทางการเกษตร

โอกาสทางการศึกษา หมายถึงการที่บุคคลได้เข้ารับการศึกษาระดับพื้นฐาน และได้รับการศึกษาต่อขั้นสูง อย่างเท่าเทียมตามความต้องการที่จะได้รับการศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการสำรวจองค์ความรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาสามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

30. การประสบปัญหาด้านสุขภาพและอนามัยมีผลต่อสวัสดิการด้านนันทนาการของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
31. โอกาสทางการศึกษามีผลต่อสวัสดิการด้านการศึกษาของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
32. โอกาสทางการศึกษามีผลต่อสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัยของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
33. โอกาสทางการศึกษามีผลต่อสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
34. โอกาสทางการศึกษามีผลต่อสวัสดิการด้านการทำงานและการมีรายได้ของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
35. โอกาสทางการศึกษามีผลต่อสวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคมของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
36. โอกาสทางการศึกษามีผลต่อสวัสดิการด้านนันทนาการของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัย

การสำรวจองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย สามารถสรุปเป็นหัวข้อต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ
2. แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม
3. แนวคิดเกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์
  - 3.1 ความหมายความมั่นคงของมนุษย์
  - 3.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์
4. แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนของเอ วิชายานอฟ
5. เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

นิพนธ์ กัณฐเสวี (2528 : 70) ความต้องการ หมายถึงความอยากได้ ใคร่ได้หรือประสงค์จะได้และเมื่อเกิดความรู้สึกดังกล่าวจะทำให้ร่างกายเกิดการขาดสมดุลเนื่องมาจากมีสิ่งรบกวนกระตุ้นมีแรงขับภายในเกิดขึ้น ทำให้ร่างกายไม่อาจอยู่นิ่งต้องพยายามดิ้นรนและแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ๆ เมื่อร่างกายได้รับตอบสนองแล้วร่างกายมนุษย์ก็กลับสู่ภาวะสมดุลอีกครั้งหนึ่งและก็จะเกิดความต้องการใหม่ ๆ เกิดขึ้นมาทดแทนวนเวียนอยู่ไม่มีที่สิ้นสุด

กฤษณา ศักดิ์ศรี (2534 : 159) กล่าวว่า มนุษย์นั้นเพียรพยายามทุกวิถีทาง ในอันที่จะให้บรรลุความต้องการที่ละขั้น เมื่อความต้องการขั้นแรกได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการขั้นนั้นก็ลดความสำคัญลงจนหมดความสำคัญไปไม่เป็นแรงกระตุ้นอีกต่อไป แต่จะเกิดความสนใจและความต้องการสิ่งใหม่อีกต่อไป แต่ความต้องการขั้นต้น ๆ ที่ได้รับการตอบสนองไปเรียบร้อยแล้วนั้นอาจกลับมาเป็นความจำเป็นหรือความต้องการครั้งใหม่อีกได้เมื่อการตอบสนองความต้องการครั้งแรกได้สูญเสียหรือขาดหายไปและความต้องการที่เคยมีความสำคัญจะลดความสำคัญลงเมื่อมีความต้องการใหม่ ๆ เข้ามาแทนที่

นอกจากนั้นแล้ว เสถียร เหลืองอร่าม (2525 : 10) กล่าวว่า มนุษย์มีความต้องการหลายสิ่งหลายอย่าง เช่น อาหาร อากาศ น้ำที่อยู่อาศัยรวมทั้งสิ่งอื่น ๆ ด้วย เช่น การยอมรับนับถือ สถานภาพ การเป็นเจ้าของ ฯลฯ แต่อย่างไรก็ตามโดยทั่วไปความต้องการเหล่านี้ยากที่จะได้รับการตอบสนองจนอิ่มและพอใจทั้งที่ก็ได้รับอยู่แล้ว ทุกวันนี้คนเราพยายามทำงานก็เพื่อจะสนองความต้องการของตน ทำงานเพื่อเงินเพราะเงินเป็นสื่อกลางของการแลกเปลี่ยนสิ่งต่าง ๆ ตามต้องการแต่ถ้ามองให้ลึก

ลงไปแล้วการทำงาน ไม่ใช่เพื่อเงินแต่อย่างเดียวเสมอไปเศรษฐกิจมีเงินมหาศาลก็ยังทำงานทั้ง ๆ ที่ทำงานแล้วได้เงินเป็นค่าตอบแทนเพียงเล็กน้อย ๆ การทำงานเพื่อเงินเป็นเพียงเหตุผลประการหนึ่งเท่านั้น ยังมีปัจจัยอื่น ๆ อีกมากที่คนต้องการได้รับจากการทำงาน ซึ่งบางครั้งเงินไม่สามารถซื้อความต้องการบางอย่างได้ เพราะความต้องการของมนุษย์มีอยู่ 3 ประการ (นิพนธ์ คันทเสวี. 2528 : 71)

1. ความต้องการทางด้านร่างกายหรือความต้องการทางสรีระ (Physical or Physiological Needs) หรือความต้องการปฐมภูมิ (Primary Needs) หรือความต้องการทางด้านชีววิทยา (Biological Needs) หรือความต้องการปฐมภูมิ (Primary) เป็นความต้องการทางชีววิทยา หรือ ความต้องการทางกายภาพเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานอันดับแรกหรือขั้นต่ำสุดของมนุษย์ซึ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต เป็นความต้องการที่จำเป็นสำหรับชีวิต เป็นความต้องการเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ของมนุษย์เพื่อการมีชีวิตอยู่เป็นความต้องการที่มีมาตั้งแต่กำเนิด ในฐานะที่เป็นอินทรีย์ทางกายภาพเป็นแรงขับ (Drive) ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติเป็นแรงขับดันทางกายภาพเป็นความต้องการที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตเพื่อความอยู่รอดจึงเป็นความต้องการพื้นฐานที่จะขาดเสียมิได้ ความต้องการชนิดนี้หากไม่ได้รับการตอบสนองจะมีความรู้สึกตึงเครียดอยู่ตลอดเวลา และมีความกระวนกระวาย เช่น ความต้องการอากาศหายใจ อาหารความอบอุ่น น้ำ ยารักษาโรคอุณหภูมิที่เหมาะสม เครื่องนุ่งห่ม การเคลื่อนไหวทางร่างกาย การขับถ่าย ความต้องการเรื่องเพศ การพักผ่อนนอนหลับ ที่อยู่อาศัย เป็นต้น ถ้าขาดความต้องการประเภทนี้เพียงประการใดประการหนึ่งชีวิตจะต้องมีอันเป็นไป เพราะความต้องการนี้เป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับมนุษย์ทุกคนจะขาดเสียมิได้ การแสวงหาสิ่งต่าง ๆ มาเพื่อตอบสนองความต้องการในทางกายของมนุษย์นี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของสังคม วัฒนธรรม การฝึกอบรม สิ่งแวดล้อม ศาสนา เศรษฐกิจ ฯลฯ

2. ความต้องการทางด้านจิตใจหรือความต้องการในระดับสูง หรือความต้องการทางด้านจิตวิทยาหรือความต้องการทุติยภูมิหรือความต้องการที่เกิดใหม่ (Psychological Needs or Secondary Needs or Acquired Needs) เป็นความต้องการที่ส่วนใหญ่เกิดขึ้นภายหลังหลังจากความต้องการทางร่างกายได้รับการตอบสนองแล้ว บางครั้งจึงเรียกความต้องการทางจิตใจว่า “ความต้องการที่เกิดขึ้นใหม่ (Acquired Needs)” เพราะเป็นความต้องการที่เกิดจากความรู้และการเรียนรู้ประสบการณ์การสนองตอบต่าง ๆ ก็เพื่อให้เกิดความพึงพอใจเป็นแรงขับ (Drive) ชนิดหนึ่งที่ไม่หยุดอยู่กับที่ (Dynamic) ไม่มีรากฐานจากความต้องการทางร่างกาย แต่อาศัยกลไกทางสมองที่สั่งสมจากประสบการณ์ สภาพแวดล้อม วัฒนธรรม เป็นส่วนใหญ่ซึ่งแต่ละบุคคลอาจเหมือนกันหรือต่างกันได้เนื่องจากแต่ละคนมีระดับความต้องการแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้และประสบการณ์ ความต้องการทางจิตใจเป็นความต้องการที่สลับซับซ้อนและมีความแตกต่างกันมากระหว่างบุคคล

3. ความต้องการทางสังคมเป็นความต้องการทางจิตใจนั่นเอง แต่เน้นหนักในด้านความต้องการที่จะดำรงชีวิต ให้เป็นที่ยอมรับนับถือของคนอื่นหรือมีความเป็นอยู่ดีกว่าบุคคลอื่น เช่น ต้องการความปลอดภัยต้องการได้รับการยกย่องนับถือ ต้องการความยอมรับในสังคม ต้องการความก้าวหน้า เป็นต้น ตามธรรมชาติแล้วมนุษย์มีความต้องการมากมายหลายอย่างจนไม่มีขอบเขตจำกัด ซึ่งทั้งความต้องการที่เกิดจากความคิดคำนึงหรือความต้องการด้านจิตใจหรือความต้องการทางกาย ซึ่งเป็นความต้องการที่ขาดมิได้และในบรรดาความต้องการต่างๆของมนุษย์นั้นยากที่จะได้รับการสนองตอบจนเป็นที่พอใจเพราะเป็นเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล

ทฤษฎีความต้องการมาสโลว์ (Maslow's Need Hierachy) ได้ตั้งสมมุติฐานเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ไว้ ดังนี้ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2541 : 51)

1. บุคคลย่อมมีความต้องการอยู่เสมอและไม่สิ้นสุด ขณะที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นก็จะเกิดขึ้นอีกไม่มีวันจบสิ้น
2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอื่น ๆ ต่อไปความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองจึงเป็นสิ่งจูงใจในพฤติกรรมของคนนั้น
3. ความต้องการของบุคคลจะเรียงเป็นลำดับขั้นตอนความสำคัญ เมื่อความต้องการระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว บุคคลก็จะให้ความสนใจกับความต้องการระดับสูงต่อไป

มาสโลว์ ได้อธิบายว่าความต้องการของบุคคลมี 5 ขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้ (Ivancevich and Matteson. 2002 : 150-151)

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นต่ำสุดของมนุษย์ ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ อุณหภูมิที่เหมาะสม การบรรเทาความเจ็บปวดต่าง ๆ เป็นต้น
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety and Security Needs) ความต้องการมีอิสระและความปลอดภัยจากภัยคุกคามต่าง ๆ
3. ความต้องการความรักและการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ (Belongingness, Social and Love Needs) ความรู้สึกว่าคุณได้รับความเป็นมิตร ความรักและมีส่วนร่วมในการเข้าเป็นสมาชิกกับกลุ่ม
4. ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือ (Self - esteem Needs) เป็นความต้องการให้คนอื่นยกย่องให้เกียรติและเห็นความสำคัญของตน
5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self - actualization Needs) เป็นความต้องการสูงสุดในชีวิตเป็นความต้องการที่เกี่ยวกับการทำงานที่ตนเองชอบหรือต้องการจะเป็นมากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้

จากความหมายความต้องการผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้ ความต้องการ หมายถึงความอยากได้ใคร่ได้หรือประสงค์จะได้ เมื่อเกิดความรู้สึกดังกล่าวจะทำให้ร่างกายเกิดการขาดสมดุล เนื่องมาจาก

มีสิ่งเร้ามากระตุ้น มีแรงขับภายในเกิดขึ้น ทำให้ร่างกายไม่อาจอยู่นิ่งต้องพยายามดิ้นรนและแสวงหา เพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ๆ ความต้องการของมนุษย์ มีอยู่ 3 ประการ คือ 1) ความต้องการทางด้านร่างกาย 2) ความต้องการทางด้านจิตใจ 3) ความต้องการทางด้านสังคม

แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม

สวัสดิการสังคม หมายถึงระบบการจัดบริการทางสังคมซึ่งเกี่ยวกับการป้องกันการแก้ไข ปัญหาการพัฒนาและการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคมเพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของ ประชาชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึงเหมาะสมเป็นธรรมและให้เป็นไปตาม มาตรฐานทั้งทางการศึกษาสุขภาพอนามัยที่อยู่อาศัยการทำงานและการมีรายได้มั่นคงทางการ กระบวนการยุติธรรมและบริการสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิที่ประชาชน จะต้องได้รับและการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์, 2547 : 201)

ในที่นี้หมายถึงระบบการจัดบริการสังคมที่จัดขึ้นโดยภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคม ได้แก่ ภาครัฐ ภาคองค์กรพัฒนาเอกชนภาคองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคองค์กรชุมชน (ชุมชนและประชาชน) ที่มุ่งตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นพื้นฐานของประชาชน ตามสิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับ เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีการพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว

ทัศนีย์ ลักษณะวิชนชัย (2545 : 14) ได้ให้ความหมายของสวัสดิการสังคมว่า หมายถึง ระบบ การจัดบริการสังคม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคมและพัฒนาสังคม รวมทั้งการส่งเสริม ความมั่นคงทางสังคม เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้ในระดับมาตรฐาน บริการดังกล่าว จะต้องตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชน ให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึง และเป็นธรรม ทั้งในด้านการศึกษา การมีสุขภาพอนามัยการมีที่อยู่อาศัย การมีงานทำ การมีรายได้ การมีสวัสดิการแรงงาน การมีความมั่นคงทางสังคม นันทนาการและบริการสังคมทั่วไป โดยระบบ บริการสังคมต้องคำนึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิที่ประชาชนต้องได้รับและเข้ามามีส่วนร่วม ในระบบการจัดบริการสังคมในทุกระดับ

วันทนี วาสิตะสิน (2543 : 2) ให้ความหมายว่า สวัสดิการสังคม หมายถึง การกินดีอยู่ดี (Social Well Being) ของทุกคนไม่เฉพาะผู้ยากไร้เท่านั้น คนทุกคนที่เกิดมาในโลกนี้ตามปฏิญญาสากลขององค์การสหประชาชาติ ในเรื่องสิทธิมนุษยชนกำหนดว่าทุกคนจะต้องได้รับการตอบสนอง ในความต้องการพื้นฐานอันเป็นสิทธิที่ทุกคนจะต้องได้รับและเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องจัดบริการ ต่าง ๆ ไว้ให้และความต้องการขั้นพื้นฐานนั้น คือ อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรค

ณรงค์ วันดี (2542 : 3) ให้ความหมายของสวัสดิการสังคมว่า หมายถึง การดำเนินกิจกรรมของสังคมในรูปแบบการสงเคราะห์ เพื่อช่วยเหลือประชาชนทั่วไปโดยเฉพาะผู้ที่ประสบความเดือดร้อนทุกข์ยากที่ไม่สามารถช่วยตนเองได้ ให้มีปัจจัยอันจำเป็นในการดำรงชีวิตให้สามารถช่วยตนเองได้ และสุดท้ายสามารถช่วยเหลือสังคมได้

ระพีพรรณ คำหอม (2545 : 14) ได้ให้ความหมายของสวัสดิการสังคมว่าเป็นระบบการจัดสรรและจัดการบริการสังคมในลักษณะของโครงการหรือบริการต่าง ๆ ให้กับคนทุกคนในสังคม โดยเน้นสิทธิ ความเท่าเทียมกันที่จะได้รับบริการอย่างเป็นธรรมและเสมอภาค เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในสังคม การพัฒนาสังคม โดยรวม รวมทั้งระบบความมั่นคงทางสังคมของคนทุกคนในสังคม

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2545 : 28) ได้ให้ความหมายว่าสวัสดิการสังคม หมายถึงระบบการจัดบริการสังคมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนาสังคมรวมทั้งการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ระดับมาตรฐาน โดยบริการดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชน ให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมทั้งในด้านการศึกษาที่ดีการมีสุขภาพอนามัยการมีที่อยู่อาศัย การมีงานทำ การมีรายได้ การมีสวัสดิการแรงงาน การมีความมั่นคงทางสังคม การมีนันทนาการและบริการสังคมทั่วไป โดยระบบบริการสังคมต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิที่ประชาชนต้องได้รับและเข้ามามีส่วนร่วมในระบบการจัดบริการสังคมทุกระดับ

พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2556 ได้บัญญัติความหมายของสวัสดิการสังคมไว้ว่า สวัสดิการสังคม หมายความว่าระบบการจัดบริการทางสังคมซึ่งเกี่ยวกับการป้องกัน การแก้ไขปัญหาการพัฒนาและการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึงเหมาะสมเป็นธรรมและเป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการยุติธรรมและบริการทางสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับและการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ (กิริติ ยศยิ่งยง. 2549 : 136)

การจัดสวัสดิการสังคมจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยในการสร้างโอกาสโดยการให้โอกาสกับคนจน คนด้อยโอกาส ซึ่งเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นในการลดปัญหาทางสังคม เป็นสิทธิพื้นฐานทางสังคม สร้างโอกาสให้กับคนจนบางกลุ่ม ชดเชยความล้มเหลวของระบบตลาดและสร้างความสันติสุขให้เกิดแก่ผู้ยากไร้ (ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. 2546 : 71) สำหรับการ จัดสวัสดิการสังคมโดยรวมในสังคมไทยมีเป้าหมาย 3 ระดับ ได้แก่ การแก้ไขความเดือดร้อนหรือ

บำบัดรักษาโดยใช้รูปแบบการสงเคราะห์ การป้องกันปัญหาซึ่งเน้นเรื่องการพัฒนาความรู้และการฝึกอาชีพ การพัฒนาศักยภาพทางความคิดและจิตใจ โดยการพัฒนาให้มีอารยธรรม ซึ่งมุ่งให้คนมีสวัสดิการชุมชนขั้นต่ำ คือการจัดสวัสดิการสังคมที่ครอบคลุมถึงการสงเคราะห์สังคม การประกันสังคมและบริการสังคม โดยภาครัฐ องค์กรการบริหารส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชนและภาคชุมชน เป็นกลไกสำคัญในการบริการสวัสดิการสังคมโดยการกำหนดยุทธศาสตร์สวัสดิการสังคม การจัดทำนโยบายสวัสดิการสังคม รวมทั้งการมองสวัสดิการสังคมเชิงนโยบายทางสังคมอย่างเป็นองค์รวม โดยใช้คนเป็นศูนย์กลางจึงสามารถป้องกันปัญหาและพัฒนาได้ (อภิญา เวชชัย. 2546 : 47)

นอกจากนั้นเมื่อสังเคราะห์สวัสดิการชุมชนพบว่า สวัสดิการชุมชน หมายถึงการสร้างหลักประกันในการดำเนินชีวิตของภาคประชาชนโดยมีหัวใจการจัดสวัสดิการชุมชน คือการพึ่งตนเองและการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน “ให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี” สวัสดิการสังคมตั้งอยู่บนพื้นฐานของการให้เกียรติเคารพและการอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติอย่างเห็นคุณค่าและการมีส่วนร่วมทุกระดับ การจัดสวัสดิการที่อยู่บนพื้นฐานทางศาสนา ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น นอกจากนี้รูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชนมีรูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชนมาจากองค์กรในชุมชน ชุมชนผลิต/ธุรกิจชุมชน จากพื้นฐานดั้งเดิมในการประกอบอาชีพ ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ชุมชนเมือง การจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ การจัดสวัสดิการ ผู้ยากลำบาก (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. 2547 : 52)

การจัดสวัสดิการสังคม หมายถึงการจัดบริการสวัสดิการตามมาตรฐานที่พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 กำหนด

รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคม หมายถึงการจัดสวัสดิการสังคมที่เกิดขึ้นในความเป็นจริงของสังคมไทย ขึ้นอยู่กับการให้ความหมายโดยใช้ฐานคิดในลักษณะใดลักษณะหนึ่งในสังคมนั้น ๆ โดยทั่วไปที่ปรากฏมีดังนี้

1. รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมตามพื้นที่ (Area-based) การจัดสวัสดิการสังคมในรูปแบบของพื้นที่ เป็นฐานโดยทั่วไปเป็นการจัดตามพื้นที่ทางภูมิศาสตร์พื้นที่การปกครองประเทศ เช่น ภาค จังหวัดอำเภอท้องถิ่นตำบลรูปแบบการจัดสวัสดิการลักษณะนี้ หน่วยงานในพื้นที่จะต้องมาร่วมกันจัดบริการตามภารกิจหน้าที่ขององค์กรสวัสดิการสังคม เพื่อให้เกิดความครอบคลุมทั่วถึงเป็นธรรมและมีมาตรฐานที่ดีด้านคุณภาพบริการรูปแบบสวัสดิการตามพื้นที่ เป็นฐานจึงมีข้อจำกัดต่อการเข้าถึงแหล่งบริการของกลุ่มเป้าหมาย เพราะต้องแสดงหลักฐานสิทธิตามภูมิลำเนาของการตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยเป็นหลักปัจจุบันรูปแบบนี้จึงควรพัฒนาโดยใช้มิติอื่น ๆ มาร่วม เช่น ใช้ทั้งพื้นที่เป็นฐาน (Area-based) ร่วมกับการใช้โครงสร้างการบริหารงานขององค์กรภาครัฐ (Functional-based) และการใช้การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ (Participation-based) เพื่อให้เกิดรูปแบบการจัดสวัสดิการทั้งแนวตั้ง (การสั่งการจากบนลงล่าง) และแนวราบร่วมกันที่สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ

2. รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมตามวิธีการ (Methods) รูปแบบนี้ให้ความสำคัญกับวิธีการให้บริการทางสังคมสงเคราะห์ระดับจุลภาค เช่น เฉพาะรายกลุ่มชนและชุมชนซึ่งถือเป็นรูปแบบการจัดบริการโดยตรงกับกลุ่มเป้าหมาย ขณะที่การให้บริการโดยทางอ้อมในระดับมหภาค เช่น การบริหารงานองค์กรและการวิจัยก็เป็นการสนับสนุนให้เกิดรูปแบบการจัดสวัสดิการใหม่ ๆ ขึ้น แต่โดยทั่วไปรูปแบบการจัดสวัสดิการเน้นการให้บริการเฉพาะรายมาก จึงส่งผลให้รูปแบบการจัดสวัสดิการในวิธีการอื่น ๆ ถูกให้ความสำคัญน้อยกว่า รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมในลักษณะนี้จึงต้องใช้ทั้งระดับจุลภาคร่วมกับระดับมหภาค ปัจจุบันรูปแบบการจัดสวัสดิการฯจึงต้องมีการพัฒนาหลาย ๆ วิธีการทางสังคมสงเคราะห์เน้นการบูรณาการร่วมกัน โดยเฉพาะการกระทำทางสังคม (Social Action) เช่น การรณรงค์การผลักดันการต่อรองกันกลไกต่าง ๆ ทางสังคมเพื่อให้เกิดรูปแบบสวัสดิการใหม่ ๆ ขึ้น

3. รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมในลักษณะของการเคลื่อนไหวทางสังคม (Social Movement) รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมในลักษณะนี้เป็นการสร้างกระแสใหม่กระแสทางเลือกของสังคม ต่อการจัดสวัสดิการที่เชื่อมโยงกับประเด็นปัญหาสำคัญของสังคมที่เชื่อว่าจะต้องเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ให้กลุ่มเป้าหมายต่างๆให้รู้จักการปกป้องคุ้มครองสิทธิของตนเอง การเมือง สังคมและวัฒนธรรม การเคลื่อนไหวทางสังคมก็เพื่อสร้างความตระหนักของคนในสังคม ความรับผิดชอบทางสังคมร่วมกันด้านสวัสดิการ เช่น การใช้เครือข่ายการ ใช้อีกรวมชนเคลื่อนไหวต่อรองกับอำนาจรัฐ เป็นต้น รูปแบบนี้เชื่อว่าจำเป็นต้องกำหนดแผนยุทธศาสตร์เป้าหมายกลไกการทำงานเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนไปในทิศทางที่เหมาะสม

4. รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมโดยสถาบัน (Institutional Based) รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมโดยสถาบัน เป็นการจัดสวัสดิการที่รัฐเชื่อว่ารัฐควรแทรกแซงการจัดสวัสดิการให้กับประชาชน โดยใช้โครงสร้างอำนาจของรัฐทำหน้าที่จัดระบบสวัสดิการสังคมในลักษณะต่าง ๆ เช่น สวัสดิการภาคบังคับเป็นการจัดผ่านกลไกนโยบายสังคมทางกฎหมาย เช่น บริการประกันสังคมบริการศึกษาภาคบังคับบริการประกันสุขภาพบริการสถานสงเคราะห์ต่าง ๆ เป็นต้น แต่เนื่องจากบริการดังกล่าวไม่สามารถตอบสนองกับความต้องการของคนทุกคนในสังคมได้จึงทำให้เกิดรูปแบบการจัดบริการสวัสดิการที่ลดการพึ่งพาสถาบันของรัฐลง (Deinstitutional Based) บริการในลักษณะนี้จะเกิดขึ้นจากภาคส่วนของชุมชนประชาชนที่มีศักยภาพ ความเข้มแข็งเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการเฉพาะกลุ่ม เช่น กลุ่มสัจจะออมทรัพย์กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ชุมชน บริการลักษณะนี้มีความเชื่อที่ว่ารัฐควรลดบทบาทการแทรกแซงการจัดสวัสดิการลง แต่ปล่อยให้กลไกของชุมชนประชาชนทำหน้าที่จัดสวัสดิการแทนรัฐ

อย่างไรก็ตามนักวิชาการไทยหลายท่านเชื่อว่าการจัดสวัสดิการสังคมของไทยควรใช้รูปแบบทั้งโดยสถาบัน (Institutional-based) และรูปแบบลดการพึ่งพาสถาบันของรัฐลง (Deinstitutional-

based) มาเป็นรูปแบบสวัสดิการผสม (Mixed Model) ที่ใช้ทั้ง 2 ลักษณะเข้าด้วยกันจึงจะส่งผลให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนโดยรวม ในที่นี้รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคม หมายถึงการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในการจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมเป็นธรรมชาติทั่วถึงเท่าเทียมมีมาตรฐาน เป็นรูปแบบที่มีความหลากหลายเป็นสวัสดิการแบบทางเลือกให้กับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ในสังคม

กลไกการจัดสวัสดิการสังคม หมายถึงกลไกที่ทำให้การจัดสวัสดิการสังคมเกิดขึ้น ได้แก่ กลไกของนโยบายกลไกการบริหารจัดการและกลไกการดำเนินงานซึ่งการจัดสวัสดิการสังคมจะบรรลุวัตถุประสงค์มากขึ้นโดยขึ้นอยู่กับการใช้กลไกการทำงานทั้ง 3 ส่วนไปพร้อม ๆ กัน

1. สวัสดิการกระแสหลัก หมายถึงสวัสดิการโดยรัฐเป็นการจัดสวัสดิการภาคบังคับของรัฐที่จัดให้กับประชาชนโดยคำนึงถึงความครอบคลุมทั่วถึงเป็นธรรมครบถ้วนรูปแบบที่จัดให้ เช่น การให้บริการในรูปแบบของสถาบันการจัดการบริการ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดสวัสดิการกระแสหลักนี้ส่วนใหญ่จะเป็นการจัดโดยผ่านกลไกระบบการเงินการคลังระบบภาษีของรัฐและโครงสร้างการบริหารงานขององค์กรเป็นหลัก เช่น รูปแบบสวัสดิการพื้นฐาน (ภาคบังคับ) รูปแบบสวัสดิการท้องถิ่น เป็นต้น

2. สวัสดิการกระแสรอง หมายถึงสวัสดิการทางเลือกที่เกิดขึ้นจากศักยภาพความเข้มแข็งของภาคชุมชนภาคประชาชนและภาคพื้นถิ่นสวัสดิการในรูปแบบนี้จะเกิดขึ้นจากความสนใจ ความสมัครใจร่วมกันของกลุ่มเป้าหมาย เป็นรูปแบบที่ไม่เป็นทางการการจกระบบสวัสดิการจึงขึ้นอยู่กับข้อตกลงร่วมกันประกอบด้วย

2.1 สวัสดิการพื้นถิ่น หมายถึงการสร้างหลักประกันผ่านช่องทางของวัฒนธรรมให้กับคนในชุมชนเป็นสวัสดิการที่เกิดขึ้นจากฐานคิดด้านประเพณี ด้านวัฒนธรรมเฉพาะถิ่น ด้านภูมิปัญญาชาวบ้าน ด้านศาสนา ด้านจิตวิญญาณด้านอื่น ๆ เช่น กองบุญข้าวกองทุนซากาดในศาสนาอิสลาม เป็นต้น

2.2 สวัสดิการชุมชนสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ได้ให้ความหมายสวัสดิการชุมชน หมายถึง การสร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคงของคนในชุมชน หมายถึงทุกอย่างที่จะทำให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งในรูปแบบของสิ่งของเงินทุนน้ำใจการช่วยเหลือเกื้อกูลเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตตั้งแต่เกิดแก่เจ็บตาย เช่น กองทุนสัจจะออมทรัพย์กองทุนออมวันละบาท กองทุนสวัสดิการผู้นำชุมชนกองทุนสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน เป็นต้น

2.3 สวัสดิการท้องถิ่น หมายถึงสวัสดิการโดยรัฐที่เกิดจากการกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นเป็นรูปแบบการจัดสวัสดิการร่วมระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐบาลท้องถิ่น โดยใช้แผนโครงการกิจกรรมด้านสวัสดิการสังคมที่ตอบสนองกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่น

จากความหมายสวัสดิการสังคมผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้ สวัสดิการสังคม หมายถึง กิจกรรมและบริการต่าง ๆ ที่หน่วยงานของรัฐและเอกชนจัดทำขึ้น เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคมและพัฒนาสังคมเพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ในระดับมาตรฐาน ตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชน โดยต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนต้องได้รับและเข้ามามีส่วนร่วมในระบบการจัดบริการทางสังคมในทุกระดับ

แนวคิดเกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์

ความหมายความมั่นคงของมนุษย์

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2548 : 30) ให้ความหมายของความมั่นคงในชีวิตของมนุษย์ หมายถึงการที่ประชาชนได้รับหลักประกันสิทธิความปลอดภัย การสนองตอบต่อความจำเป็นขั้นพื้นฐาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีและได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการพัฒนาตนเอง โดยมีดัชนีชี้วัดความมั่นคง 10 มิติ ได้แก่ ที่อยู่อาศัย สุขภาพ การศึกษา งานและรายได้ครอบครัว ความมั่นคงส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม สังคม-วัฒนธรรม สิทธิ และความเป็นธรรม การเมืองและธรรมาภิบาล

พรประกาศ สันธุนาวา (2556 : 23) ให้ความหมายของความมั่นคงในชีวิตของมนุษย์ หมายถึงการที่ประชาชนได้รับหลักประกันด้านสิทธิ ความปลอดภัย การสนองตอบต่อความจำเป็นขั้นพื้นฐาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี ตลอดจนได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง

กาญจนา ปัญญาธร (2554 : 8) ให้ความหมายของความมั่นคงมนุษย์ว่า หมายถึงความมั่นคงในชีวิตของมนุษย์มีหลายมิติซึ่งครอบคลุมความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ในลักษณะของความมั่นคงองค์รวมที่เริ่มจากหน่วยย่อยที่สุดของสังคมไปสู่หน่วยที่ใหญ่กว่า เป็นลำดับขั้นอย่างสมบูรณ์และต่อเนื่อง แต่เดิม “ความมั่นคงของมนุษย์” มีความหมายครอบคลุมเฉพาะความมั่นคงของประชากรจากภัยสงคราม ต่อมาความหมายของคำนี้จึงขยายไปถึงความมั่นคงของมนุษย์ในมิติต่าง ๆ จนทำให้ “ความมั่นคงของมนุษย์” และ “ความกินดีอยู่ดี” เกือบจะเป็นคำที่แทนกันได้ สำหรับประเทศไทยนั้น “กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องนี้โดยตรงได้ให้ความหมายของความมั่นคงของมนุษย์ว่า “การที่ประชาชนได้รับหลักประกันด้านสิทธิความปลอดภัย การสนองตอบต่อความจำเป็นขั้นพื้นฐาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี ตลอดจนได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมในการพัฒนาตนเอง

มาหับบอูลฮัก (2549 : 18) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนามนุษย์และคิดสร้างดัชนีการพัฒนามนุษย์ขึ้นในปี ค.ศ. 1999 เขาได้เขียนความเรียงชื่อ “สิทธิมนุษยชนความมั่นคงและการปกครอง”

ตีความหมายใหม่ของความมั่นคงว่าควรหมายถึง “ความมั่นคงของประชาชนไม่ใช่เพียงดินแดน: ความมั่นคงของปัจเจกบุคคลไม่ใช่เพียงประชาชาติ ความมั่นคงโดยผ่านการพัฒนาไม่ใช่ผ่านการทหาร ความมั่นคงของมวลประชาชนทุกแห่งไม่ว่าจะเป็นในบ้านในที่ทำงานในที่ถนนในที่ชุมชนและในสิ่งแวดล้อม”

จารุภัทร เรื่องสุวรรณ (2546 : 5) เสนอแนวคิดว่า ความมั่นคงของมนุษย์ หมายถึงความรู้สึกที่ปลอดภัยจากความขาดแคลน ความหวาดกลัว รวมถึงการดูหมิ่นดูแคลนและการกระทำร้ายที่ทั้งปวงสามารถยืนอยู่ในสังคมอย่างมีศักดิ์ศรีและมีหลักประกันในการดำเนินชีวิต

จากทฤษฎีความมั่นคงของมนุษย์ที่ได้กล่าวมาทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้ ความมั่นคงของมนุษย์ หมายถึงการที่ประชาชนได้รับหลักประกันสิทธิและรู้สึกปลอดภัยหรืออิสระจากความเสี่ยงภัยคุกคามต่าง ๆ ในชีวิตและทรัพย์สินอันประกอบไปด้วย ความมั่นคงทางอาหาร สุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม การปกครอง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยจะทำให้มนุษย์ทุกคนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี ตลอดจนได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง

ทฤษฎีเกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์

ความมั่นคงของมนุษย์เป็นแนวคิดใหม่ที่เพิ่งเสนอ เป็นระเบียบวาระของโลกไม่นานขณะที่มีแนวคิดอื่นคล้ายคลึงกัน ได้นำเสนอมาก่อนหน้าหรือใกล้กัน ดังนั้นเพื่อความกระจ่างจำต้องจัดความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเหล่านี้ว่าแตกต่างและเกี่ยวเนื่องกันอย่างไร ซึ่งจะเป็นการเสริมพลังหรือสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่แนวคิดความมั่นคงมนุษย์อาจจัดกลุ่มความคิดที่เกี่ยวข้องเนื่องกันเป็น 3 กลุ่มได้แก่ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2548 : 28)

1. กลุ่มความคิดเรื่องความมั่นคงมนุษย์สิทธิมนุษยชนและการพัฒนามนุษย์ กลุ่มแนวคิดนี้ให้ความสำคัญกับแนวคิดสิทธิมนุษยชนตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและคำประกาศอื่นทำนองเดียวกัน เช่น สิทธิสตรีสิทธิเด็กนั้นเป็นสิ่งพื้นฐานกว่านั้นคือ สิทธิมนุษยชนถือเป็นหน้าที่ที่ต้องประกันสิ่งพื้นฐาน ได้แก่ อาหารสุขภาพการศึกษาที่อยู่อาศัยการคุ้มครองครอบครัวประชาธิปไตย การมีส่วนร่วม การปกครองของกฎหมาย การป้องกันการค้าทาส การทรมานการปฏิบัติและการลงโทษที่ผิดความเป็นมนุษย์ ส่วนความมั่นคงของมนุษย์ไม่ได้บังคับให้ต้องปฏิบัติมากเท่าการนำความมั่นคงอยู่ในบริบทของสิทธิมนุษยชนจึงเป็นการเรียกร้องให้มีการปฏิบัติมากขึ้น โดยทำให้เห็นว่าความมั่นคงของบุคคลประเทศและระหว่างประเทศต้องการการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนการพัฒนาต้องการความนับถือในสิทธิมนุษยชนสิทธิมนุษยชน ช่วยแก้ไขความขัดแย้งและสร้างสันติภาพ ในขณะเดียวกันความมั่นคงมนุษย์ก็ช่วยเสริมความเข้มแข็งแก่สิทธิมนุษยชนในหลายด้าน เช่น ช่วยลดแรงกดดันที่มากเกินไปของรัฐต่อสิทธิต่าง ๆ ความมั่นคงมนุษย์ยังช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างสิทธิมนุษยชน

ที่แตกต่างกัน ส่วนการพัฒนามนุษย์ซึ่งมีแก่นแกนอยู่ที่ความยั่งยืนและการพึ่งตนเองได้เป็นสิ่งที่จะต้องยึดถือเป็นใจกลางในการสร้างความมั่นคงมนุษย์ เช่น การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสควรเกิดขึ้นเพื่อการสร้างให้ชุมชนนั้น สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืนไม่ใช่เพื่อให้รอดตายไปเฉพาหน้า รวมความแล้วการสร้างความมั่นคงมนุษย์ควรกระทำให้ร่วมไปกับเรื่องสิทธิมนุษยชนการพัฒนาและความมั่นคงของชาติ

2. กลุ่มความคิดเรื่องของการพัฒนา มีนักวิชาการจำนวนหนึ่งเห็นว่าความคิดเรื่องการพัฒนา นั้น ไม่อาจทำความเข้าใจในความเป็นไปของโลกปัจจุบัน ที่มีความซับซ้อนและมีลักษณะเฉพาะของประเทศและภูมิภาคได้ควรจะใช้แนวคิดใหม่ได้แก่การแปลงรูป (Transformation) ซึ่งเสนอว่าแนวคิดเรื่องพัฒนานั้นสืบเนื่องจากความคิดแสงสว่างทางปัญญา (Enlightenment) ที่เชื่อในเรื่องความก้าวหน้าในยุคของโลกาภิวัตน์ ได้ส่งผลให้สังคมมีการเปลี่ยนแปลงเร็วแต่ละประเทศต้องปรับตัวการใช้แนวคิดเรื่องการแปลงรูปทางสังคมจึงน่าจะเหมาะกว่า แนวคิดเรื่องพัฒนาคล้ายกับว่ามีเป้าหมายหรือแบบอย่างแน่นอนอยู่ข้างหน้า แต่การแปลงรูปทางสังคมนั้นไม่แน่นอนว่าสังคมจะแปลงรูปไปทางใดเรียกร้องให้มีการระดมความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างความพร้อมหรือความสมานฉันท์ในการก้าวเดินได้

3. กลุ่มความคิดเรื่องการเรียกร้องขั้นต่ำ ผู้มีแนวคิดนี้ เช่น เจนิเฟอร์ลีนิ่งและแซมเอรี เสนอว่า ความมั่นคงมนุษย์เป็นแนวนโยบายขั้นต่ำสุดของการพัฒนา โดยการพัฒนาในทางอุดมคติจะยกระดับมนุษย์สู่ขั้นสูงสุด แต่ความมั่นคงมนุษย์เป็นความเรียกร้องของการอยู่รอดและความต้องการทางจิตใจของมนุษย์

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2547 : 203) กล่าวถึง แนวคิดด้านความมั่นคงในชีวิตของมนุษย์มี 5 ด้าน คือ

1. ความมั่นคงทางสุขภาพ ได้แก่ ความไม่เป็นโรคร้ายแรงไม่เจ็บไข้ได้ป่วย ถึงขั้นที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพหรือการดำเนินชีวิตตามปกติ

2. ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การมีทางเลือกชีพหรือมีรายได้เพียงพอแก่ความจำเป็นพื้นฐานของตนเองและครอบครัวอันประกอบด้วยปัจจัย 4 เป็นอย่างน้อย โดยไม่มีหนี้สินที่เป็นภาระเกินกำลังส่งคืนรวมทั้งมีหลักประกันความมั่นคงของรายได้ใดในอนาคตตามสมควร

3. ความมั่นคงทางสังคมซึ่งรวมถึงความมั่นคงของครอบครัวและชุมชนความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขในสังคมเป็นต้น

4. ความมั่นคงทางการเมืองการปกครอง ได้แก่ การมีสิทธิเสรีภาพเพียงพอไม่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน มีความยุติธรรมเสมอภาคในสังคมประเทศชาติ มีความปลอดภัยจากการรุกรานหรือการทำให้แตกสลายเป็นต้น

5. ความมั่นคงทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือมีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยอย่างต่อเนื่องต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตโดยไม่เกิดการเสื่อมโทรมจนเป็นปัญหาหรืออุปสรรคต่อความมั่นคงด้านอื่น ๆ

แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนของเอ วิชยานอฟ

เศรษฐกิจครอบครัวของชาวนา ซึ่งใช้แรงงานคนในครอบครัวไม่ได้จ้างแรงงานเป็นเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพ สามารถดำรงอยู่ได้และผลิตซ้ำตัวเองได้ เศรษฐกิจครอบครัวชาวนาย่อมใช้แรงงานคนในครอบครัว ดำรงอยู่ได้เพราะผลิตเพื่อประกันระดับการบริโภคของครอบครัวไม่ใช่เพื่อกำไร จึงสามารถใช้แรงงานให้เข้มข้นให้ถึงระดับเพียงพอที่จะผลิตเพื่อบริโภค เพราะเป็นแรงงานของตัวเองหรืออีกนัยหนึ่ง ครอบครัวสามารถยุติหรือหักโหมแรงงานสมาชิกเพื่อให้เพียงพอกับการบริโภคให้ได้ครอบครัวชาวนาจะเพิ่มความพยายามในการใช้แรงงาน เพื่อตอบสนองความต้องการในการบริโภคของตัวเอง ในช่วงจังหวะที่ใกล้ถึงความเข้มข้น (หรือความหักโหม) ที่เป็นเขตแดนประสิทธิภาพ คือเป็นจุดดุลยภาพของความพอใจในการได้มาซึ่งผลิตผลปริมาณขนาดนั้น เศรษฐกิจแบบนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทุนนิยม เพราะเมื่ออัตรากำไรต่ำลงต้นทุนนิยมอาจจะหยุดผลิตแต่ครอบครัวชาวนาอาจยังพึงพอใจที่จะผลิตอยู่เพื่อประกันให้มีผลผลิตบริโภคโดยยอมที่จะทำงานหนักขึ้น ขูดรีดตัวเอง (Self-exploitation) ไม่ได้ขูดรีดผู้อื่น แรงขับเคลื่อนมาจากความปรารถนาที่จะทำงานของตัวเอง ตามสภาพทางด้านแรงงานที่เป็นอยู่ ไม่ใช่มาจากความปรารถนาแบบผู้ประกอบการที่ต้องการกำไรด้วยการขูดรีดจากแรงงานผู้อื่น กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ แรงจูงใจในการทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจของชาวนานั้นไม่เหมือนกับของผู้ประกอบการผู้ประกอบการลงทุน ก็เพื่อต้องการผลต่างระหว่างรายได้ทั้งหมดกับค่าใช้จ่าย แต่แรงจูงใจของชาวนานั้นคล้ายกับของกรรมกรที่ทำงานส่งเป็นชิ้น แล้วได้รับค่าตอบแทนตามจำนวนชิ้นของงาน ทำให้เขามีอิสระด้วยตัวเอง แต่ที่จริงแล้วองค์การการผลิตของชาวนาปรากฏตัวอยู่ในระบบเศรษฐกิจแห่งชาติระบบต่าง ๆ นอกจากระบบทุนนิยมด้วย คือ ในระบบเศรษฐกิจธรรมชาติ (Nature Economy) ระบบชาวนาหัตถกรรม ซึ่งในระบบที่กล่าวมาทั้งหมด ทั้งทางตรรกะและทั้งทางความเป็นจริงในทางประวัติศาสตร์ ไม่มีแรงงานรับจ้างและไม่มีค่าจ้าง ฟาร์มของชาวนาดำรงอยู่ได้ด้วยตัวเอง ไม่ว่าจะระบบเศรษฐกิจแห่งชาติจะเป็นระบบใด เพราะว่าการจัดองค์การการผลิตของชาวนามีลักษณะพิเศษ คือใช้แรงงานของคนในครอบครัว องค์การการผลิตของชาวนามีบทบาทและปฏิสัมพันธ์กับหน่วยเศรษฐกิจอื่นในระบบเศรษฐกิจแห่งชาติแบบต่าง ๆ แตกต่างกันไป มีส่วนร่วมและมีสัดส่วนในการผลิตรายได้ประชาชาติแตกต่างกันในแต่ละระบบเศรษฐกิจและแต่ละขั้นตอนพัฒนาการของแต่ละระบบนั้น แต่องค์การการผลิตของชาวนาที่ใช้แรงงานครอบครัว (Peasant Family Labor Farm) ก็คงจะเป็นรูปลักษณะเดียวกัน สามารถดำรงอยู่ได้ในทุกระบบเศรษฐกิจ (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. 2545 : 129)

ในกรณีที่ดินอาจไม่เพียงพอ เช่น ในพื้นที่ที่ประชากรหนาแน่น ครอบครัวยาจใช้วิธีเช่าหรือปลูกพืชที่ใช้ดินน้อย แต่ใช้แรงงานเข้มข้นหรือหันเหการใช้แรงงานไปทำงานรับจ้างนอกฟาร์ม ในบางช่วงเวลา เป็นวิธีการจัดการใช้แรงงานของครอบครัว เพื่อให้เกิดความพอเพียงในการบริโภคของครอบครัวให้ได้ แต่ทั้งหมดนี้ก็เป็นภาระหักโหมใช้แรงงานของตัวเอง ไม่ได้ขูตรีศผู้อื่นพยายามดำรงอยู่ให้ได้โดยตัวของตัวเอง

เมื่อนขนาดของครอบครัวเปลี่ยนแปลงขยายใหญ่ขึ้น มีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นตามอายุของครอบครัวหลังการแต่งงาน ครอบครัวจะต้องการปริมาณการบริโภคมากขึ้นก็ต้องผลิตปริมาณมากขึ้น ครอบครัวใช้ประโยชน์ที่ดินขนาดใหญ่ขึ้น ขณะเดียวกันครอบครัวเก่าขนาดใหญ่ แต่งงานแยกไปตั้งครอบครัวใหม่ ครอบครัวเล็กก็จะผลิตไม่ต้องมาก ครอบครัวที่ดินขนาดเล็กลงความแตกต่างในการถือครองที่ดินในระบบฟาร์มครอบครัว เป็นผลเนื่องมาจากปัจจัยด้านประชากร (Demographic Differentiation) เมื่อเป็นดังนี้แม้ว่าฟาร์มเฉพาะแต่ละแห่งจะเปลี่ยนจากที่อยู่กลุ่มหนึ่งไปอยู่อีกกลุ่มหนึ่ง (ขนานของสัดส่วน) ระหว่างกลุ่มก็จะไม่เปลี่ยนแปลง

ในทัศนะของชายานอฟ (Alexander Vasil'evich Chayanov 1883-1939) เส้นทางการพัฒนาของวิถีสวนามีที่ลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ 1) ยกระดับพลังการผลิต และ 2) รวมตัวกันเป็นสหกรณ์ แนวคิด

ปัญหาสำคัญของสวน คือการขาดการยกระดับหลังการผลิต สวนต้องใช้แรงงานอย่างหนักหน่วง และการบริโภคของครอบครัวพวกเขาต้องถูกคุกคามอยู่ตลอดเวลา สวนจึงควรเรียนรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการผลิตเพื่อเอามาประยุกต์ใช้ การเพิ่มรายได้ของเศรษฐกิจการพัฒนาพลังการผลิตรับเทคโนโลยี แต่ไม่ควรใช้ฐานของเขตแดนประสิทธิภาพของภาคอุตสาหกรรมเป็นตัวกำหนด

ชายานอฟเสนอให้สวนรวมตัวกันเป็นสหกรณ์ในแนวคิด เพราะเขาเห็นว่าระบบทุนเข้ามาควบคุมการเกษตร โดยการรวมกระจุกตัวทั้งทางตั้ง (Vertical Concentration) มากกว่าทางด้านนอน (Horizontal Concentration) คือผูกมัดผู้ผลิตเข้ากับระบบตลาด กดสวนนาให้อยู่ใต้อิทธิพลโดยการกั๊ยืม สร้างกิจการค้าขนานใหญ่รับซื้อพืชผล ควบคุมการขนส่ง ควบคุมเทคนิคการผลิตและแหล่งที่มาของปัจจัยการผลิต ทุนเข้ามาแบบนี้ มากกว่าสร้างให้เกิดฟาร์มขนานใหญ่ที่จัดการแบบทุนนิยม ใช้แรงงานรับจ้าง ชายานอฟเสนอให้ฟาร์มครอบครัวสวนนาที่กระจุกตัวกันรวมกันขายผลผลิตทางการเกษตร ทำหน้าที่เป็นคนกลางเสียเอง จะมีการสะสมทุนในระบบสหกรณ์เหมือนกัน คู่ขนานกับการขายผลผลิต จะมีการจัดการสร้างกิจการแปรรูปวัตถุดิบการเกษตรแยกออกมาจากกิจการภายในฟาร์ม

ครอบครัวยกให้เกิดกิจการอุตสาหกรรมขึ้นในชนบท สหกรณ์ขึ้นครองฐานะสำคัญควบคุมเศรษฐกิจชนบทและด้วยการช่วยเหลือของรัฐและการที่รัฐให้เงินกู้ยืมสหกรณ์กระบวนการพัฒนานี้รวดเร็วขึ้น สหกรณ์จะขอให้ผู้ผลิตขนาดเล็กเปลี่ยนแผนขององค์กรการผลิตของตนให้เป็นไปตามนโยบายของสหกรณ์ ในการขายและแปรรูป ปรับปรุงเทคนิคการผลิตและเปลี่ยนมาใช้วิธีการผลิตที่ดีขึ้น เป็นการประกันผลผลิตให้ได้มาตรฐาน มีการคัด แปรรูป จัดหีบห่อและทำเป็นเครื่องกระป๋องแล้วแต่ตลาดโลกจะต้องการ หลังจากนั้นสหกรณ์จะเข้าไปในเรื่องการผลิตมากขึ้น เช่น เข้าไปเป็นหุ้นส่วนในการจัดหา เครื่องจักร ชลประทาน ฯลฯ โดยจ่ายกำไรจากการซื้อขายและการให้กู้ยืม โดยการพัฒนากระแสไฟฟ้าและการก่อสร้างด้านเทคนิคหลาย ๆ อย่าง คือ โกดัง ที่สาธารณะ และเครือข่ายถนนและตั้งกองทุนสหกรณ์ ทุนแห่งสังคมและเศรษฐกิจ

จากความหมายเกี่ยวกับชุมชน ของเอ วิชายานอฟผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้ การผลิตของเศรษฐกิจชาวนามีพื้นฐานอยู่ที่การใช้แรงงานในครอบครัว ไม่ใช่แรงงานรับจ้าง จุดหมายของเศรษฐกิจครอบครัว คือการประกันการบริโภค ไม่ใช่กำไร จึงอยู่ภายใต้กฎเศรษฐกิจที่ต่างจากทุนนิยม ครอบครัวชาวนามีเสถียรภาพ สามารถดำรงอยู่ได้ สามารถประกันการบริโภคได้โดยการใช้แรงงานของตัวเอง เข้มขันมากขึ้นในภาวะที่จำเป็น อีกทั้งหากครอบครัวชาวนาทั้งหลายรวมเป็นสหกรณ์แนวตั้งในการแปรรูปและค้าขาย ก็จะเป็นการพัฒนาต่อไปอีกขั้นหนึ่ง ด้วยความสมัครใจของชาวนาเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการสำรวจองค์ความรู้ทางด้านผลการศึกษาที่ตรงหรือใกล้เคียงกับหัวข้อในการวิจัยพบว่า มีเอกสารงานวิจัยดังนี้

อมริสา ตันสถิตย์ (2545 : 102) ได้ศึกษาความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุชุมชน หมู่ 16 เขตสะพานสูงกรุงเทพมหานครผลการศึกษาพบว่า ปัญหาด้านบริการสังคมของผู้สูงอายุ ได้แก่ ปัญหาสุขภาพอนามัย การใช้บัตรสวัสดิการประชาชนด้านการรักษาพยาบาลผู้สูงอายุ ใช้เฉพาะสถานพยาบาลที่กำหนด โรคหัวใจความดันโลหิตเบาหวานตลอดจนขาดบุคลากรทางการแพทย์เข้าเยี่ยมบ้าน ส่วนความต้องการบริการสวัสดิการสังคม ได้แก่ ต้องการใช้บัตรสวัสดิการประชาชนด้านการรักษาพยาบาลผู้สูงอายุกับสถานพยาบาลทั่วไป โดยไม่เจาะจงต้องมีหน่วยแพทย์เคลื่อนที่เข้าไปในชุมชนแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและต้องการโทรศัพท์ติดต่อเมื่อเจ็บป่วยหรือแจ้งฉุกเฉิน

ประภาส ปันตกแต่ง สุภา ไยเมืองและบัญชา แก้วส่อง (2546 : 78) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการสวัสดิการสำหรับคนจนด้อยโอกาส การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและจำแนกกลุ่มคนจนด้อยโอกาสในภาคเกษตร โดยอาศัยเกณฑ์ทางเศรษฐกิจและสังคมและเกณฑ์ที่กำหนดโดยชุมชนเอง ศึกษาสถานภาพชีวิตของกลุ่มคนจนและคนด้อยโอกาสในภาคเกษตร รวมทั้งสาเหตุแห่งปัญหาชีวิต

ของคนเหล่านี้ รวมไปถึงศึกษารูปแบบในการแก้ปัญหาด้วยการช่วยเหลือจากองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) และภาคเอกชนอื่นๆ และปัญหาในการเข้าถึงระบบสวัสดิการของรัฐ โอกาสช่องทางและรูปแบบในการให้ความช่วยเหลือ พบว่าระบบสวัสดิการและการเข้าถึง ระบบสวัสดิการของคนจนภาคเกษตรกรรมนั้น พบว่าชุมชน เกษตรมีระบบสวัสดิการสามรูปแบบ รูปแบบแรกระบบสวัสดิการภาคชุมชน จึงมีการจัดสวัสดิการฐานทรัพยากรที่เน้นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ รูปแบบที่สองเป็นระบบสวัสดิการภาครัฐ เช่น การสนับสนุนกองทุนชุมชนต่าง ๆ รูปแบบที่สามเป็นระบบสวัสดิการภาครัฐเอกชน ที่จัดอยู่ในบางพื้นที่ เช่น สวัสดิการขององค์กรการกุศลและองค์กรทางศาสนา ถึงแม้ว่าระบบสวัสดิการดูเหมือนจะมีหลายอย่าง แต่คนจนในภาคเกษตรส่วนใหญ่เข้าไม่ถึงระบบสวัสดิการนั้นๆ สาเหตุสำคัญมาจากปัญหาเชิงโครงสร้าง ที่ห้ามการใช้ทรัพยากรของรัฐ การพัฒนาที่ทำลายฐานทรัพยากรระบบจัดการภาครัฐที่ทำลายระบบสวัสดิการบ้านชุมชน ฯลฯ

รัฐชัช สงประสพ (2546 : 29) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลนครในประเทศไทย พบว่าหน่วยงานเทศบาลนครมีความพร้อมในการจัดบริการสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับมาก คือด้านสาธารณสุข ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านการมีงานทำและมียาได้ ส่วนในด้านปัญหาและอุปสรรคพบว่า มีปัญหาและอุปสรรคในการจัดบริการสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับมาก ซึ่งได้กำหนดประเด็นไว้ 4 ด้าน คือด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านงบประมาณ ด้านการจัดการ ผลปรากฏว่า อุปสรรคด้านการจัดการมากที่สุดหน่วยงานขาดบุคลากร ที่จะทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการติดต่อกับกลุ่มบุคคลภายนอกองค์กร ในการปฏิบัติงานด้านการจัดบริการสวัสดิการหน่วยงาน ไม่กำหนดหน่วยที่รับผิดชอบด้านการจัดบริการสวัสดิการสังคมโดยตรง หน่วยงานขาดการติดต่อกับกลุ่มบุคคลภายนอกองค์กรในการปฏิบัติงานด้านจัดบริการสวัสดิการ หน่วยงานไม่กำหนดหน่วยที่รับผิดชอบด้านการจัดบริการสวัสดิการสังคมโดยตรง หน่วยงานขาดการติดตามผลการปฏิบัติงานด้านการจัดบริการสวัสดิการสังคม ปัญหาด้านวัสดุ/อุปกรณ์และยานพาหนะ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า เทศบาลนครขาดเก้าอี้ให้แก่ผู้มาติดต่องาน ขาดโทรศัพท์ซึ่งจะต้องใช้สำหรับติดต่อประสานงาน และเครื่องคอมพิวเตอร์ซึ่งใช้ในการปฏิบัติงาน ส่วนข้อเสนอแนะ โดยรวมเห็นว่า เทศบาลนครควรจัดให้มีบุคลากรรับผิดชอบทั้งในเชิงจำนวนและคุณภาพ โดยการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรในการจัดบริการสวัสดิการสังคม ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ในการปฏิบัติหน้าที่โดยตรงด้านบริการสวัสดิการสังคมให้เพียงพอ ควรมีการอบรมบุคลากรเทศบาลนครให้เข้าใจด้านความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานด้านจัดบริการสวัสดิการสังคม เพื่อที่บุคลากรจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อีกทั้งในด้าน

งบประมาณ เทศบาลนครควรจัดสรรงบประมาณในด้านการจัดบริการสวัสดิการสังคมให้มากขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันเทศบาลนครส่วนมากจัดสรรงบประมาณในด้านสาธารณสุขและสาธารณสุขการ เป็นส่วนใหญ่

อำพล ขำเพ็ง (2546 : 28-29) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดงานสวัสดิการสังคมขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ จากผลการวิจัยพบว่าความรู้ความเข้าใจ การเตรียมการความพร้อมและการวางแผนในการดำเนินงาน ด้านสวัสดิการสังคมเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งหมดในจังหวัดสมุทรปราการนี้ ผู้บริหารและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่ง ยังมีการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ยังไม่อาจคาดเดาได้ว่า การตอบข้อสอบถามจะตอบด้วยความจริงใจเพียงใด เพราะข้อสอบถาม กักับการซักถามแบบถึงตัวในองค์การบริหาร ส่วนตำบลบางแห่งสวนทางกันอย่างชัดเจน ทุกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ จะถูกกำกับโดยข้าราชการประจำและนักการเมืองท้องถิ่นทั้งหมด องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ปกครองตนเองอย่างอิสระ ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันนี้เลย แต่อย่างไรก็ตาม ก็ยังทำให้ประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการคงอับอั้น เฉพาะผู้ด้อยโอกาสทั้งหลาย ที่ทางองค์การบริหาร ส่วนตำบลแต่ละแห่งมีความรู้ความเข้าใจและมีการเตรียมการในการดำเนินการเกี่ยวกับงาน ด้านสวัสดิการสังคมไว้พอสมควร คืออยู่ในระดับเฉลี่ยประมาณ 50 % โดยคาดหวังว่าหน่วยงาน ของรัฐด้านงานสวัสดิการสังคมนี้ จะเร่งปฏิบัติการเชิงรุกและถ่าย โอนงานลงสู่เป้าหมายในท้องถิ่น อย่างเป็นรูปธรรม เป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งจะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดการงานด้าน สวัสดิการสังคมได้มากขึ้นตามมาด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยนี้ควรให้ทั้งภาครัฐและเอกชน มีการส่งเสริมให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถซื่อสัตย์สุจริต เข้าไปเป็นผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งภาครัฐและเอกชน ควรส่งเสริมและให้รางวัลแก่ผู้กระทำความดีแก่สังคม ภาครัฐควรจัดการเผยแพร่ความรู้ด้านงาน สวัสดิการสังคม ให้แก่บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลและจัดส่งบุคลากรเฉพาะด้านให้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ๆ ภาครัฐจะต้องไม่แทรกแซงและให้อิสระอย่างแท้จริงในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลและให้ภาครัฐออกพระราชบัญญัติแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติ การปกครองท้องถิ่น พระราชบัญญัติเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพและเอื้อต่อ การจัดสวัสดิการสังคม นอกจากนี้ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อจำกัดในการเดินทางและเวลาในการ เก็บข้อมูลทำให้ไม่สามารถรวบรวมข้อมูลได้ทุกกลุ่มประชากร ที่มีผลกระทบต่องานสวัสดิการสังคมนี้ อีกทั้งอยู่ในช่วงเวลาของการปฏิรูประบบข้าราชการของรัฐ ซึ่งมีรายละเอียดที่ควรศึกษาเกี่ยวกับ วิถีชีวิตของประชาชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

ของท้องถิ่นศึกษาเกี่ยวกับการปฏิรูประบบราชการ ที่มีผลกระทบต่อการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและศึกษาว่าองค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดงานด้านสวัสดิการสังคมสูงกับจัดต่ำ มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ๆ อย่างไร

ระพีพรรณ คำหอม และคณะ (2547 : 142-151) ได้ศึกษาเรื่อง ทิศทางและรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบกลไกของนโยบาย กลไกการบริหารจัดการและกลไกการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคมของประเทศไทย การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหาอุปสรรค ทางเลือกของรูปแบบและการศึกษาทิศทางการจัดสวัสดิการสังคมของประเทศไทย ในอนาคต ซึ่งผลการศึกษา พบว่ารูปแบบในการจัดสวัสดิการสังคม มี 3 รูปแบบ รูปแบบแรก คือ สวัสดิการสังคมกระแสหลัก ได้แก่ รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมเชิงสถาบัน ซึ่งรัฐเป็นศูนย์กลางในการให้บริการแก่ประชาชน โดยความร่วมมือของภาคเอกชน องค์การสาธารณกุศล ภาคธุรกิจ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสวัสดิการที่จัดให้ตามสิทธิที่ประชาชนพึงได้รับเป็นสวัสดิการขั้นพื้นฐานครอบคลุมการสร้างหลักประกัน การบริหารทางสังคม การบริการทางสังคม รูปแบบที่สอง คือสวัสดิการสังคมกระแสรองหรือกระแสทางเลือก ในที่นี้หมายถึง รูปแบบสวัสดิการแบบพหุลักษณะ (Pluralism Model) ที่คำนึงถึงความหลากหลาย เน้นวิธีการที่ต้องผสมผสานกันจากหลายวิชาชีพ หลายหน่วยงาน องค์กรภาคีทุกภาคส่วน ร่วมกันคิดแก้ไขปัญหาบนพื้นฐานความสำคัญที่เสมอภาคแบบหุ้นส่วนและการมีส่วนร่วมในฐานะ “เข้าหากัน” เช่น รูปแบบสวัสดิการชุมชนที่พบใน 4 ภาค กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ในภาคเหนือ สวัสดิการภาคประชาชน (ออมวันละบาท) ของครูชูป ยอดแก้ว เป็นต้น และรูปแบบที่สาม คือสวัสดิการสังคมท้องถิ่น ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างสวัสดิการสังคมกระแสหลักและกระแสรอง เป็นผลจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และผู้ศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนากลไกระดับนโยบาย คือ ควรพัฒนานโยบายสวัสดิการสังคมให้มีความเป็นสาธารณะมากขึ้น โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการจัดทำนโยบายการพัฒนา กลไกการบริหารจัดการ ควรเริ่มจากการจัดตั้งคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ระดับต่าง ๆ เป็นกลไกการบริหารจัดการที่ขับเคลื่อนและผลักดันการทำงานให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานของกลไกการดำเนินงานให้สามารถรองรับปัญหาความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับการจัดกลไก กระบวนการดำเนินงานใหม่ที่เชื่อมโยงระบบบุคคล ระบบบริการ ระบบส่งต่ออย่างเหมาะสม

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (2547 : 45) สรุปผลการสัมมนาเรื่อง สวัสดิการชุมชนแก่นใจอย่างยั่งยืน โดยมีสาระสำคัญที่ได้จากการสัมมนา ดังนี้

1. ฐานคิดสวัสดิการชุมชน คือการสร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคง ของคนในชุมชน ซึ่งหมายถึงทุกอย่างที่จะทำให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งในรูปของสิ่งของเงินทุนน้ำใจ การช่วยเหลือเกื้อกูลเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย

2. หัวใจของการจัดสวัสดิการชุมชน คือการพึ่งตนเองและการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน “ให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี” การจัดสวัสดิการตั้งอยู่บนฐานของการเคารพและอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติ อย่างเห็นคุณค่า อยู่บนพื้นฐานของศาสนา ภูมิปัญญา วัฒนธรรมท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมในทุก ระดับ ผลการจัดสวัสดิการชุมชน คือการเกิดความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ความรู้สึกมั่นคง ภาคภูมิใจ อยู่อย่างมีศักดิ์ศรีและมีความสุขทั้งกายและจิตใจ

สุดา ศิลากุล (2548 : 69) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลใน จังหวัดนนทบุรี จากผลการศึกษาพบว่า ประเภทของการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาล ในจังหวัดนนทบุรีที่จัดได้มากที่สุด คือสวัสดิการด้านนันทนาการด้านรายได้ ส่วนภาพรวมของระดับ การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี พบว่าอยู่ในระดับน้อย เทศบาลมีการ จัดสวัสดิการด้านนันทนาการและสวัสดิการด้านรายได้อยู่ในระดับปานกลางนอกเหนือจากนั้น พบว่า เทศบาลมีการจัดสวัสดิการด้านต่างอยู่ในระดับน้อย ผลการศึกษาความพร้อมในการจัดสวัสดิการ สำหรับผู้สูงอายุของเทศบาล พบว่าความพร้อมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาความพร้อมด้าน การกำหนดนโยบายและแผน ด้านงบประมาณ ด้านการปฏิบัติงาน พบว่า เทศบาลมีความพร้อมอยู่ ในระดับมาก ข้อสังเกตพบว่าเทศบาลในจังหวัดนนทบุรีมีความพร้อมด้านบุคลากรอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ทศพล ชูเลิศ (2554 : 79) ได้ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการจัดสวัสดิการ สังคมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 : กรณีศึกษา เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี วัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อศึกษาความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการจัด สวัสดิการสังคมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 2) เพื่อเปรียบเทียบความ คาดหวังของประชาชนกับการจัดสวัสดิการสังคมที่ได้รับจากเทศบาลเมืองแสนสุขในปัจจุบัน 3) เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษา มาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์แนวทางการพัฒนา รวมทั้ง กำหนดโครงการและกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลเมืองแสนสุข ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ที่เป็นประชากรของการวิจัย เป็น เพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุ 31 - 40 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพ รับจ้าง มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 1 - 20 ปี ระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการจัด สวัสดิการสังคมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พบว่า ประชาชน เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีความคาดหวังต่อการจัดสวัสดิการสังคมตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 อยู่ในระดับมาก ซึ่งประชาชนมีความ

คาดหวังด้านการศึกษา อันดับแรก รองลงมาคือ ด้านการมีงานทำ การมีรายได้ และอันดับสุดท้าย คือ ด้านที่อยู่อาศัย ความคาดหวังของประชาชนต่อการจัดสวัสดิการสังคมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ด้านการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคมด้านการศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าประชาชนต้องการให้เทศบาลมีนโยบายในการขยายโอกาสทางการศึกษา ด้วยการจัดตั้งกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ ต้องการให้เทศบาลพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐานเพื่อท่านจะได้ไม่ต้องส่งบุตรหลาน ไปเรียนที่อื่น และลำดับสุดท้ายคือต้องการให้เทศบาลสนับสนุนการจัดตั้งองค์กรเด็กและเยาวชนเพื่อให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการศึกษา ด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ อันดับรองมา คือความคาดหวังของประชาชนต่อการจัดสวัสดิการสังคมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ด้านการมีงานทำ การมีรายได้ พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคม ด้านการมีงานทำ การมีรายได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนคาดหวังให้เทศบาลจัดพื้นที่ในการค้าขายอย่างมีระบบ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยถูกสุขลักษณะเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ ต้องการให้เทศบาลจัดหาตลาด ช่องทางการค้าขายเพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ของชุมชนและลำดับสุดท้าย คือขาดความรู้และทักษะฝีมือแรงงานต้องการให้เทศบาลสนับสนุนการฝึกอบรมทักษะฝีมือแรงงานอันดับต่อมา คือความคาดหวังของประชาชนต่อการจัดสวัสดิการสังคมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ด้านการบริการสังคม พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคมด้านการบริการสังคมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนคาดหวังให้เทศบาลจัดตั้งกองทุนสวัสดิการให้กับผู้ยากไร้ในการกู้ยืมในการประกอบอาชีพเป็นอันดับ 1 มารองลงมา คือต้องการให้เทศบาลจัดให้มีสถานที่ในการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในชุมชนให้สามารถดูแลและช่วยเหลือตนเองได้ และลำดับสุดท้าย คือ ต้องการให้เทศบาลดำเนินการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ คนพิการ มากกว่าการจัดตั้งกลุ่มอื่น ๆ อันดับสุดท้าย คือความคาดหวังของประชาชนต่อการจัดสวัสดิการสังคมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ด้านที่อยู่อาศัย พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคมด้านที่อยู่อาศัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนคาดหวังให้เทศบาลกำหนดมาตรการในการควบคุมและกำจัดภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนเป็นอันดับ 1 รองลงมา คือต้องการให้เทศบาลสนับสนุนการซ่อมแซมและปรับปรุงบ้านผู้ยากไร้ รวมทั้งการสนับสนุนการก่อสร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้ยากไร้และลำดับสุดท้าย คือประชาชนคิดว่าทุกวันนี้ที่พักอาศัยของท่านมีสภาพที่อยู่อาศัยที่คงทนถาวรและปลอดภัยอยู่แล้วไม่ต้องปรับปรุงแต่อย่างใด สำหรับความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดสวัสดิการสังคมที่จัดขึ้นในพื้นที่เทศบาลเมืองแสนสุขในปัจจุบัน

นั้น ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจในการจัดสวัสดิการสังคมในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจในการวางผังพื้นที่ที่อยู่อาศัย ด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยปลอดภัยและมั่นคง เป็นอันดับ 1 รองลงมา คือการมีที่อยู่อาศัยที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี ไม่เสื่อมโทรมและไม่มียุงและลำดับสุดท้ายคือ การได้รับความรู้/คำแนะนำ/ความช่วยเหลือด้านกฎหมายจากเทศบาล ในเรื่องของการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ต่อความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ต่างกันมีความหวังต่อการจัดสวัสดิการสังคมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือนที่ต่างกันมีความหวังต่อการจัดสวัสดิการสังคมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แตกต่างกัน โดยประชาชนเพศชายมีความคาดหวังต่อการจัดสวัสดิการสังคมมากกว่าประชาชนเพศหญิง ประชาชนที่มีอายุ 41 - 50 ปี มีความคาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคมมากกว่าประชาชนที่มีอายุ 20 - 30 ปี ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปวช./ปวส./อนุปริญญาและประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามีความคาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคมมากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา ประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีความคาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคมมากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร/ ประมง มีความคาดหวังในการจัดสวัสดิการสังคมมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง มากกว่าประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มากกว่าประชาชนที่มีอาชีพบริษัทเอกชน/รัฐวิสาหกิจและมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยในที่นี้จะใช้การวิจัยเชิงบูรณาการระหว่าง วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ คือการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ ดังนั้น ในบทที่ 3 ของการวิจัยจะนำเสนอรายละเอียดวิธีการดำเนินงานใน 2 หัวข้อหลัก คือ

1. การวิจัยเชิงสำรวจ
  - 1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
  - 1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิจัยเชิงคุณภาพ
  - 2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล
  - 2.2 การตรวจสอบข้อมูล
  - 2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงสำรวจ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่เป็นเป้าหมายการวิจัย ได้แก่ กลุ่มของเกษตรกรรายย่อยที่มีที่ดินเป็นของตนเอง จ้างแรงงานชั่วคราว มีพื้นที่ทำกินตั้งแต่ 1-25 ไร่ เขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 โดยจะเก็บกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน โดยแบ่งออกเป็นตำบลต่าง ๆ ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามตำบลในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี

ตำบล	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ตำบลคลองนารายณ์	25
ตำบลคบบาง	25
ตำบลหนองบัว	25
ตำบลเกาะขวาง	25
ตำบลบางกะจะ	25
ตำบลท่าช้าง	25
ตำบลแสลง	25
ตำบลพลับพลา	25
รวม	200

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัย ได้แก่ ใ้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล โดยออกแบบสอบถาม ถามเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี เพื่อศึกษาความต้องการด้านสวัสดิการสังคมและปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อย เหตุผลที่ใช้แบบสอบถามเนื่องจากประชากรกลุ่มศึกษามีระดับการศึกษา ซึ่งถือว่ามีความรู้ความเข้าใจในระดับใกล้เคียงสามารถตัดสินใจเลือกเหตุผลหรือข้อความด้วยตัวเองได้ ผู้ศึกษาสามารถได้ข้อมูลลึกซึ้งและครอบคลุมจากข้อความที่ให้ผู้ตอบเลือก อีกทั้งสะดวกและประหยัดสำหรับผู้ศึกษาด้วย ในการกำหนดแบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์หาความต้องการด้านสวัสดิการและปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

การสร้างเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในอดีต เพื่อกำหนดและตรวจสอบตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ศึกษาและสอบถามจากผู้มีประสบการณ์ นำมากำหนดนิยามตัวแปรและขอบเขตข้อมูล ศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์แวดล้อมทั่วไปใช้เป็นแนวทางกำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม

2. สร้างข้อความให้ครอบคลุมกับรูปแบบสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยให้เหมาะสมกับสถานการณ์ตามสภาพสังคม โดยข้อความที่ได้แสดงออกถึงรูปแบบสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อย จัดแบบสอบถามให้อยู่ในแผนภาพที่นำไปใช้ได้ นำแบบสอบถามฉบับนี้ไปหาคุณภาพ กำหนดการวัดและเกณฑ์การให้คะแนน

องค์ประกอบของเครื่องมือวิจัย ประกอบด้วยเนื้อหาสรุป ดังนี้

แบบสอบถามที่ใช้จะมีลักษณะคำถามแบบปิดและแบบเปิดผสมกัน โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการรูปแบบสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 4 เป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การทดสอบเครื่องมือจะใช้การทดสอบความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability) คือ

1. การทดสอบความตรง (Validity) จะใช้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิจัยและหัวข้อวิจัยจำนวน 3 ท่าน มาทดสอบความตรง

2. การทดสอบความเที่ยง (Reliability) จะใช้การทดลองไปเก็บแบบสอบถามจำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ ซึ่งได้ค่าทางสถิติ 0.796

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล

1. การวิเคราะห์ตัวแปรส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และรายได้ สถิติที่ใช้คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)

2. การวิเคราะห์ตัวแปรต้นหรือตัวแปรตาม ได้แก่ วิเคราะห์ความต้องการรูปแบบสวัสดิการสังคมและปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมือง จันทบุรี จังหวัดจันทบุรี สถิติที่ใช้ คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความต้องการรูปแบบสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อย (ค่าร้อยละ)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อยดังนี้

ระดับความต้องการ	คะแนน
มาก	5
ค่อนข้างมาก	4
ปานกลาง	3
ค่อนข้างน้อย	2
น้อย	1

สรุปเกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ยจะใช้เกณฑ์ตามค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ค่าเฉลี่ย	การตีความ
4.50 – 5.00	มาก
3.50 – 4.49	ค่อนข้างมาก
2.50 – 3.49	ปานกลาง
1.50 – 2.49	ค่อนข้างน้อย
1.00 – 1.49	น้อย

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อวิเคราะห์ความต้องการรูปแบบสวัสดิการสังคมและปัจจัยที่เกี่ยวกับความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี โดยเป็นคำถามแบบเปิดเพื่อให้ผู้ตอบมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น

สรุปเกณฑ์วิเคราะห์ข้อมูลทดสอบสมมุติฐาน (Hypothesis) โดยการใช้ค่าสัมพันธ์ จะใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าสัมพันธ์	การตีความ
0.01 - 0.25	ความสัมพันธ์ต่ำ
0.26 - 0.50	ความสัมพันธ์ปานกลาง
0.51 - 0.75	ความสัมพันธ์สูง
0.76 - 1.00	ความสัมพันธ์สูงมาก

การวิจัยเชิงคุณภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้วิธีการในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

1. การสัมภาษณ์ วิธีการสัมภาษณ์ที่จะใช้ในการวิจัยนี้มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – structured or Guided Interview) โดยอาศัยแนวการสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นเครื่องมือในรูปแบบต่าง ๆ คือ

การสัมภาษณ์กลุ่ม (Group Interview) เป็นรูปแบบที่ใช้แนวการสัมภาษณ์กลุ่มในการวิเคราะห์องค์ประกอบส่วนท้องถิ่น โดยอาศัยผู้ให้ข้อมูลหลากหลายในองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นได้แก่

- 1.1 เกษตรกรรายย่อยตำบลคลองนารายณ์ อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
- 1.2 เกษตรกรรายย่อยตำบลคมบาง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
- 1.3 เกษตรกรรายย่อยตำบลหนองบัว อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
- 1.4 เกษตรกรรายย่อยตำบลเกาะขวาง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
- 1.5 เกษตรกรรายย่อยตำบลบางกะจะ อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
- 1.6 เกษตรกรรายย่อยตำบลท่าช้าง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
- 1.7 เกษตรกรรายย่อยตำบลแสง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
- 1.8 เกษตรกรรายย่อยตำบลพลับพลา อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

2. การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) เป็นการใช้แนวสัมภาษณ์เจาะลึกโดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ (Key – informants)

ชื่อ – สกุล	สถานภาพในการให้ข้อมูล
2.1 นายวิวัฒน์ ทัศนาศ	นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
2.2 นายสมหวัง ภูมรินทร์	ผู้มีความรู้ทางด้านเกษตร
2.3 นายบุญเลิศ ไชยธรรม	ผู้มีความรู้ทางด้านเกษตร

การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลในที่นี้จะใช้รูปแบบ ดังนี้

การตรวจสอบการสัมภาษณ์ โดยใช้ผู้สัมภาษณ์ที่มีจุดยืนต่างกัน คือเกษตรกรรายย่อย ในตำบลคลองนารายณ์ ตำบลคมบาง ตำบลหนองบัว ตำบลเกาะขวาง ตำบลบางกะจะ ตำบลท่าช้าง ตำบลแสง ตำบลพลับพลา ในพื้นที่ที่ต่างกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจะใช้การตีความข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เพื่อเพิ่มเติมคำอธิบายตารางจากการสำรวจให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบูรณาการระหว่างวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาค้นคว้าเรื่อง รูปแบบสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยจะแบ่งออกเป็นหัวข้อดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. สภาพบริบทของอำเภอเมืองจันทบุรี
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์และอักษรย่อในการศึกษาค้นคว้า ดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
P	แทน	ความน่าจะเป็นของค่าสถิติ
F	แทน	ค่าสถิติแจกแจง

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพบริบทของอำเภอเมืองจันทบุรี

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา รายได้ โดยการแจกแจงความถี่และแสดงค่าเป็นร้อยละ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การศึกษาความต้องการรูปแบบสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ความต้องการด้านการศึกษา ความต้องการด้านสุขภาพอนามัย ความต้องการด้านที่อยู่อาศัย ความต้องการด้านการงานและการมีรายได้ ความต้องการด้านความมั่นคงทางสังคม ความต้องการด้านนันทนาการ โดยการแจกแจงความถี่และแสดงค่าเป็นร้อยละ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ความพร้อมในการให้บริการของรัฐ ปัญหาด้านรายได้และรายจ่ายของครอบครัว หลักประกันจากสมาชิกครอบครัว การแบกรับภาระหนี้สินทั้งในและนอกระบบ การประสบปัญหาด้านสุขภาพและอนามัย โอกาสทางการศึกษาโดยเสนอเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากคะแนนรายชื่อและคะแนนรวมแต่ละด้าน

ตอนที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สภาพบริบทของอำเภอเมืองจันทบุรี

ตอนที่ 1 สภาพบริบทของอำเภอเมืองจันทบุรี

ประวัติความเป็นมาเมืองจันทบุรีแต่เดิมจันทบุรีเป็นเมืองเก่าจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เชื่อกันว่ามีอายุไม่ต่ำกว่า 1,000 ปี สร้างขึ้นโดยชนชาติ ชอง บางตำนานก็ว่าสร้างโดยชนชาติ ขอม หัวเมืองเดิมตามศิลาจารึกเรียกว่า “ควนครบุรี” ชาวพื้นเมืองเรียกว่า “เมืองกาไว” ตามชื่อผู้ปกครอง เมืองจันทบุรีเดิมตั้งอยู่บริเวณหน้าเขาสระบาป มีชนพื้นเมืองเดิมอาศัยอยู่เรียกว่า ชาวชอง มีภาษาพูดเป็นภาษาของตนเอง ซึ่งแตกต่างจากภาษาไทยและภาษาเขมร เจ้าผู้ครองเมืองที่ยิ่งใหญ่ในตำนานคือ พระเจ้าพรหมทัต (พ.ศ. 1349-1399) ครั้นถึงปี พ.ศ. 1800 ได้มีการย้ายถิ่นฐานมาสร้างเมืองใหม่ที่บ้านหัววัง ตำบลพุงทลาย ซึ่งอยู่ใกล้กับแม่น้ำจันทบุรีในปัจจุบัน (วิกิพีเดีย. ออนไลน์. 2557)

ต่อมาปี พ.ศ. 2200 ได้ย้ายมาสร้างเมืองใหม่ที่บ้านลุ่ม อยู่ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำจันทบุรี ในปี พ.ศ. 2310 หลังจากกรุงศรีอยุธยาเสียกรุงให้แก่พม่า สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้เข้ายึดเมืองจันทบุรี เพื่อใช้เป็นแหล่งสะสมเสบียงอาหารและรวบรวมกำลังพลในการกอบกู้กรุงศรีอยุธยา คืนจากพม่าในคราวนั้นเจ้าเมืองจันทบุรีนามว่าเจ้าขรัวหลาน (ยศเจ้าเมืองจันทบุรีเดิม) ซึ่งราษฎรเลื่อมใสเมื่อเสียกรุงศรีอยุธยา โดยหวังว่าพระยาจันทบูรจะช่วยปกป้องรักษาเมืองจันทบุรีให้อยู่รอดสืบต่อไปได้ ต่อต้านกองทัพของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช โดยได้พยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้เมืองจันทบุรีอยู่รอดเป็นอิสระ รักษาแผ่นดินไว้ให้ชนชาติบูรพา แต่สุดท้ายก็ต้องพ่ายแพ้แก่กองทัพของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช โดยพระองค์ทรงใช้พญาช้างศึกบุกชนกำแพงเมืองจนสามารถเข้าตีเมืองเอาไว้ได้สำเร็จ เจ้าเมืองจันทบุรีได้หลบภัยไปอาณาจักรกัมพูชาจนถึงแก่สัจกรรมเมืองจันทบุรีจึงตกเป็นของสยามนับแต่นั้นเป็นต้นมา (วิกิพีเดีย. ออนไลน์. 2557)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2436 ฝรั่งเศสได้ยึดเมืองจันทบุรีไว้จนถึง 11 ปี เนื่องจากสยามมีข้อพิพาทเรื่องดินแดนฝั่งขวาของแม่น้ำโขง โดยฝรั่งเศสกล่าวหาว่าสยามล่วงล้ำดินแดนอาณานิคมของฝรั่งเศส ส่วนสยามได้อ้างว่าดินแดนดังกล่าวเป็นของสยาม ฝ่ายสยามเห็นว่าจะต่อสู้ทางทหารฝรั่งเศสไม่ได้ จึงขอเปิดการเจรจา ทางฝรั่งเศสยื่นคำขาด โดยฝ่ายสยามต้องยอมยกดินแดนที่เป็นข้อพิพาทรวมทั้ง

เกาะทั้งหมดในลำน้ำโขง พร้อมเงินอีกหนึ่งล้านฟรังก์และสามล้านบาท โดยจนกว่าจะดำเนินการเสร็จ ฝรั่งเศสจะยึดเมืองจันทบุรีไว้ก่อน แต่เมื่อทางสยามดำเนินการเสร็จ ฝรั่งเศสไม่ได้ถอนกำลังออก ฝ่ายสยามจึงต้องขอมยกเมืองตราดและเมืองประจันตคีรีเขตร์ (เกาะกง) เพื่อแลกกับเมืองจันทบุรี และอีกหนึ่งปีต่อมาสยามขอมยกเมืองพระตะบอง เสียมราฐและศรี โสภณ เพื่อแลกเมืองตราดคืนมา แต่ฝรั่งเศสไม่ได้คืนเมืองประจันตคีรีเขตร์แต่อย่างใด ปัจจุบันเมืองประจันตคีรีเขตร์จึงอยู่ในอาณาเขตประเทศกัมพูชา (วิกิพีเดีย. ออนไลน์. 2557)

ต่อมาได้มีการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคเป็นแบบมณฑลเทศาภิบาล จัดตั้งมณฑลจันทบุรี โดยมีเมืองจันทบุรี ระยองและตราด อยู่ในเขตการปกครองจนถึงปี พ.ศ. 2476 ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย จึงยกเลิกมณฑลเทศาภิบาลและได้จัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินใหม่โดยแบ่งออกเป็นจังหวัดและอำเภอ ดังนั้นเมืองจันทบุรีจึงมีฐานะเป็นจังหวัดจนถึงปัจจุบันนี้ (วิกิพีเดีย. ออนไลน์. 2557)

อำเภอเมืองจันทบุรี มีเขตพื้นที่ที่ทำเกษตรเฉพาะในเขตอำเภอเมือง อยู่ 8 แห่ง ได้แก่

1. ตำบลคลองนารายณ์ อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
2. ตำบลคมบาง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
3. ตำบลหนองบัว อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
4. ตำบลเกาะขวาง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
5. ตำบลบางกะจะ อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
6. ตำบลท่าช้าง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
7. ตำบลแสลง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
8. ตำบลพลับพลา อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

ภาคส่วนเกษตรกรรมเป็นภาคส่วนที่มีสัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงที่สุดในจังหวัดจันทบุรี โดยในปี พ.ศ. 2555 ภาคส่วนเกษตรกรรมมีผลิตภัณฑ์มวลรวมเท่ากับ 56,262 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 55.76 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมด เมื่อเปรียบเทียบกับย้อนหลังระหว่างปี พ.ศ. 2538 - 2555 จะพบว่าภาคส่วนทางด้านเกษตรกรรมในภาพรวมมีผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงขึ้นต่อเนื่องทุกปี สำหรับภาคส่วนเกษตรกรรมที่มีความสำคัญของจังหวัดจันทบุรีส่วนใหญ่เป็นการเพาะปลูก โดยพืชที่นิยมปลูกมากในจังหวัดจันทบุรี คือพืชไม้ผล พริกไทยและยางพารา ไม้ผลที่เกษตรกรในจังหวัดจันทบุรีนิยมปลูกมาก คือมังคุด ทุเรียน สละและเงาะ เนื่องจากจันทบุรีมีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศเหมาะสมสำหรับปลูกผลไม้เหล่านี้ ทำให้จังหวัดจันทบุรีมีผลไม้เหล่านี้เป็นจำนวนมากและมีคุณภาพดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งทุเรียน ซึ่งจังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดที่มีการผลิตมากที่สุดในประเทศไทย ผลไม้อีกหนึ่งชนิดซึ่งมีชื่อเสียงมากของจังหวัดจันทบุรี คือสละเนืวมง โดยปลูกมากในบริเวณค่ายเนินวง ตำบลบางกะจะ ผลไม้ของจังหวัดจะออกสู่ตลาดในช่วงระหว่างเดือนเมษายนถึงมิถุนายนของทุกปี (วิกิพีเดีย. ออนไลน์ : 2557)

อย่างไรก็ตามปริมาณผลไม้ของจังหวัดในแต่ละปีจะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับสภาพภูมิอากาศ หากเกิดภาวะภัยแล้งขึ้นในจังหวัด ปริมาณผลไม้ที่จะออกสู่ตลาดในปีนั้นจะมีปริมาณลดลง

จากสภาพความเป็นจริงน่าจะทำให้มองเห็นชีวิต ความคิดความเป็นอยู่ของผู้คนอีกกลุ่มหนึ่ง ที่เหนื่อยยากเพื่อการผลิตอาหารแทนผู้อื่น เป็นอีกหนึ่งกระดุกสันหลังที่หลายคนมองข้าม และต้องเผชิญกับสภาพความเสี่ยงทางสุขภาพ ที่ต้องจัดการกับมันท่ามกลางสารเคมีที่อยู่ในหน้าที่การทำงาน โดยแบ่งการอธิบายเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้ (จาย วิสารวุฒิ, สัมภาษณ์, 2557)

1. พื้นที่ทางกายภาพของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี

เมืองจันทบุรีเป็นจังหวัดที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูก ด้วยสภาพพื้นที่ที่อำนวยทำให้อาชีพส่วนใหญ่ของคนในจังหวัดจันทบุรี ล้วนเป็นอาชีพจากการพึ่งพิงทรัพยากร เช่น การเพาะปลูก การประมง การเก็บเกี่ยวของป่า การทำสวนผลไม้ ซึ่งไม่ใช่เพียงการตัดดวงนำมาใช้ แต่ยังแฝงความภูมิใจในพื้นที่ของตนที่นำพาความอุดมสมบูรณ์มาให้ด้วย

ปัจจุบันจังหวัดจันทบุรีขึ้นชื่อเรื่องการผลิตผลไม้ พื้นที่ทางการเกษตรที่เป็นสวนผลไม้ของจังหวัดจันทบุรีนั้น มีความเฉพาะตัวของพื้นที่ซึ่งแตกต่างกันออกไปจากจังหวัดอื่น เพราะมีความชื้นที่พอเหมาะและมีดินที่อุดมสมบูรณ์ นอกจากนี้จะเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ดินเป็นดินดำ (ดินสีแดงเข้ม) เหมาะแก่การเพาะปลูก โดยคนรุ่นก่อน กล่าวว่า เป็นดินภูเขาไฟแล้ว ยังมีพื้นที่ติดทะเล ทำให้มีภูมิอากาศร้อนชื้นตลอดทั้งปี ในอดีตรูปแบบการเกษตร ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเพาะปลูกที่ไม่ใช่เพื่อการค้า แต่เพื่อการบริโภคจึงเน้นการปลูกไม้ผลที่ขึ้นง่าย ไร่ไร่อ้อยที่พบเหล่านี้กว่า 90% ล้วนเป็นสวนผลไม้ที่สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษสู่ลูกหลาน (เล็ก ยินสุตร, สัมภาษณ์, 2557)

พื้นที่ศึกษาเป็นตำบลที่ห่างจากตัวตลาดของอำเภอเมืองไม่มากนัก เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์อยู่ใกล้ภูเขา จึงทำให้พื้นดินสมบูรณ์และน้ำดี ในอดีตสามารถใช้น้ำที่ไหลมาจากภูเขาในการทำเกษตรด้วย ไม้ผลของที่นี่จึงมีลำต้นที่มีความสมบูรณ์

2. ความผูกพันต่อพื้นที่ในฐานะแผ่นดินของบรรพบุรุษ

เดิมทีตามคำบอกเล่าของผู้ใหญ่ในพื้นที่ก่อนหน้านี้นี้ราวสองชั่วอายุคน พื้นที่ทางการเกษตรในจังหวัดจันทบุรี ไม่ใช่พื้นที่สวนผลไม้ ประเภทผลไม้ฤดูร้อนที่จัดแบ่งอย่างเป็นระบบตามการจัดรูปแบบการผลิตแบบเกษตรเชิงเดี่ยว แต่ประกอบด้วย นาข้าวและสวนป่า คือสวนที่มีพืชผลตามธรรมชาติขึ้นอยู่มากมายไม่ว่าจะเป็นกล้วยป่า พริกไทย เร่วหอม พืชสมุนไพรต่าง ๆ ไม้ตะเคียน ไม้แดง เป็นต้น และการจับจองที่ดินทางธรรมชาติเหล่านี้เป็นไปแบบถ้อยทีถ้อยอาศัย คือเลือกจับจองพื้นที่กันเองในหมู่บ้าน ก่อนการจัดสรรที่ดิน โดยรัฐจะเกิดขึ้นและวิธีการดำรงชีวิตของผู้คนที่

เป็นไปในสมัยก่อนที่พึงพิงธรรมชาติอย่างเต็มรูปแบบใช้พื้นที่ของตนปลูกพืชและประกอบอาหาร จากพืชผักผลไม้ที่มีในพื้นที่ มีการแลกเปลี่ยนกันในชุมชนทั้งอาหารและการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการทำงานเกษตรต่าง ๆ ที่เกินกำลังของคนในครอบครัว เช่น การทำนาในขั้นตอนการดำนา และการเก็บเกี่ยวที่จะมีการเวียนกันช่วย “ลงแขก” โดยคนในหมู่บ้านผลัดกันช่วยลงนาของแต่ละบ้านตามลำดับ ก่อนหลังของเวลาที่ข้าวจะสุก เพราะนาข้าวแต่ละแห่งนั้นจะมีระยะเวลาใกล้สุดไม่พร้อมกันโดยช่วยกันลงแขกเกี่ยวข้าวและช่วยกันนวดข้าวตอนเย็นจนถึงเช้าของอีกวัน พร้อมกับร้องรำทำเพลงเป็นการสร้างความบันเทิงในช่วงเวลาทำงานไปด้วยและเป็นการสร้างความสัมพันธ์ให้กับคนทุกรุ่น ตั้งแต่ผู้ใหญ่ในหมู่บ้าน คนวัยทำงาน จนกระทั่งถึงเด็ก ๆ ลูกหลาน ก็ได้มีส่วนร่วมในงานชุมชนที่เป็นกิจกรรมทางการเกษตรเหล่านี้และเติบโตมาเป็นผู้ใหญ่ในช่วงรุ่นพ่อแม่ในปัจจุบันที่มีอายุระหว่าง 40-60 ปี ซึ่งเป็นวัยของกรณีศึกษาส่วนใหญ่ที่สัมภาษณ์ต่อมาราว พ.ศ. 2504 การเกษตรเชิงเดี่ยวก็เริ่มเกิดขึ้นในประเทศไทย โดยการส่งเสริมอย่างจริงจังจากภาครัฐ การเกษตรเชิงเดี่ยว หมายถึงการทำเกษตรเพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง คือเลือกปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ ประเภทเดียวหรือชนิดเดียว ซึ่งแตกต่างจากการเกษตรแบบผสมผสาน คือการเกษตรที่มีการทำการเกษตรหลาย ๆ อย่างอยู่ด้วยกัน เช่น การเลี้ยงไก่ควบคู่ไปกับการปลูกข้าว ผลไม้และเลี้ยงปลา เป็นต้น และการเกษตรเชิงเดียวนั้นหากมีโรคหรือแมลงเข้าทำลายก็จะทำให้เกิดความสูญเสียไปทั้งหมด (มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน. ออนไลน์. 2557)

การเข้ามาของเกษตรเชิงเดี่ยวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงต่อรูปแบบการเกษตรของเกษตรกรทั่วประเทศ สำหรับในจังหวัดจันทบุรีที่มีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศใกล้เคียงกับภาคใต้ คือเป็นเขตร้อนชื้น ดินดีและปริมาณน้ำฝนมาก ทำให้ได้รับการส่งเสริมโดยรัฐให้ปลูกผลไม้เขตร้อน ได้แก่ ทุเรียน เงาะ มังคุดและลองกอง กลายเป็นผลผลิตหลักทางการเกษตรของภาคตะวันออก เกษตรกรหรือชาวบ้านผู้ปลูกพืชเพื่อการเลี้ยงชีพและรับพื้นที่ทางการเกษตรสืบต่อมาจากบรรพบุรุษ จึงเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ทางการเกษตรของตนเป็นพื้นที่ปลูกผลไม้ เพื่อสร้างรายได้จากการขายผลผลิตเข้าสู่ตลาด นำมาสู่การใช้สารเคมีเพื่อควบคุมผลผลิตและใช้สารเคมีเพื่อปรับผลผลิตให้พร้อมกับการแข่งขัน อย่างไรก็ตามวิถีวัฒนธรรมความผูกพันต่อพื้นที่และแนวทางการทำเกษตรของบรรพบุรุษยังคงอยู่ในจิตใจของเกษตรกรจังหวัดจันทบุรี เพราะสวนผลไม้ที่ถูกแปรสภาพมานั้นล้วนเป็นพื้นที่ทำมาหากินมาช้านานของปู่ ย่า ตา ยาย ที่เป็นมรดกตกทอดมาสู่รุ่นลูกรุ่นหลาน (เล็ก ยินสุตร. สัมภาษณ์. 2557)

3. กลุ่มผู้นำในหมู่บ้านกับการทำงานด้านการเกษตรที่ส่งผลต่อเกษตรกรรายย่อยโดยตรง

การจัดกลุ่มทางการเกษตรในหมู่บ้านนั้น ส่วนใหญ่จะเกิดจากผู้นำหมู่บ้าน คือกลุ่มผู้ใหญ่บ้านและกำนัน โดยมักเป็นกลุ่มอำนาจเก่าของพื้นที่ทำให้รูปแบบการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ

เป็นไปเพื่อประโยชน์ของกลุ่มพวกพ้องมากกว่า ที่จะมีการกระจายรายได้หรือผลประโยชน์จากโครงการไปสู่ลูกบ้านอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามในการศึกษาและสัมภาษณ์ในครั้งนี้พบว่าโดยส่วนใหญ่แล้วเงินกองทุนหมู่บ้านหรือเงินที่เป็นงบจัดสรรจากรัฐบาลจะมาถึงมือเกษตรกรหรือกรณีศึกษามากที่สุดก็จะมาจากโครงการเงินกองทุน SML หรือโครงการจัดการเพื่อความเจริญของหมู่บ้าน โดยการจัดสรรเงินเป็นไปตามความต้องการของหมู่บ้าน ซึ่งไม่จำเป็นว่าจะต้องเหมือนกันในแต่ละหมู่บ้าน สำหรับในหมู่บ้านต่าง ๆ ในจังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นเมืองผลไม้ นั่น โดยมากแล้วจัดเป็นการซื้อปุ๋ยและยาฆ่าแมลงมาไว้ที่กองกลางของหมู่บ้านและแต่ละปีจะมีการเรียกประชุมลูกบ้าน ประมาณ 1-3 ครั้ง เพื่อแบ่งวัตถุประสงค์หลัก 2 อย่างนี้ ให้ในรูปของสินค้าเงินเชื่อ ให้ลูกบ้านในแต่ละสวนหรือแต่ละบ้านนำไปใช้กัน โดยส่วนใหญ่จะได้ปุ๋ยกับยาฆ่าแมลงและสารเคมีทางการเกษตรต่อปี ซึ่งจำนวนนี้แน่นอนว่าไม่พอสำหรับการผลิตในสวน เกษตรกรต้องไปแสวงหาแหล่งอื่น คือร้านเคมีเกษตรทั้งหลายในจังหวัด สหกรณ์การเกษตรจังหวัดจันทบุรี (จาย วิสารวุฒิ. สัมภาษณ์. 2557)

4. แรงงานเกษตรในสวนผลไม้

แรงงานในหมู่การจ้างงานของเกษตรกรรายย่อยนั้น โดยทั่วไปแล้วเป็นแรงงานเก็บผลไม้ซึ่งจะจ้างเฉพาะหน้าผลไม้ ซึ่งมีงานมากเท่านั้นกับแรงงานฉีดพ่นสารเคมี ซึ่งมักเป็นคนในกลุ่มเกษตรกรด้วยกันที่ “รับพ่นยา” ให้กับสวนผลไม้คนอื่นด้วยซึ่งอยู่ในการรับจ้างทั่วไป แต่โดยมากแล้วหากไม่มีความจำเป็นเกษตรกรมักไม่ค่อยมีการจ้างแรงงานทางการเกษตร เนื่องจากการเพิ่มค่าใช้จ่ายที่ถือว่าสูงมากที่เคียวเกษตรกรเลือกที่จะทำเอง เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย สำหรับค่าจ้างพ่นสารเคมีกันแมลงหรือค่าพ่นยาฆ่าแมลง คิดค่าจ้างพ่น วันละ 300 บาท/คน/การทำงานฉีดพ่นสารเคมีทั้งวัน ซึ่งคิดเป็น 1 ครั้ง และต้องมีคนลากสายพ่นยา ซึ่งมีความจำเป็นในขั้นตอนฉีดพ่นสารเคมีที่ต้องเคลื่อนไหวต่อเนื่อง คิดค่าลากสาย วันละ 200 บาท รวมค่าจ้าง 500 บาท/1 ครั้ง/1 วัน และตลอดทั้งปีต้องมีการพ่นสารเคมีเหล่านี้เป็นช่วง ๆ ตลอดเพื่อป้องกันแมลงทำลายลูกหรือป้องกันเพลี้ยป้องกันราดำป้องกันหนอน หากจะมีการจ้างแรงงานช่วยงานหรือพ่นยาฆ่าแมลง ตลอดทั้งปีนั้นถือเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงมากเป็นหลักหมื่น ซึ่งมากกว่าค่าเช่าสวนขนาด 1-2 ไร่ต่อปีเสียอีก เกษตรกรจึงมักเลือกที่จะใช้กำลังกายของตนเองเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะรายได้จากการขายผลผลิตนั้นได้มาอย่างยากลำบากจากการขายผลผลิตที่ราคามักขึ้น ๆ ลง ๆ และไม่คุ้มค่ากับรายจ่าย (จาย วิสารวุฒิ. สัมภาษณ์. 2557)

ดังนั้นในมุมมองของเกษตรกรรายย่อยผู้เป็นเจ้าของสวน แรงงานเกษตรจึงไม่เพียงไม่ช่วยแบ่งเบาภาระการทำงานหรือเป็นผู้ถูกผลักภาระความเสี่ยงจากอันตรายเกี่ยวกับสารเคมีไปให้แต่มีส่วนทำให้ผลผลิตเสียหายมากบ้าง น้อยบ้างจากความรับผิดชอบที่แตกต่างกันไปของแรงงานแต่ละคน แต่ครั้งหนึ่งจะไม่มีการจ้างแรงงานเลย งานสวนผลไม้หรืองานเกษตรทั่วไปนั้นเป็นงานหนัก

และต้องใช้ร่างกายหรือกำลังกายของตนในการทำงาน เกษตรกรผู้เป็นเจ้าของสวน จึงต้องมีการจ้างแรงงานมาช่วยงานตามความจำเป็น เช่น ไม้ที่ผลไม้ออกผลผลิตมากเกินไปที่จะเก็บคนเดียวหรือสองคนตามแรงงานของครอบครัวก็ต้องมีการจ้างแรงงานมาช่วยหรือการฉีดพ่นสารเคมีที่หากมีการพ่นสารเคมีติดต่อกันหลายวันก็ต้องมีการจ้างแรงงานมาแบ่งวันทำงานการพ่นยานั้นออกไปบ้าง เพราะหากเกษตรกรพ่นเองติดต่อกัน จะรู้สึกไม่ค่อยสบาย จึงต้องทำงานสลับกับคนงาน (จาย วิสารวุฒิ. สัมภาษณ์. 2557)

ในบริบทนี้ให้เห็นถึงสภาพการทำงานของเกษตรกรรายย่อยและบริบทแวดล้อมทั้งทางพื้นที่กายภาพและบุคคล เริ่มจากบริบทพื้นที่ เพื่อแสดงให้เห็นว่าจังหวัดจันทบุรีที่มีภูมิปัญญาเหมาะสมแก่การปลูกไม้ผลและทำกันมาแต่ดั้งเดิม พื้นที่ทางกายภาพไม่เพียงทำให้ไม้ผลเติบโตได้ดี แต่ปลูกความผูกพันกับผลไม้กับบรรยากาศตลาดผลไม้ที่มีการต่อรองแข่งขัน กำหนดรูปแบบ ขนาดของผลไม้ อีกทั้งทำให้เกษตรกรต้องมีความเชื่อมั่นด้วยการรับประกันรูปแบบผลไม้ให้ร้านรับซื้อเจ้าประจำ แต่เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาด้วยตนเองได้เลยกับกลุ่มผู้นำในหมู่บ้านที่เป็นทั้งผู้นำชุมชนเป็นเพื่อนบ้านและเป็นเพื่อนเกษตรกรชาวสวนด้วยกัน ซึ่งมีผลต่อแนวทางการเกษตรเป็นแหล่งพึ่งพาวัตถุดิบการเกษตรคือ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ร้านเคมีเกษตร แหล่งปรึกษาด้านการเกษตร แหล่งวัตถุดิบการเกษตรหลักและแรงงานเกษตรที่อาจไม่ได้อยู่ในมุมมองที่เป็นผู้ถูกผลกระทบความเสี่ยงจากสารเคมีไปให้ดังเช่นมุมมองทั่วไป แต่เป็นอีกต้นทุนการผลิตที่แพงและต้องพิจารณาการทำงานและค่าแรงให้ดีสำหรับเกษตรกรเจ้าของสวน ซึ่งบริบทเหล่านี้มีอิทธิพลต่อวิถีการดำเนินชีวิต นอกจากครอบครัวของเกษตรกรเอง ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นวัฒนธรรมรอบตัวที่สร้างความคุ้นเคย มีผลต่อความรู้สึกนึกคิด การกระทำ การเลือกแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพราะไม่ได้มีผลเพียงการทำงานของเกษตรกรเท่านั้น แต่บริบทเหล่านี้อยู่ในวิถีชีวิตทั่วไปของเขาด้วย เพราะบริบทเหล่านี้ คือสังคมหรือชุมชนขนาดใหญ่ของพวกเขาเอง (จาย วิสารวุฒิ. สัมภาษณ์. 2557)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา รายได้ โดยการแจกแจงความถี่และแสดงค่าเป็นร้อยละ

ตาราง 2 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ (n = 200)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	89	44.5
หญิง	111	55.5
รวม	200	100.0

จากตาราง 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้ศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.5 ส่วนเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 44.5

ตาราง 3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ (n = 200)

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
1 – 47 ปี	101	50.5
48 ปีขึ้นไป	99	49.5
รวม	200	100.0

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้ศึกษา ส่วนใหญ่มีอายุ 1- 47 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.5 รองลงมาคือ อายุ 48 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 49.5

ตาราง 4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา (n = 200)

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เรียนหนังสือ	1	0.5
ประถมศึกษา	98	49.0
มัธยมศึกษา/ปวช.	65	32.5
ปวส./อนุปริญญา	17	8.5
ปริญญาตรี	18	9.0
สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.5
รวม	200	100.0

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้ศึกษา ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 49.0 รองลงมา คือระดับมัธยมศึกษา/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 32.5 รองลงมา คือปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 9.0 รองลงมา คือระดับปวส./อนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 8.5 รองลงมาคือ ระดับไม่ได้เรียนหนังสือและระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 0.5 ตามลำดับ

ตาราง 5 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ (n = 200)

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
≤ 6,871 บาท	106	53.0
> 6,871 บาท	94	47.0
รวม	200	100.0

จากตาราง 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้ศึกษาส่วนใหญ่มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 6,871 บาท คิดเป็นร้อยละ 53.0 รองลงมา คือรายได้มากกว่า 6,871 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.0

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการรูปแบบสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

ตาราง 6 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความต้องการสวัสดิการด้านการศึกษา (n = 200)

สวัสดิการด้านการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. การบริการให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาของบุตรหลาน	92	46.0	1
2. การให้ทุนการศึกษาเพื่อนักเรียนที่ผลการเรียนดี และเป็นบุตรของเกษตรกรรายย่อย	42	21.0	3
3. การจัดศูนย์การเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพของเกษตรกร	57	28.5	2
4. การขยายการศึกษาผู้ใหญ่	9	4.5	4
รวม	200	100.0	

จากตาราง 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้ศึกษาสัดส่วนมากที่สุดมีความต้องการการบริการให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาของบุตรหลานร้อยละ 46 และสัดส่วนน้อยมีความต้องการขยายการศึกษาผู้ใหญ่เพียงร้อยละ 4.5

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นายบุญเลิศ ไชยธรรม ชี้ให้เห็นว่าการที่กลุ่มตัวอย่างเลือกรูปแบบการบริการให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาของบุตรหลานว่ามีความจำเป็นมากที่สุด เนื่องจากบุตรหลานของเกษตรกรที่เรียนจบส่วนใหญ่มักจะกู้เงินจาก กยศ. มาเป็นทุนทางการศึกษา และเกษตรกรส่วนใหญ่

มีรายได้หลักจากการทำการเกษตรเพียงอย่างเดียว ได้ผลผลิตเพียงปีละ 1 ครั้ง บางปีราคาผลผลิตทางการเกษตรก็ตกต่ำ ทำให้รายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายและการลงทุนทำการเกษตรในแต่ละปีต้องใช้เงินเป็นจำนวนมาก ราคาสินค้าซึ่งใช้เป็นต้นทุนทางการผลิต อาทิ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ฯลฯ ก็มีราคาสูงและการทำเกษตรมีผลต่อความเสี่ยงในการเกิดภาวะเจ็บป่วยได้ง่าย เนื่องจากต้องเผชิญกับสารเคมีที่เข้าสู่ร่างกาย เวลาตรวจคัดกรองสารเคมีในร่างกายจะพบเกือบทุกราย ส่งผลให้เกษตรกรมีโรคร้ายไข้เจ็บ มีค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลทั้งของตนและบุคคลในครอบครัว บางรายไม่สามารถทำงานได้ รายได้จากการทำงานลดลง ประกอบกับมีค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาสำหรับบุตรหลานที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ไม่สามารถส่งเสริมให้บุตรหลานได้เรียนในระดับที่สูงขึ้น จึงชี้ให้เห็นว่าการจบการศึกษาจะต้องมีเงินกู้ แหล่งเงินกู้จึงเป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับเกษตรกรรายย่อย (บุญเลิศ ไชยธรรม. สัมภาษณ์. 2557)

ตาราง 7 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความต้องการสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย (n = 200)

สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. การพัฒนาโรงพยาบาลประจำตำบลหรือสถานีนามัยเดิมให้พร้อมในการรองรับผู้ป่วย	63	31.5	2
2. บริการตรวจสุขภาพประจำปี	90	45.0	1
3. บริการจัดสวนสุขภาพชุมชน	34	17.0	3
4. การประชาสัมพันธ์ข่าวสารด้านการป้องกันโรค	13	6.5	4
รวม	200	100.0	

จากตาราง 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้ศึกษา สัดส่วนมากที่สุดมีความต้องการบริการตรวจสุขภาพประจำปีร้อยละ 45 และสัดส่วนน้อยมีความต้องการให้ประชาสัมพันธ์ข่าวสารด้านการป้องกันโรคเพียงร้อยละ 6.5

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นายบุญเลิศ ไชยธรรม ชี้ให้เห็นว่าการที่กลุ่มตัวอย่างเลือกการบริการตรวจสุขภาพประจำปีว่ามีความจำเป็นมากที่สุด เนื่องจากอาชีพเกษตรกรต้องสัมผัสกับสารเคมีที่ใช้เป็นประจำ ทำให้มีการสะสมของสารเคมีในร่างกายเป็นเวลานาน ส่งผลให้เกษตรกรมีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคร้ายต่าง ๆ เกษตรกรจึงมองว่าการตรวจสุขภาพประจำปีจะทำให้รู้ว่าเขายังแข็งแรงอยู่หรือไม่และเมื่อมีปัญหาด้านสุขภาพจะได้ทำการรักษาแต่เนิ่น ๆ ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษามาก และที่สำคัญการมีบริการตรวจสุขภาพให้ฟรีจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลก็ทำให้สะดวก

ไม่ต้องเข้าเมืองให้เสียเงินและเสียเวลางาน ถ้าต้องไปตรวจเองก็จะผลัดวันเดี๋ยวพุงนี้ค่อยไป เนื่องจากอ่อนล้าจากการทำงานมาทั้งวันก็ทำให้ไม่อยากพักผ่อนไม่อยากออกจากบ้านไปไหนไกล เกษตรกรจึงอยากให้มีการบริการตรวจสอบประจำปี

ตาราง 8 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความต้องการสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย (n = 200)

สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. บริการจัดตั้ง โครงการเพื่อซ่อมแซมที่พักอาศัยที่ชำรุด	76	38.0	1
2. การจัดแหล่งเงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำเพื่อสร้างที่อยู่อาศัย	66	33.0	2
3. บริการการด้านการรักษาความสงบและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากอันตราย ต่างๆ ในหมู่บ้าน	42	21.0	3
4. การจัดการควบคุมและกำจัดมลพิษที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในชุมชนอย่างเร่งด่วน	16	8.0	4
รวม	200	100.0	

จากตาราง 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้ศึกษา สัดส่วนมากที่สุดมีความต้องการบริการจัดตั้งโครงการเพื่อซ่อมแซมที่พักอาศัยที่ผู้พึงร้อยละ 38 และสัดส่วนน้อยมีความต้องการการจัดการควบคุมและกำจัดมลพิษที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในชุมชนอย่างเร่งด่วนเพียงร้อยละ 8

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นายเดช ภูมรินทร์ ซึ่งให้เห็นว่า การที่กลุ่มตัวอย่างเลือกการบริการจัดตั้งโครงการเพื่อซ่อมแซมที่พักอาศัยว่ามีความจำเป็นมากที่สุด เนื่องจากการซ่อมแซมที่พักอาศัยต้องใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก อีกทั้งเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้ไม่พอกับค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ทำให้ไม่สามารถใช้จ่ายเงินในด้านอื่น ๆ ได้นอกจากใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ประกอบกับวัสดุก่อสร้างมีราคาสูงขึ้น การที่จะซ่อมแซมบ้านเรือนจึงเป็นเรื่องที่เกษตรกรต้องตระหนัก ทำให้เกษตรกรที่มีบ้านพักอาศัยผู้พึงไม่สามารถดำเนินการซ่อมแซมได้เอง จึงอยากให้มีการบริการจัดตั้งโครงการเพื่อซ่อมแซมที่พักอาศัยที่ชำรุด (เดช ภูมรินทร์. สัมภาษณ์. 2557)

ตาราง 9 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความต้องการสวัสดิการด้านการทำงานและการมีรายได้ (n = 200)

สวัสดิการด้านการทำงานและการมีรายได้	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. การส่งเสริมตลาดผลไม้ทั้งในและนอกประเทศ	94	47.0	1
2. จัดตั้งโครงการออมเงินเพื่อความมั่นคงด้านรายได้ โดยร่วมมือกับธนาคารของรัฐ	34	17.0	3
3. การจัดหาแหล่งเงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำเพื่อการลงทุน	56	28.0	2
4. การส่งเสริมอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	16	8.0	4
รวม	200	100.0	

จากตาราง 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้ศึกษา สัดส่วนมากที่สุดมีความต้องการการส่งเสริมตลาดผลไม้ทั้งในและนอกประเทศร้อยละ 47 และสัดส่วนน้อยที่สุดมีความต้องการการส่งเสริมอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพียง ร้อยละ 8

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นายเดช ภูมิรินทร์ ซึ่งให้เห็นว่า การที่กลุ่มตัวอย่างเลือกการส่งเสริมตลาดผลไม้ทั้งในและนอกประเทศว่ามีความจำเป็นมากที่สุด เนื่องจากเกษตรกรมองว่าปริมาณผลผลิตทางการเกษตรมีจำนวนมากและสินค้าที่สามารถส่งออกนอกประเทศในปัจจุบันมีเพียง 2 ชนิด ได้แก่ มังคุด ทูเรียน ส่วนผลไม้ชนิดอื่น ๆ ซึ่ขายกันในประเทศและมีตลาดกลางสำหรับซื้อขายผลผลิตหลัก เพียง 3 แห่ง คือตลาดปากแซง ตลาดเนินสูงและตลาดห้วยสะทอนและพ่อค้าคนกลางส่วนใหญ่จะเป็นรายเล็ก ๆ ซึ่งรับปริมาณผลผลิตได้ไม่มากและผลไม้มีอายุการเก็บรักษาที่สั้น ทำให้น่าและเสียได้ง่าย หากไม่มีตลาดที่สามารถรองรับผลผลิตได้จะทำให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตของเกษตรกร ดังนั้นการตลาดจึงเป็นสิ่งสำคัญที่เกษตรกรต้องการมากที่สุด เกษตรกรจึงต้องการให้มีการส่งเสริมตลาดผลไม้ทั้งในและนอกประเทศ (เดช ภูมิรินทร์. สัมภาษณ์. 2557)

ตาราง 10 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความต้องการสวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม (n = 200)

สวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. การประกันราคาพืชผลทางการเกษตร	116	58.0	1
2. การจำหน่ายพืชผลทางการเกษตร	34	17.0	2
3. การทำบัตรประกันสังคม	20	10.0	4
4. การประกันสุขภาพ (บัตรทอง 30 บาท)	30	15.0	3
รวม	200	100.0	

จากตาราง 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้ศึกษา สัดส่วนมากที่สุดมีความต้องการการประกันราคาพืชผลทางการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 58 และสัดส่วนน้อยที่สุดมีความต้องการการทำบัตรประกันสังคมเพียงร้อยละ 10

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นายพีระ เกิดผล ซึ่งให้เห็นว่า การที่กลุ่มตัวอย่างเลือกการประกันราคาพืชผลทางการเกษตรว่ามีความจำเป็นมากที่สุด เนื่องจากในระบบการผลิตนั้น จำเป็นต้องใช้สารเคมี ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ซึ่งปัจจุบันมีราคาสูงทางด้านแรงงานก็มีราคาสูง สภาพดิน ฟ้า อากาศ มีการเปลี่ยนแปลงไม่ตรงตามฤดูกาลเท่าที่ควร ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรออกผลไม่ตรงตามฤดูกาล บางปีผลผลิตก็มีปริมาณมากจนล้นตลาด บางปีก็มีปริมาณน้อย ทำให้รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายและค่าครองชีพ สินค้าอุปโภค บริโภค สินค้าฟุ่มเฟือย มีราคาเพิ่มสูงขึ้น ทำให้เกิดภาระหนี้สิน เกษตรกรจึงมองว่าการประกันราคาพืชผลทางการเกษตร จะช่วยให้มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในแต่ละปี (พีระ เกิดผล. สัมภาษณ์. 2557)

ตาราง 11 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความต้องการสวัสดิการด้านนันทนาการ (n = 200)

สวัสดิการด้านนันทนาการ	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. การฟื้นฟูการละเล่นพื้นบ้าน	44	22.0	2
2. บริการสนามกีฬาโรงยิมและลานเอนกประสงค์	86	43.0	1
3. การบริการด้านดนตรีและการร้องเพลง เช่น คาราโอเกะ	26	13.0	4
4. การจัดกิจกรรมทางด้านศาสนาและศิลปวัฒนธรรม	44	22.0	3
รวม	200	100.0	

จากตาราง 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้ศึกษา สัดส่วนมากที่สุดมีความต้องการบริการสนามกีฬาโรงยิมและลานเอนกประสงค์ร้อยละ 43 และสัดส่วนน้อยที่สุดมีความต้องการการบริการด้านดนตรีและการร้องเพลง เช่น คาราโอเกะ เพียงร้อยละ 13

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นายพีระ เกิดผล ชี้ให้เห็นว่า การที่กลุ่มตัวอย่างเลือกการบริการสนามกีฬาโรงยิมและลานเอนกประสงค์ว่ามีความจำเป็นมากที่สุด เพราะสนามกีฬาโรงยิมและลานเอนกประสงค์ที่ได้มาตรฐานจะมีเฉพาะในตัวเมือง ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง ถ้าหากมีบริการสนามกีฬาโรงยิมและลานเอนกประสงค์ใกล้บ้านก็จะทำให้สามารถใช้เป็นที่ออกกำลังกาย เล่นกีฬาเพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน และลดโรคร้ายต่าง ๆ อีกทั้งยังได้พบปะพูดคุยกับผู้อื่น เพราะส่วนใหญ่ตอนกลางวันจะอยู่แต่ในสวนผลไม้ เกษตรกรจะมีเวลาในการพบปะกันน้อย ในการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สนามกีฬาโรงยิมและลานเอนกประสงค์จึงเป็นสิ่งสำคัญทำให้เกษตรกรได้ผ่อนคลายจากการทำงาน (พีระ เกิดผล, สัมภาษณ์, 2557)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยที่เกี่ยวกับความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมของแต่ละด้าน (n = 200)

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D.	การตีความ	อันดับ
ความพร้อมในการให้บริการของรัฐ	3.21	0.61	ปานกลาง	4
ปัญหาด้านรายได้และรายจ่ายของครอบครัว	4.58	0.71	มาก	1
หลักประกันจากสมาชิกครอบครัว	3.90	0.79	ค่อนข้างมาก	3
การแบกรับภาระหนี้สินทั้งในและนอกระบบ	2.44	1.26	ค่อนข้างน้อย	6
การประสบปัญหาด้านสุขภาพและอนามัย	3.03	0.72	ปานกลาง	5
โอกาสทางการศึกษา	4.08	0.77	ค่อนข้างมาก	2
รวม	3.54	0.81	ค่อนข้างมาก	

จากตาราง 12 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มแรก ปัจจัยที่เกี่ยวกับความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อยที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ปัญหาด้านรายได้และรายจ่ายของครอบครัว กลุ่มที่สอง ปัจจัยที่เกี่ยวกับความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อยที่อยู่ใน

ระดับค่อนข้างมาก ได้แก่ โอกาสทางการศึกษาและหลักประกันจากสมาชิกครอบครัว กลุ่มที่สาม ปัจจัยที่เกี่ยวกับความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อยที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ความพร้อมในการให้บริการของรัฐและการประสบปัญหาด้านสุขภาพและอนามัย กลุ่มที่สี่ ปัจจัยที่เกี่ยวกับความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อยที่อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ได้แก่ การแบกรับภาระหนี้สินทั้งในและนอกระบบ

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความพร้อมในการให้บริการของรัฐ (n = 200)

ความพร้อมในการให้บริการของรัฐ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพร้อม	อันดับ
1. ความเพียงพอต่อการให้บริการของโรงพยาบาลของรัฐ	2.18	1.43	ค่อนข้างน้อย	4
2. การติดต่อกานทะเบียนราษฎรของทางราชการได้รับความสะดวก	4.10	1.03	ค่อนข้างมาก	2
3. ความพร้อมของขั้นตอนการปฏิบัติงานของสำนักงานที่ดิน	2.28	1.01	ค่อนข้างน้อย	3
4. ความพร้อมของสถานบริการศึกษา	4.31	0.88	ค่อนข้างมาก	1
รวม	3.21	0.61	ปานกลาง	

จากตาราง 13 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ด้านความพร้อมในการให้บริการของรัฐ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.21$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือความพร้อมของสถานบริการศึกษา ($\bar{x} = 4.31$) และข้อที่ค่าเฉลี่ยค่อนข้างน้อย คือความเพียงพอต่อการให้บริการของโรงพยาบาลของรัฐ ($\bar{x} = 2.18$)

จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสถานบริการศึกษามีความพร้อมค่อนข้างมากเนื่องจากในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี มีสถานศึกษาของรัฐ เอกชน ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา มีความพร้อมในการให้บริการทางการศึกษาโดยมีบุคลากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาด้านต่าง ๆ ในปริมาณที่เพียงพอต่อปริมาณผู้ศึกษา นอกจากนี้ผู้ศึกษาในระดับต่าง ๆ ยังได้รับการบริการด้านการศึกษาในเรื่องการสนับสนุนทุนการศึกษาทั้งแบบเป็นทุนได้เปล่าและทุนกู้ยืม

แต่เมื่อพิจารณาในเรื่องความเพียงพอต่อการให้บริการของโรงพยาบาลของรัฐนั้น การบริการทางการแพทย์ โรงพยาบาลของรัฐมีความพร้อมค่อนข้างน้อยเพราะส่วนใหญ่เป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ไม่มีความพร้อมเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ทันสมัย ขาดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

ส่วนโรงพยาบาลที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการแพทย์ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี คือโรงพยาบาลพระปกเกล้า ซึ่งเป็นโรงพยาบาลระดับจังหวัด ซึ่งถ้าพิจารณาทางด้านบุคลากร พบว่า ยังมีปริมาณแพทย์เฉพาะทาง รวมถึงบุคลากรทางการแพทย์ไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้เข้ารับบริการ ทำให้เกิดความล่าช้าในการเข้ารับบริการ อีกทั้งอาคารสถานที่ ที่เตียงนอนผู้ป่วยก็มีจำนวนไม่เพียงพอ จะเห็นได้จากการเข้ารับการรักษาแต่ละครั้ง เกษตรกรต้องรอคิวเป็นเวลานานหลายชั่วโมงกว่าจะได้ตรวจรักษา

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัญหาด้านรายได้และรายจ่ายของครอบครัว (n = 200)

ปัญหาด้านรายได้และรายจ่ายของครอบครัว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา	อันดับ
1. ปัญหาราคาสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็น มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ	4.70	0.73	มาก	1
2. ปัญหาราคาสินค้าเพื่อการทำเกษตร (เช่น ปุ๋ย) แพงขึ้นเรื่อย ๆ	4.62	0.76	มาก	2
3. ปัญหาราคาผลผลิตทางการเกษตรมีแนวโน้มลดลง	4.47	0.93	ค่อนข้างมาก	4
4. ปัญหาค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสินค้าฟุ่มเฟือย (เช่น โทรศัพท์มือถือ) เป็นเงินจำนวนมาก	4.52	0.85	มาก	3
รวม	4.58	0.71	มาก	

จากตาราง 14 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ด้านปัญหาด้านรายได้และรายจ่ายของครอบครัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.58$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือปัญหาราคาสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็น มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ($\bar{X} = 4.70$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยค่อนข้างมาก คือปัญหาราคาผลผลิตทางการเกษตรมีแนวโน้มลดลง ($\bar{X} = 4.47$)

จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าด้านปัญหาด้านรายได้และรายจ่ายของครอบครัวในด้านปัญหาราคาสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ มีอิทธิพลมากเป็นอันดับ 1 เนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้นักลงทุนขาดความเชื่อมั่นในการลงทุน ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศชะลอตัว อัตราการจ้างงานลดน้อยลง

แต่อัตราการทำงานเพิ่มสูงขึ้น ราคาผลผลิตตกต่ำ ทำให้เกษตรกร ซึ่งมีรายได้น้อยจากการทำการเกษตร เพียงอย่างเดียว ได้ผลผลิตเพียงปีละ 1 ครั้ง และกระบวนการผลิตสินค้าทางการเกษตร ปัญหาราคาสินค้าซึ่งใช้เป็นต้นทุนทางการผลิต อาทิ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ฯลฯ มีราคาสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยเกษตรกรมีความต้องการสินค้าเพื่อการเกษตรในปริมาณเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อลดการรบกวนจากศัตรูพืช โรคพืช มีการใช้ปุ๋ยบำรุง ฮอร์โมน เพื่อเพิ่มคุณภาพสินค้าให้มีปริมาณมากและได้คุณภาพตามที่ตลาดต้องการ

แต่ราคาผลผลิตทางการเกษตรกลับมีแนวโน้มลดลง ทำให้เกิดการไม่สมดุลทางการค้าส่งผลให้เกิดความไม่แน่นอนด้านรายได้ของครอบครัวเกษตรกร ส่งผลให้รายรับไม่เพียงพอกับรายจ่าย เพราะเกษตรกรมีความจำเป็นต้องจับจ่ายใช้สอยสินค้าอุปโภค บริโภคตลอดทั้งปี ทำให้เกษตรกรมีปัญหาเกิดสภาวะความไม่มั่นคงทางการเงิน

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหลักประกันจากสมาชิกครอบครัว (n = 200)

หลักประกันจากสมาชิกครอบครัว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพร้อม	อันดับ
1. การมีลูกที่พร้อมเลี้ยงดูพ่อแม่ยามแก่เฒ่า	4.07	1.01	ค่อนข้างมาก	2
2. การได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดจากคนในครอบครัว	4.31	0.84	ค่อนข้างมาก	1
3. การมีลูกที่ประกอบอาชีพแล้วได้ส่งเงินช่วยเหลือครอบครัวเป็นประจำ	3.38	1.44	ปานกลาง	4
4. การมีเครือข่ายที่พร้อมจะช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา	3.84	1.00	ค่อนข้างมาก	3
รวม	3.90	0.79	ค่อนข้างมาก	

จากตาราง 15 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ด้านหลักประกันจากสมาชิกครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.90$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือการได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดจากคนในครอบครัว ($\bar{X} = 4.31$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยปานกลาง คือการมีลูกที่ประกอบอาชีพแล้วได้ส่งเงินช่วยเหลือครอบครัวเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.38$)

จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าด้านหลักประกันจากสมาชิกครอบครัวในด้านการได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดจากคนในครอบครัว เนื่องจากสังคมของเกษตรกร

ยังคงเป็นสังคมชนบท ซึ่งสมาชิกของครอบครัวมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้นและให้ความสำคัญในเรื่องความเป็นมิตรต่อเพื่อนบ้าน มีการพึ่งพาอาศัยกัน มีครอบครัวที่อยู่กันเป็นครอบครัวใหญ่ สมาชิกประกอบด้วยหลาย ๆ ครอบครัว ซึ่งเป็นเครือญาติกัน มักอยู่ในครัวเรือนเดียวกันหรือใกล้เคียง มีที่ดินผืนเดียวกันเมื่อสมาชิกในครอบครัวแยกไปมีครอบครัวใหม่ก็จะมีการแบ่งที่ดินให้ซึ่งที่ดินก็อยู่บริเวณเดียวกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกันทำให้เกษตรกรได้รับการดูแลกันอย่างใกล้ชิด เมื่อลูกหลานประกอบอาชีพแล้วก็จะมีการส่งเงินช่วยเหลือครอบครัวตามสมควร

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการแบกรับภาระหนี้สินทั้งในและนอกระบบ (n = 200)

การแบกรับภาระหนี้สินทั้งในและนอกระบบ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับภาระ	อันดับ
1. การมีหนี้สินกับธนาคารหรือไฟแนนซ์	2.45	1.77	ค่อนข้างน้อย	2
2. การมีหนี้สินกับนายทุนผู้ให้กู้นอกระบบ	1.91	1.52	ค่อนข้างน้อย	4
3. การมีปัญหาเรื่องเงินกู้ที่ได้นำไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้	2.96	1.69	ปานกลาง	1
4. การมีปัญหาเรื่องการผ่อนชำระหนี้	2.45	1.70	ค่อนข้างน้อย	3
รวม	2.44	1.26	ค่อนข้างน้อย	

จากตาราง 16 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ด้านการแบกรับภาระหนี้สินทั้งในและนอกระบบโดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.44$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีปัญหาเรื่องเงินกู้ที่ได้นำไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้ ($\bar{X} = 2.96$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย คือ การมีหนี้สินกับนายทุนผู้ให้กู้นอกระบบ ($\bar{X} = 1.91$)

จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการแบกรับภาระหนี้สินทั้งในและนอกระบบโดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง สามารถใช้เอกสารสิทธิ์ทำธุรกรรมการเงินกับสถาบันการเงินที่มีความมั่นคงและมีดอกเบี้ยต่ำ เช่น สหกรณ์การเกษตร ธนาคาร ธ.ก.ส. ธนาคารออมสิน เป็นต้น โดยส่วนใหญ่เงินกู้ยืมที่ได้มาเกษตรกรจะนำมาเป็นเงินทุนในการทำเกษตร เช่น ค่าปุ๋ยบำรุงต้นพืช สารเคมีกำจัด โรคพืช ฮอร์โมนพืช หลังจากฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิตเกษตรกรจะนำเงินที่ได้ไปชำระหนี้ตามเวลาที่ทางสหกรณ์ ธนาคารกำหนด โดยทางสหกรณ์ ธนาคารจะคิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 7-8 ต่อปี ทำให้เกษตรกรไม่มีความจำเป็นต้องไปพึ่งพาแหล่งเงินทุนนอกระบบที่มีอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่า (ประมาณอัตราร้อยละ 36 ต่อปีขึ้นไป)

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการประสบปัญหาด้านสุขภาพและอนามัย (n = 200)

การประสบปัญหาด้านสุขภาพและอนามัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา	อันดับ
1. ปัญหาความสะดวกของสถานบริการ สาธารณสุขใกล้บ้าน	1.40	0.81	น้อย	4
2. การมีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง	1.78	1.17	ค่อนข้างน้อย	3
3. การเจ็บป่วยเนื่องมาจากสารเคมีจากการ ประกอบอาชีพ	2.26	1.28	ค่อนข้างน้อย	2
4. การมีปัญหาค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอต่อการ รักษาสุขภาพ	3.52	1.51	ค่อนข้างมาก	1
รวม	2.24	0.72	ค่อนข้างน้อย	

จากตาราง 17 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ด้านการประสบปัญหาด้านสุขภาพและอนามัย โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.24$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีปัญหาค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอต่อการรักษาสุขภาพ ($\bar{X} = 3.52$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย คือ ปัญหาความสะดวกของสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน ($\bar{X} = 1.40$)

จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าด้านการประสบปัญหาด้านสุขภาพและอนามัยในด้านการมีปัญหาค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอต่อการรักษาสุขภาพ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ค่อยจะได้เข้ารับการตรวจสุขภาพประจำปี จึงทำให้ไม่สามารถล่วงรู้ได้ว่าตนเองมีอาการของโรคอันตรายใด ๆ หรือไม่ หากมีสมาชิกในครอบครัวเกิดการเจ็บป่วยที่มีอาการเรื้อรัง เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ ฯลฯ เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอต่อการรักษา เพราะค่ารักษาโรคต่าง ๆ ต้องใช้เงินเป็นจำนวนมากและการที่เกษตรกรไม่ประสบปัญหาในการได้รับความสะดวกของสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน เพราะโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอยู่ในพื้นที่ชุมชนที่อาศัยอยู่ ทำให้เมื่อยามเจ็บป่วยเบื้องต้นเกษตรกรสามารถติดต่อเข้ารับบริการได้สะดวกรวดเร็ว โดยไม่ต้องเดินทางไปรักษาอาการเจ็บป่วยถึงในตัวเมือง

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโอกาสทางการศึกษา
(n = 200)

โอกาสทางการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับโอกาส	อันดับ
1. มีการศึกษาเพียงพอต่อการประกอบอาชีพ	4.11	1.01	ค่อนข้างมาก	3
2. มีโอกาสเรียนรู้การประกอบอาชีพจากประสบการณ์	4.40	0.83	ค่อนข้างมาก	1
3. มีลูกหลานที่ได้รับการศึกษาสูงพอที่จะมาช่วยเหลืองาน	3.72	1.25	ค่อนข้างมาก	4
4. ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเหมาะสม	4.11	1.05	ค่อนข้างมาก	2
รวม	4.08	0.77	ค่อนข้างมาก	

จากตาราง 18 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ด้านโอกาสทางการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.50 - 4.49$)

จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าโอกาสทางการศึกษาในด้านมีโอกาสเรียนรู้การประกอบอาชีพจากประสบการณ์ คือเกษตรกรมีอาชีพหลักคือการทำเกษตรจากการเรียนรู้การทำเกษตรมาเป็นเวลานานลองผิดลองถูกใช้ประสบการณ์ในการสอนตนเองโดยไม่ต้องไปศึกษาจากที่ไหน ประสบการณ์ก็มีทั้งจากประสบการณ์ของตนเองและที่ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของคนอื่น เพราะมีการแลกเปลี่ยนทางความรู้จากการทำเกษตรของเกษตรกรรายอื่นด้วยกัน ทำให้สร้างเสริมประสบการณ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการเกษตรด้วยกัน มีการประชุม พบปะ ทำให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์จากการประกอบอาชีพ

เกษตรกรส่วนใหญ่มักให้บุตรหลานได้รับการศึกษาสูง ๆ โดยส่วนใหญ่จะส่งเสริมให้บุตรหลานได้เรียนทางด้านอื่น เพื่อหวังให้จบมาทำหน้าที่การทำงานที่ดี อาทิ รับราชการ รัฐวิสาหกิจ บริษัทเอกชน ฯลฯ ซึ่งส่วนน้อยจะส่งเรียนทางด้านเกษตรทำให้ไม่มีบุตรหลานที่ได้รับการศึกษาสูงพอที่จะมาช่วยเหลืองานด้านเกษตร

ตอนที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตาราง 19 ผลการทดสอบสมมติฐานจำแนกตามตัวแปรกำหนด

สมมติฐานการวิจัย	ค่าสหสัมพันธ์	การตีความ	ผลการทดสอบ
1. ความพร้อมในการให้บริการของรัฐมีผลต่อสวัสดิการด้านการศึกษาของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.170	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับสมมติฐาน
2. ความพร้อมในการให้บริการของรัฐมีผลต่อสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัยของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.170	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับสมมติฐาน
3. ความพร้อมในการให้บริการของรัฐมีผลต่อสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.190	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับสมมติฐาน
4. ความพร้อมในการให้บริการของรัฐมีผลต่อสวัสดิการด้านการทำงานและการมีรายได้ของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.181	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับสมมติฐาน
5. ความพร้อมในการให้บริการของรัฐมีผลต่อสวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคมของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.107	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับสมมติฐาน
6. ความพร้อมในการให้บริการของรัฐมีผลต่อสวัสดิการด้านนันทนาการของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.085	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับสมมติฐาน
7. ปัญหาด้านรายได้และรายจ่ายของครอบครัวมีผลต่อสวัสดิการด้านการศึกษาของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.176	ความสัมพันธ์ต่ำ	ยอมรับสมมติฐาน

ตาราง 19 (ต่อ)

สมมติฐานการวิจัย	ค่าสหสัมพันธ์	การตีความ	ผลการทดสอบ
8. ปัญหาด้านรายได้และรายจ่ายของครอบครัวมีผลต่อสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัยของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.101	ความสัมพันธ์ต่ำ	ยอมรับสมมติฐาน
9. ปัญหาด้านรายได้และรายจ่ายของครอบครัวมีผลต่อสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.187	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับสมมติฐาน
10. ปัญหาด้านรายได้และรายจ่ายของครอบครัวมีผลต่อด้านการทำงานและการมีรายได้ของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.111	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับสมมติฐาน
11. ปัญหาด้านรายได้และรายจ่ายของครอบครัวมีผลต่อสวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคมของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.299*	ความสัมพันธ์ปานกลาง	ยอมรับสมมติฐาน
12. ปัญหาด้านรายได้และรายจ่ายของครอบครัวมีผลต่อสวัสดิการด้านนันทนาการของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.072	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับสมมติฐาน
13. หลักประกันจากสมาชิกครอบครัวมีผลต่อสวัสดิการด้านการศึกษาของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.066	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับสมมติฐาน
14. หลักประกันจากสมาชิกครอบครัวมีผลต่อสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัยของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.125	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับสมมติฐาน

ตาราง 19 (ต่อ)

สมมติฐานการวิจัย	ค่าสหสัมพันธ์	การตีความ	ผลการทดสอบ
15. หลักประกันจากสมาชิกครอบครัวมีผลต่อสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.095	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับสมมติฐาน
16. หลักประกันจากสมาชิกครอบครัวมีผลต่อสวัสดิการด้านการทำงานและการมีรายได้ของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.167	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับสมมติฐาน
17. หลักประกันจากสมาชิกครอบครัวมีผลต่อสวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคมของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.129	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับสมมติฐาน
18. หลักประกันจากสมาชิกครอบครัวมีผลต่อสวัสดิการด้านนันทนาการของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.102	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับสมมติฐาน
19. การแบกรับภาระหนี้สินทั้งในและนอกระบบมีผลต่อสวัสดิการด้านการศึกษาของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.190	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับสมมติฐาน
20. การแบกรับภาระหนี้สินทั้งในและนอกระบบมีผลต่อสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัยของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.029	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับสมมติฐาน

ตาราง 19 (ต่อ)

สมมติฐานการวิจัย	ค่าสหสัมพันธ์	การตีความ	ผลการทดสอบ
21. การแบกรับภาระหนี้สินทั้งในและนอกระบบมีผลต่อสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.175	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับสมมติฐาน
22. การแบกรับภาระหนี้สินทั้งในและนอกระบบมีผลต่อสวัสดิการด้านการทำงานและการมีรายได้ของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.113	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับสมมติฐาน
23. การแบกรับภาระหนี้สินทั้งในและนอกระบบมีผลต่อสวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคมของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.078	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับสมมติฐาน
24. การแบกรับภาระหนี้สินทั้งในและนอกระบบมีผลต่อสวัสดิการด้านนันทนาการของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.162	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับสมมติฐาน
25. การประสบปัญหาด้านสุขภาพและอนามัยมีผลต่อสวัสดิการด้านการศึกษาของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.332*	ความสัมพันธ์ปานกลาง	ยอมรับสมมติฐาน
26. การประสบปัญหาด้านสุขภาพและอนามัยมีผลต่อสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัยของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.082	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับสมมติฐาน

ตาราง 19 (ต่อ)

สมมติฐานการวิจัย	ค่าสหสัมพันธ์	การตีความ	ผลการทดสอบ
27. การประสบปัญหาด้านสุขภาพและ อนามัยมีผลต่อสวัสดิการด้านที่อยู่ อาศัยของเกษตรกรรายย่อย ในเขต อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.065	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับ สมมติฐาน
28. การประสบปัญหาด้านสุขภาพและ อนามัยมีผลต่อสวัสดิการด้านการ ทำงานและการมีรายได้ของเกษตรกร รายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.211	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับ สมมติฐาน
29. การประสบปัญหาด้านสุขภาพและ อนามัยมีผลต่อสวัสดิการด้านความ มั่นคงทางสังคมของเกษตรกร รายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.073	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับ สมมติฐาน
30. การประสบปัญหาด้านสุขภาพและ อนามัยมีผลต่อสวัสดิการด้าน นันทนาการ ของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัด จันทบุรี	.130	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับ สมมติฐาน
31. โอกาสทางการศึกษามีผลต่อ สวัสดิการด้านการศึกษาของ เกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมือง จันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.174	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับ สมมติฐาน
32. โอกาสทางการศึกษามีผลต่อ สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัยของ เกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมือง จันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.136	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับ สมมติฐาน

ตาราง 19 (ต่อ)

สมมติฐานการวิจัย	ค่าสหสัมพันธ์	การตีความ	ผลการทดสอบ
33. โอกาสทางการศึกษามีผลต่อ สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยของ เกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมือง จันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.099	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับ สมมติฐาน
34. โอกาสทางการศึกษามีผลต่อ สวัสดิการด้านการงานและการมี รายได้ของเกษตรกรรายย่อย ในเขต อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.093	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับ สมมติฐาน
35. โอกาสทางการศึกษามีผลต่อ สวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม ของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอ เมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.144	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับ สมมติฐาน
36. โอกาสทางการศึกษามีผลต่อ สวัสดิการด้านนันทนาการของ เกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมือง จันทบุรี จังหวัดจันทบุรี	.025	ความสัมพันธ์ต่ำ	ไม่ยอมรับ สมมติฐาน

* ระดับนัยสำคัญที่ .05

จากตาราง 19 พบว่า การทดสอบสมมติฐานจำแนกตามตัวแปรกำหนด มีความสัมพันธ์ปานกลาง ได้แก่

1. ปัญหาด้านรายได้และรายจ่ายของครอบครัวมีผลต่อสวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคมของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี (.299*)
2. การประสบปัญหาด้านสุขภาพและอนามัยมีผลต่อสวัสดิการด้านการศึกษาของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี (.332*)

จากสมมติฐานที่มีค่าสหสัมพันธ์สูงดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ในเชิงเหตุ (Causation) โดยใช้ข้อมูลในเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในประสบการณ์การทำงานที่องค์การบริหารส่วนตำบลคมบาง การวิเคราะห์เหตุในเชิงคุณภาพดังกล่าวตั้งอยู่บนหลักการ 3 ประการ คือ

ประการแรก กฎการแปรผันร่วม (Co-variation Rule) กล่าวได้ว่าตัวแปรที่เป็นเหตุ (Cause) และตัวแปรที่เป็นผล (Effect) ต้องมีการแปรผันร่วมกันหรือมีความสัมพันธ์กัน

ประการที่สอง กฎของการเกิดก่อน (Temporal Rule) กล่าวได้ว่าตัวแปรที่เป็นเหตุ

ประการที่สาม กฎของความตรงภายใน (Internal-validity Rule) กล่าวได้ว่าตัวแปรที่เป็นสาเหตุเป็นตัวแปรที่เกิดก่อนและตัวแปรที่เป็นผลเป็นตัวแปรที่เกิดหลังโดยได้รับอิทธิพลจากตัวแปรที่เป็นสาเหตุ โดยตัวแปรที่เป็นผลต้องได้รับผลจากตัวแปรที่เป็นสาเหตุเพียงตัวเดียวเท่านั้น (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2543 : 255)

1. จากสมมติฐานปัญหาด้านรายได้และรายจ่ายของครอบครัวมีผลต่อสวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคมของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี เราพบว่ารายได้ส่วนใหญ่ของเกษตรกรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี เป็นผลมาจาก การทำการเกษตรสวนผลไม้ ซึ่งในระบบการผลิตเป็นการผลิตแบบการเกษตรเชิงเดี่ยวและใช้สารเคมีในปริมาณที่สูงมาก โดยราคาสารเคมีที่ใช้มีราคาที่สูงเพิ่มขึ้นทุกวันและจากระบบการผลิตแบบการเกษตรเชิงเดี่ยวทำให้การต้านทานโรคพืชต่ำลงจึงต้องใช้สารเคมีในปริมาณที่สูงขึ้นในการกำจัดโรคพืช ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ในขณะที่การผลิตแบบการเกษตรเชิงเดี่ยวก็ก่อปัญหาปริมาณสินค้าล้นตลาดทำให้ราคาสินค้าตกต่ำเกิดปัญหารายได้ไม่สมดุลกับต้นทุนการผลิตและอาจก่อให้เกิดภาระหนี้สินเพราะรายได้นั้นไม่เพียงพอกับรายจ่าย โดยครอบครัวของเกษตรกรจะต้องพึ่งพาสินค้าอุปโภค บริโภคที่มีความจำเป็นในชีวิตประจำวันที่มีราคาเพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งสินค้าฟุ่มเฟือยที่เป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของเกษตรกร เช่น โทรศัทพ์มือถือ โทรทัศน์ ตู้เย็น เป็นต้น ซึ่งเป็นสินค้าที่มีราคาสูง และบางครั้งเกษตรกรจะซื้อสินค้าประเภทนี้แบบผ่อนชำระเป็นรายเดือน โดยมีการคิดอัตราดอกเบี้ยเพิ่มเติม จากปัญหาดังกล่าวเกษตรกรประสบปัญหาด้านรายได้และรายจ่ายของครอบครัว จึงส่งผลกระทบต่อสวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ที่เกษตรกรต้องการมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือ การประกันราคาพืชผลทางการเกษตร อาจเป็นเพราะเกษตรกรต้องการทราบถึงรายได้ที่พวกเขาได้รับและลดการวิตกกังวลกับราคาผลผลิตตกต่ำและการขายสินค้าไม่ได้ จึงอยากให้ความช่วยเหลือจากรัฐบาลในการประกันราคาพืชผลทางการเกษตรเพื่อความมั่นคงในชีวิตเป็นลำดับแรกและเลือกการทำบัตรประกันสังคมเป็นลำดับสุดท้าย เพราะเกษตรกรไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการของประกันสังคมว่าเป็นประโยชน์กับเกษตรกรอย่างไร เนื่องจากไม่มีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิการประกันสังคมอย่างแพร่หลาย จะรู้เฉพาะกลุ่มที่กฎหมายบังคับให้ผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้างต้องทำประกันสังคมเท่านั้นและเกษตรกรคิดว่าไม่มีความจำเป็น เนื่องจากมีบัตรประกันสุขภาพ(บัตรทอง30 บาท) อยู่แล้วโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย และคิดว่าหากทำประกันสังคมจะเป็นการสิ้นเปลืองโดยใช้เหตุ เนื่องจากประกันสังคมต้องจ่ายเงินสมทบกองทุนประกันสังคมทุกเดือน

2. จากสมมติฐานการประสบปัญหาด้านสุขภาพและอนามัยมีผลต่อสวัสดิการด้านการศึกษาของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี พบว่า เกษตรกรต้องการสวัสดิการด้านการศึกษาในด้านการบริการให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาของบุตรหลานมากที่สุด เป็นอันดับ 1 คือ เกษตรกรมีโรคภัยไข้เจ็บ มีค่ารักษาพยาบาล รวมถึงส่งผลให้ไม่สามารถจะประกอบอาชีพได้ตามปกติ นั่นก็คือ รายได้ก็จะลดลง เกษตรกรมีความเสี่ยง เพราะการประกอบอาชีพต้องสัมผัสกับสารเคมีเป็นประจำส่งผลกระทบต่อสุขภาพและประกอบกับละเลยต่อการป้องกันตนเอง เช่น การใส่ถุงมือถุงเท้า หน้ากากป้องกัน เสื้อแขนยาว กางเกงยาว เพื่อลดการสัมผัสกับสารเคมีที่ใช้เป็นประจำ อาทิ ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้า ฟูย ฯลฯ ซึ่งจำเป็นต้องใช้ต่อนก่อนออกดอกอย่างน้อยเดือนละ 2 ครั้ง เนื่องจากมีการสะสมของสารเคมีอยู่ในร่างกายเป็นเวลานาน เวลาตรวจคัดกรองสารเคมีในร่างกายจะพบเกือบทุกรายทำให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บได้ง่ายและส่งผลให้มีค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลทั้งของคนและบุคคลในครอบครัวบางรายไม่สามารถทำงานได้ รายได้จากการทำงานลดลง ประกอบกับมีค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาสำหรับบุตรหลานที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ไม่สามารถส่งเสริมให้บุตรหลานได้เรียนในระดับที่สูงขึ้น ดังนั้นเกษตรกรจึงเห็นความสำคัญที่จะมีสวัสดิการช่วยเหลือทางด้านการศึกษา คือ การให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาเป็นอันดับแรกโดยไม่จำกัดว่าจะต้องมีผลการเรียนดีเท่านั้น เพราะบุตรหลานของเกษตรกรทุกคนจะได้มีโอกาสในการได้รับสวัสดิการอย่างเท่าเทียมกันเป็นส่วนใหญ่ และเลือกการขยายการศึกษาผู้ใหญ่เป็นอันดับสุดท้าย เพราะเกษตรกรมองว่าอาชีพที่ทำอยู่ไม่มีความจำเป็นต้องใช้ความรู้จากการศึกษาเล่าเรียน เพราะเกษตรกรจะเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงานของตนเอง เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์จากการประกอบอาชีพ เกษตรกรจึงมองว่าตนอายุมากแล้ว มีประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต ไม่จำเป็นต้องไปเรียนขยายการศึกษาเพิ่ม ดังนั้นจึงเห็นว่าการมีแหล่งเงินทุนเพื่อให้บุตรหลานได้เล่าเรียนในระดับสูงเป็นประโยชน์มากกว่าตนเอง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอผลการวิจัยในบทที่ 5 นี้ จะแบ่งหัวข้อการเสนอออกเป็น 4 หัวข้อใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. การอภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ

1. เพื่อศึกษาความต้องการรูปแบบสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

สรุปผลการวิจัย

ข้อค้นพบข้อที่ 1 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สามารถสรุปได้ว่าผลการวิเคราะห์การศึกษาความต้องการรูปแบบสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี เกษตรกรมีความต้องการสวัสดิการต่าง ๆ ดังนี้

1. สวัสดิการด้านการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการการบริการให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาของบุตรหลานเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัว
2. สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้มีการตรวจสุขภาพประจำปีเพื่อการป้องกันการเจ็บป่วยเรื้อรัง เมื่อเจ็บป่วยจะได้รักษาอย่างทันทั่วที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายมาก
3. สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดตั้งโครงการเพื่อซ่อมแซมที่พักอาศัยที่ชำรุดเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่มีรายได้น้อย
4. สวัสดิการด้านการทำงานและการมีรายได้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการได้รับการส่งเสริมตลาดผลไม้ทั้งในและนอกประเทศ เพื่อกระจายผลผลิต เพิ่มมูลค่าของสินค้า เพิ่มตลาดสร้างกลไกราคาให้เหมาะสม

5. สวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้มีการประกันราคาพืชผลทางการเกษตรเพื่อสร้างความมั่นคง สร้างรายได้ให้สอดคล้องกับต้นทุนการผลิต เพราะเกษตรกรสามารถกำหนดราคาได้เอง รู้ว่าอย่างน้อยในฤดูการเพาะปลูก เขาสามารถจำหน่ายผลผลิตในราคาเท่าไร? คู้มค่าหรือไม่

6. สวัสดิการด้านนันทนาการ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการสนามกีฬา โรงยิมและลานเอนกประสงค์ไว้สำหรับการออกกำลังกาย พบปะพูดคุยและปรึกษาหารือในเรื่องต่าง ๆ

ข้อค้นพบข้อที่ 2 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สามารถสรุปได้ ว่าปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มแรก ปัจจัยที่เกี่ยวกับความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อย ที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ปัญหาด้านรายได้และรายจ่ายของครอบครัว กลุ่มที่สอง ปัจจัยที่เกี่ยวกับความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อย ที่อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ได้แก่ โอกาสทางการศึกษาและหลักประกันจากสมาชิกครอบครัว กลุ่มที่สาม ปัจจัยที่เกี่ยวกับความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อย ที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ความพร้อมในการให้บริการของรัฐและการประสบปัญหาด้านสุขภาพและอนามัย กลุ่มที่สี่ ปัจจัยที่เกี่ยวกับความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อย ที่อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ได้แก่ การแบกรับภาระหนี้สินทั้งในและนอกระบบ เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการดังกล่าวจริง ๆ แล้วจะได้แก่ ปัญหาด้านรายได้และรายจ่ายของครอบครัวและการประสบปัญหาด้านสุขภาพและอนามัย

การอภิปรายผล

ในการวิเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย จะอภิปรายเปรียบเทียบระหว่างข้อค้นที่ได้จากการศึกษาและองค์ความรู้เดิมจากเนื้อหาบทที่ 2 พบว่าการวิจัยนี้สอดคล้องกับทฤษฎีเศรษฐกิจชวานาของอวี ชายานอฟ

ในทัศนะของชายนอฟ (Alexander Vasil'evich Chayanov 1883-1939) นั้น ชวานาหรือเกษตรกรมีความสามารถในการปรับตัวให้ครอบครัวดำรงอยู่ได้จนเป็นวิถีชวานา โดยอาศัย 2 แนวทางใหญ่ ๆ คือ 1) ยกระดับพลังการผลิตและ 2) รวมตัวกันเป็นสหกรณ์แนวตั้ง

ปัญหาสำคัญของชวานา คือการขาดการยกระดับหลังการผลิต ชวานาต้องใช้แรงงานอย่างหนักหน่วงและการบริโภคของครอบครัวพวกเขาต้องถูกคุกคามอยู่ตลอดเวลา ชวานาจึงควรเรียนรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการผลิตเพื่อเอามาประยุกต์ใช้ การเพิ่มรายได้ของเศรษฐกิจการพัฒนาพลังการผลิตรับเทคโนโลยี แต่ไม่ควรใช้ฐานของเขตแดนประสิทธิภาพของภาคอุตสาหกรรมเป็นตัวกำหนด

ชาวนาออฟเสนอให้ชาวนารวมตัวกันเป็นสหกรณ์ในแนวตั้ง เพราะเขาเห็นว่าระบบทุนเข้ามาควบคุมการเกษตร โดยการรวมกระจุกตัวทั้งทางตั้ง (Vertical Concentration) มากกว่าทางด้านนอน (Horizontal Concentration) คือผูกมัดผู้ผลิตเข้ากับระบบตลาด กดชาวนาให้อยู่ใต้อิทธิพลโดยการกู้ยืม สร้างกิจการค้าขนานใหญ่รับซื้อพืชผล ควบคุมการขนส่ง ควบคุมเทคนิคการผลิตและแหล่งที่มาของปัจจัยการผลิต ทุนเข้ามาแบบนี้ มากกว่าสร้างให้เกิดฟาร์มขนานใหญ่ที่จัดการแบบทุนนิยม ใช้แรงงานรับจ้าง ชาวนาออฟเสนอให้ฟาร์มครอบครัวชาวนาที่กระจุกตัวกันรวมกันขายผลผลิตทางการเกษตร ทำหน้าที่เป็นคนกลางเสียเองจะมีการสะสมทุนในระบบสหกรณ์เหมือนกัน คู่ขนานกับการขายผลผลิตจะมีการจัดการสร้างกิจการแปรรูปวัตถุดิบการเกษตรแยกออกมาจากกิจการภายในฟาร์ม

ครอบครัวก่อให้เกิดกิจการอุตสาหกรรมขึ้นในชนบท สหกรณ์ขึ้นครองฐานะสำคัญควบคุมเศรษฐกิจชนบท และด้วยการช่วยเหลือของรัฐและการที่รัฐให้เงินกู้ยืมสหกรณ์กระบวนการพัฒนานี้รวดเร็วขึ้น สหกรณ์จะขอให้ผู้ผลิตขนาดเล็กเปลี่ยนแผนขององค์กรการผลิตของตน ให้เป็นไปตามนโยบายของสหกรณ์ ในการขายและแปรรูป ปรับปรุงเทคนิคการผลิตและเปลี่ยนมาใช้วิธีการผลิตที่ดีขึ้น เป็นการประกันผลผลิตให้ได้มาตรฐาน มีการคัด แปรรูป จัดหีบห่อและทำเป็นเครื่องกระป๋องแล้วแต่ตลาดโลกจะต้องการ หลังจากนั้นสหกรณ์จะเข้าไปในเรื่องการผลิตมากขึ้น เช่น เข้าไปเป็นหุ้นส่วนในการจัดหา เครื่องจักร ชลประทาน ฯลฯ โดยจ่ายกำไรจากการซื้อขายและการให้กู้ยืม โดยการพัฒนากระแสไฟฟ้าและการก่อสร้างด้านเทคนิคหลาย ๆ อย่าง คือ โกดัง ที่สาธารณะ และเครือข่ายถนน และตั้งกองทุนสหกรณ์ ทุนแห่งสังคมและเศรษฐกิจ

ส่วนข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาภาคินพนธ์ สะท้อนให้เห็นว่าเกษตรกรรายย่อยของอำเภอเมืองจันทบุรีสามารถดำรงอยู่ได้ท่ามกลางปัญหาต่างๆ โดยยังไม่ล่มสลายไป เนื่องจากมีความช่วยเหลือจากการให้บริการของรัฐ การช่วยเหลือจากครอบครัวและการมีโอกาสทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรียังมีปัจจัยค่อนข้างน้อย ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีข้อเสนอแนะที่เป็นนัยยะในเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมรูปแบบสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อย ดังนี้

1. จากข้อค้นพบความพร้อมของรัฐ โรงพยาบาลของรัฐยังไม่เพียงพอต่อการให้บริการ เนื่องจากโรงพยาบาลที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีเพียงแห่งเดียว คือ โรงพยาบาลพระปกเกล้า

จะเห็นได้ว่าโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ยังขาดความพร้อมทางด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย ขาดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน จึงควรมีการเพิ่มศักยภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ให้มีความพร้อมที่จะรองรับผู้ป่วย โดยเพิ่มวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ เพิ่มบุคลากรทางการแพทย์ เฉพาะทางให้เพียงพอต่อการเข้ารับการรักษา

2. จากข้อค้นพบเกษตรกรส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านรายได้และรายจ่ายของครอบครัว ในด้านราคาสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะที่ราคาผลผลิตทางการเกษตร ตกต่ำ เห็นควรให้รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐในระดับท้องถิ่นส่งเสริมและสนับสนุนตลาดทางเลือก ทุกรูปแบบให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นที่ดินเพื่อสร้างตลาดกลาง มีการจัดการเรียนการสอนเรื่องเกษตรกรรม ยั่งยืนที่มีเนื้อหาครบทุกเรื่อง (การผลิต แปรรูป มาตรฐานสินค้าตลาดทางเลือก ผู้บริโภค กลุ่มเครือข่าย และนโยบาย) เช่น การสนับสนุนตลาดทางเลือกเพื่อการขยายตัวของการทำเกษตรกรรมยั่งยืน ดังนี้

2.1 ตลาดท้องถิ่นหรือตลาดในชุมชน

2.2 ตลาดนัดสำหรับเกษตรกรที่อยู่ใกล้เมืองและทางคมนาคมสะดวก เช่น ตลาดนัด ในโรงเรียน เป็นต้น

2.3 ตลาดแบบสหกรณ์ที่สร้างความเชื่อมั่นกับเกษตรกรว่าได้ขายผลผลิตแน่นอน

2.4 ตลาดขายตรงและตลาดกลางเพื่อเป็นตลาดขายส่งสินค้า

3. จากข้อค้นพบเมื่อมีปัญหาเจ็บป่วยเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอกับการรักษาสุขภาพ เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้หลักเพียงปีละ 1 ครั้ง การทำอาชีพเสริมก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่ง ที่ช่วยสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรและการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการดำรงชีวิตแบบพอเพียง โดยการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนปุ๋ยเคมี เพื่อลดต้นทุนการผลิตก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่ง เพราะการใช้ปุ๋ยอินทรีย์นั้นเป็นการช่วยเสริมสร้างสุขภาพอนามัยแก่เกษตรกรให้มีโรคน้อยลง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

หลักจากที่ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง รูปแบบสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขต อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรีผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการดำเนินการวิจัยหลังจากนี้คือ

1. ควรมีการขยายพื้นที่การทำวิจัยให้กว้างขวางมากขึ้น เช่น รูปแบบสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยควรครอบคลุมทั่วทั้งจังหวัดจันทบุรี เพื่อทำการเปรียบเทียบแต่ละพื้นที่จะทำให้ได้มาซึ่งตัวชี้วัดที่ใช้เป็นมาตรฐาน

2. ควรทำการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพเจาะลึก ในรูปแบบสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยและมีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบเพิ่มเติมในประเด็นที่การศึกษาในเชิงปริมาณไม่สามารถทำได้

บรรณานุกรม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2547). **สถานการณ์รุนแรง**

ในครอบครัวไทยปี 2547. กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันบันครอบครัว.

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2548). **ทิศทางและรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคม
ของประเทศไทย.** กรุงเทพฯ: เทพเพ็ญวานิชย์.

กฤษณา ศักดิ์ศรี. (2534). **องค์การกับมนุษย์สัมพันธ์.** กรุงเทพฯ : อักษรวิทยา.

กาญจนา ปัญญาธร. (2554). **องค์ความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุ.** อุดรธานี : ศักดิ์ศรีอักษร.

กิริติ ชัยยิ่งยง. (2549). **ขีดความสามารถ.** กรุงเทพฯ : มิสเตอร์ก๊อปปี.

จาย วิสารวุฒิ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศศิธร ไพบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์. (15 พฤศจิกายน 2557).

ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 ตำบลคมบาง จังหวัดจันทบุรี.

จารุภัทร เรืองสุวรรณ. (2546). **ความมั่นคงของมนุษย์.** กรุงเทพฯ : กระทรวงการพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2545). **ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทย.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. (2546). **บทสังเคราะห์ภาพรวมการพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและ
คนด้อยโอกาสในสังคมไทย.** กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ณรงค์ วันดี. (2542). **สวัสดิการสังคม.** เชียงใหม่ : สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.

เดช ภูมรินทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศศิธร ไพบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์. (15 พฤศจิกายน 2557).

ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลคมบาง จังหวัดจันทบุรี.

ทศพล ชูเลิศ. (2554). **ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมตามรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 : กรณีศึกษา เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง
จังหวัดชลบุรี.** วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (การบริหารงานยุติธรรมและสังคม). ชลบุรี : วิทยาลัย
บริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ทัศนีย์ ลักษณ์ภิชนชัย. (2545). **แนวโน้มการจัดสวัสดิการสังคมไทยในอนาคต.** กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธันวา จิตต์สงวน. (2543). **แนวทางและนโยบายในการพัฒนาการเกษตรแบบยั่งยืน : กรณีศึกษา
ภาคเหนือ.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2543). **พรมแดนความรู้ด้านการวิจัยและสถิติ.** ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

- นิพนธ์ คันธเสวี. (2528). มนุษย์สัมพันธ์เพื่อการพัฒนาสังคม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- บุญเลิศ ไชยธรรม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศศิธร ไพบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์. (15 พฤศจิกายน 2557).
 ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลคมบาง จังหวัดจันทบุรี.
- ประกาศ ปิ่นตบแต่ง สุภา ไชเมือง และบัญชา แก้วส่อง. (2546). การพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับ
 คนจนและคนด้อยโอกาส : กลุ่มเกษตรกร. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2541). จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
 แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรประภา ดินธุนาวา. (2546). มาตรฐานความมั่นคงของมนุษย์สู่การปฏิบัติ ปี 2556. กรุงเทพฯ :
 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- พีระ เกิดผล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศศิธร ไพบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์. (16 พฤศจิกายน 2557).
 ที่องค์การบริหารส่วนตำบลคมบาง จังหวัดจันทบุรี
- มาห์บับอุลฮัก. (2549). ทิศทางและรูปแบบการจัดสวัสดิการของสังคมของประเทศไทย.
 กรุงเทพฯ : เทพเพ็ญวานิสัย
- มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน. (2557). ปัญหาภาคเกษตรและประเด็นท้าทาย. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :
http://sathai.org/hotissue/030-Agri_Stagey.htm. 5 มีนาคม 2557.
- มุฮัมหมัด นูรุดดีน. (2557). อะไรที่ท้าทายอาเซียน : เกษตรกรรายย่อย กฎบัตรอาเซียน สถานการณ์
 ในพม่า ปัญหาชนพื้นเมือง. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :
<http://prachatai.com/journal/2007/11/14703>. 5 มีนาคม 2557.
- ระพีพรรณ คำหอม และคณะ. (2547). รายงานการศึกษา ทิศทางและรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคม
 ของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- ระพีพรรณ คำหอม. (2545). สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : อารยัน มีเดีย.
- รัฐชัย สงประสพ. (2546). การพัฒนาการจัดการสวัสดิการสังคมของเทศบาลนครในประเทศไทย.
 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม). กรุงเทพฯ :
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เล็ก ยินสุตร. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศศิธร ไพบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์. (18 พฤศจิกายน 2557).
 ที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองนารายณ์ จังหวัดจันทบุรี.
- วันทนี วาสิกะสิน. (2543). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิกิพีเดีย. (2557). **จันทบุรี**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :

<http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%AB%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%97%E0%B8%9A%E0%B8%B8%E0%B8%A3%E0%B8%B5>. 10 พฤศจิกายน 2557.

ศจินทร์ ประชาสันต์. (2556). **สถานการณ์ความมั่นคงทางอาหารของประเทศไทยภายหลังปี 2540**.

(ออนไลน์). แหล่งที่มา : www.sathai.org/th/institute-of-sustainable-agriculture-safi/sa-knowledge-and-technique/item/469.html. 5 มีนาคม 2557.

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. (2547). **สรุปผลการสัมมนา สวัสดิการชุมชนแก้จนอย่างยั่งยืน**.

กรุงเทพฯ : เครือข่ายสวัสดิการชุมชน 4 ภาค.

สมหวัง ภูรินทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศศิธร ไพบูลย์ เป็นผู้สัมภาษณ์. (2 มีนาคม 2557).

ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 ตำบลคมบาง จังหวัดจันทบุรี.

สุดา ศิลากุล. (2548). **การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี**.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เสถียร เหลืองอร่าม. (2525). **ความต้องการของมนุษย์**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

อภิญา เวชชัย. (2546). **การพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาส : กลุ่มคน**

จนผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มเสี่ยงที่ประสบปัญหาทางสังคม. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษา

เศรษฐศาสตร์การเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมริสา ต้นสกลิต. (2545). **การศึกษาปัญหาและความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ**

ชุมชนหมู่ 16 เขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อำพล ขำเพ็ง. (2546). **การจัดงานสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด**

สมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ น.ม. (นิติศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

Ivancevich, John M., & Matteson, Michael T. (2002). **Organization behavior and management**.

New York : McGraw-Hill.

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รศ.ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม อาจารย์ประจำคณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
2. ดร.ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ อาจารย์ประจำผู้ทรงคุณวุฒิ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. นายทองพูน กองจินดา รองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน
จังหวัดตราด (ทหาร)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/๒๔๗
สังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และ

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.ปริษา เปี่ยมพงศ์สานต์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวศศิธร ไพบูลย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” ในการนี้หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาร่างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ เพือกนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail:socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/๒๔๘

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวศศิธร ไพบูลย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” ในการนี้หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษารวบรวมขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ เพือกนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail:socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/๒๔๕

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายทองพูน กองจินดา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวศศิธร ไพบูลย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” ในการนี้หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาร่างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ เผือกนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail: socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ว ๒๕๐

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลพลับพลานารายณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวศศิธร ไพบูลย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคินพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” ในกรณีนี้นักศึกษาขออนุญาตนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน ๑๒ ฉบับ กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพลับพลานารายณ์ จังหวัดจันทบุรี เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นักศึกษาร่างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรมการฯ เพื่อนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail: socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ว ๒๕๐

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลหนองบัว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวศศิธร ไพบูลย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคินพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” ในกรณีนี้นักศึกษาขออนุญาตนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน ๑๒ ฉบับ กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองบัว จังหวัดจันทบุรี เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นักศึกษาร่างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ เผือกนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail: socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ว ๒๕๐

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลเกาะขวาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวศศิธร ไพบูลย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคินพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” ในกรณีนี้นักศึกษาขออนุญาตนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน ๑๒ ฉบับ กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเกาะขวาง จังหวัดจันทบุรี เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นักศึกษาร่างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ เผือกนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail: socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ว ๒๕๐

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลค่ายเนินวง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวศศิธร ไพบูลย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคินพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” ในการนี้นักศึกษาขออนุญาตนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน ๑๒ ฉบับ กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลค่ายเนินวง จังหวัดจันทบุรี เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นักศึกษาส่งมา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ เผือกนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail: socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ว ๒๕๐

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลท่าช้าง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวศศิธร ไพบูลย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคินพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” ในกรณีนี้นักศึกษาขออนุญาตนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน ๑๒ ฉบับ กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าช้าง จังหวัดจันทบุรี เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นักศึกษากำลังสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ เผือกนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail: socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ว ๒๕๐

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลแสลง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวศศิธร ไพบูลย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคินพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” ในการนี้นักศึกษาขออนุญาตนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน ๑๒ ฉบับ กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแสลง จังหวัดจันทบุรี เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นักศึกษากำลังสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ เผือกนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail: socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ว ๒๕๐

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลพลับพลา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวศศิธร ไพบูลย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคินพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” ในกรณีนี้นักศึกษาขออนุญาตนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน ๑๒ ฉบับ กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพลับพลา จังหวัดจันทบุรี เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นักศึกษากำลังสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ เผือกนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail: socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ว ๒๕๐

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลคลองนารายณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวศศิธร ไพบูลย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคินพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” ในการนี้นักศึกษาขออนุญาตนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน ๑๒ ฉบับ กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคลองนารายณ์ จังหวัดจันทบุรี เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นักศึกษาส่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ เผือกนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail: socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ว ๒๕๐

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลคมบาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวศศิธร ไพบูลย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคินพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” ในการนี้นักศึกษาขออนุญาตนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน ๑๒ ฉบับ กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคมบาง จังหวัดจันทบุรี เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นักศึกษากำลังสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรมการฯ เพื่อนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail: socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ว ๒๕๐

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลหนองบัว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวศศิธร ไพบูลย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคินพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” ในการนี้นักศึกษาขออนุญาตนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน ๑๒ ฉบับ กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองบัว จังหวัดจันทบุรี เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นักศึกษากำลังสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรมการฯ เพื่อนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail: socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ว ๒๕๐

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลท่าช้าง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวศศิธร ไพบูลย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคินพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” ในกรณีนี้นักศึกษาขออนุญาตนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน ๑๒ ฉบับ กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าช้าง จังหวัดจันทบุรี เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นักศึกษากำลังสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ เผือกนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail: socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ว ๒๕๐

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลบางกะจะ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวศศิธร ไพบูลย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคินพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” ในกรณีนี้นักศึกษาขออนุญาตนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน ๑๒ ฉบับ กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางกะจะ จังหวัดจันทบุรี เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นักศึกษาร่างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรมการฯ เพื่อนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail: socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศบ ๐๕๕๒.๐๕/ว ๒๕๑

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลพลับลานารายณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวศศิธร ไพบูลย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” จำนวน ๑๒ ฉบับ ซึ่งผู้ทำวิจัยได้เลือกหน่วยงานของท่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง และจำเป็นต้องนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรในพื้นที่ของท่าน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขออนุญาตให้นางสาวศศิธร ไพบูลย์ เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ เพือกนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail:socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศบ ๐๕๕๒.๐๕/ว ๒๕๑

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลหนองบัว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวศศิธร ไพบูลย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคินพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” จำนวน ๑๒ ฉบับ ซึ่งผู้ทำวิจัยได้เลือกหน่วยงานของท่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง และจำเป็นต้องนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรในพื้นที่ของท่าน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขออนุญาตให้นางสาวศศิธร ไพบูลย์ เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ เผือกนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail:socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ว ๒๕๑

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลเกาะขวาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวศศิธร ไพบูลย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” จำนวน ๑๒ ฉบับ ซึ่งผู้ทำวิจัยได้เลือกหน่วยงานของท่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง และจำเป็นต้องนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรในเขตพื้นที่ของท่าน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขออนุญาตให้นางสาวศศิธร ไพบูลย์ เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรดังกล่าว
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ เพือกนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๘

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail:socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ ว ๒๕๑

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลค่ายเนินวง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวศศิธร ไพบูลย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคินพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” จำนวน ๑๒ ฉบับ ซึ่งผู้ทำวิจัยได้เลือกหน่วยงานของท่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง และจำเป็นต้องนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรในเขตพื้นที่ของท่าน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขออนุญาตให้นางสาวศศิธร ไพบูลย์ เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ เพือกนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail:socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ว ๒๕๑

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลท่าช้าง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวศศิธร ไพบูลย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคินพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” จำนวน ๑๒ ฉบับ ซึ่งผู้ทำวิจัยได้เลือกหน่วยงานของท่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง และจำเป็นต้องนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรในเขตพื้นที่ของท่าน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขออนุญาตให้นางสาวศศิธร ไพบูลย์ เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ เผือกนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail:socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ว ๒๕๑

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลแสง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวศศิธร ไพบูลย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” จำนวน ๑๒ ฉบับ ซึ่งผู้ทำวิจัยได้เลือกหน่วยงานของท่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง และจำเป็นต้องนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรในเขตพื้นที่ของท่าน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขออนุญาตให้นางสาวศศิธร ไพบูลย์ เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ เพื่อนำผล)
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail:socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ว ๒๕๑

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลพลับพลา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวศศิธร ไพบูลย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” จำนวน ๑๒ ฉบับ ซึ่งผู้ทำวิจัยได้เลือกหน่วยงานของท่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง และจำเป็นต้องนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรในเขตพื้นที่ของท่าน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขออนุญาตให้นางสาวศศิธร ไพบูลย์ เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรมการฯ เพื่อให้นำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail:socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ ว ๒๕๑

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลคลองนารายณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวศศิธร ไพบูลย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” จำนวน ๑๒ ฉบับ ซึ่งผู้ทำวิจัยได้เลือกหน่วยงานของท่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง และจำเป็นต้องนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรในพื้นที่ของท่าน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขออนุญาตให้นางสาวศศิธร ไพบูลย์ เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ เพ็ญนำผล)

คณะบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail:socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ว ๒๕๑

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลคมบาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวศศิธร ไพบูลย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” จำนวน ๑๒ ฉบับ ซึ่งผู้ทำวิจัยได้เลือกหน่วยงานของท่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง และจำเป็นต้องนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรในเขตพื้นที่ของท่าน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขออนุญาตให้นางสาวศศิธร ไพบูลย์ เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรมการ เพื่อนำผล)
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail:socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ ว ๒๕๑

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลหนองบัว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวศศิธร ไพบูลย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” จำนวน ๑๒ ฉบับ ซึ่งผู้ทำวิจัยได้เลือกหน่วยงานของท่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง และจำเป็นต้องนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรในพื้นที่ของท่าน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขออนุญาตให้นางสาวศศิธร ไพบูลย์ เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรมการ เพื่อนำผล)

คณะบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail:socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ ว ๒๕๑

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลท่าช้าง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวศศิธร ไพบูลย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” จำนวน ๑๒ ฉบับ ซึ่งผู้ทำวิจัยได้เลือกหน่วยงานของท่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง และจำเป็นต้องนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรในเขตพื้นที่ของท่าน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขออนุญาตให้นางสาวศศิธร ไพบูลย์ เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ เพือกนำผล)
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail: socialRBRU@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๐๕/ว ๒๕๑

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

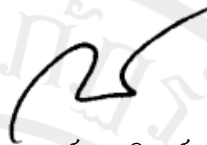
เรียน นายกเทศมนตรีตำบลบางกะจะ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวศศิธร ไพบูลย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รับอนุมัติให้ทำภาคนิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี” จำนวน ๑๒ ฉบับ ซึ่งผู้ทำวิจัยได้เลือกหน่วยงานของท่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง และจำเป็นต้องนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรในพื้นที่ของท่าน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขออนุญาตให้นางสาวศศิธร ไพบูลย์ เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรมการ เพื่อนำผล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐ ๘๖๔๔ ๐๓๑๐ ๕

โทรสาร. ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๗๕

E-mail:socialRBRU@hotmail.com

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

หมายเลขแบบสัมภาษณ์.....

แบบสอบถาม

รูปแบบสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

แบบสอบถามชุดนี้ทางนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าอิสระเท่านั้น ขอให้ท่านพิจารณาคำถามแต่ละข้อ โดยตอบคำถามให้ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นตามสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ที่กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ใน ตามสภาพที่เป็นจริงและเติมข้อความที่เป็นจริงลงในช่องว่าง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ.....ปีเต็ม
3. การศึกษา

☐ ไม่ได้เรียนหนังสือ	☐ ปวส./อนุปริญญา
☐ ประถมศึกษา	☐ ปริญญาตรี
☐ มัธยมศึกษา/ปวช.	☐ สูงกว่าปริญญาตรี
4. รายได้.....บาท/เดือน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 2 ความต้องการรูปแบบสวัสดิการสังคมของเกษตรกรรายย่อยในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี
จังหวัดจันทบุรี

ท่านมีความต้องการให้ช่วยเหลือเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมเรื่องใดในด้านต่อไปนี้มากที่สุด
เพียงข้อเดียว

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง เพียงข้อเดียวเท่านั้น

1. สวัสดิการด้านการศึกษา

- การบริการให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาของบุตรหลาน
- การให้ทุนการศึกษาเพื่อนักเรียนที่ผลการเรียนดี และเป็นบุตรของเกษตรกรรายย่อย
- การจัดศูนย์การเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพของเกษตรกร
- การขยายการศึกษาผู้ใหญ่

2. สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย

- การพัฒนาโรงพยาบาลประจำตำบลหรือสถานอนามัยเดิมให้พร้อมในการรองรับผู้ป่วย
- บริการตรวจสุขภาพประจำปี
- บริการจัดสวนสุขภาพชุมชน
- การประชาสัมพันธ์ข่าวสารด้านการป้องกันโรค

3. สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย

- บริการจัดตั้ง โครงการเพื่อซ่อมแซมที่พักอาศัยที่ผุพัง
- การจัดแหล่งเงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำเพื่อสร้างที่อยู่อาศัย
- บริการการด้านการรักษาความสงบและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากอันตรายต่าง ๆ ในหมู่บ้าน
- การจัดการควบคุมและกำจัดมลพิษที่ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมในชุมชนอย่างเร่งด่วน

4. สวัสดิการด้านการงานและการมีรายได้

- การส่งเสริมตลาดผลไม้ทั้งในและนอกประเทศ
- จัดตั้งโครงการออมเงินเพื่อความมั่นคงด้านรายได้ โดยร่วมมือกับธนาคารของรัฐ
- การจัดหาแหล่งเงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำเพื่อการลงทุน
- การส่งเสริมอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

5. สวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม

- การประกันราคาพืชผลทางการเกษตร
- การจำหน่ายพืชผลทางการเกษตร
- การทำบัตรประกันสังคม
- การประกันสุขภาพ (บัตรทอง 30 บาท)

6. สวัสดิการด้านนันทนาการ

- การฟื้นฟูการละเล่นพื้นบ้าน
- บริการสนามกีฬา โรงยิมและลานเอนกประสงค์
- การบริการด้านดนตรีและการร้องเพลง เช่น คาราโอเกะ
- การจัดกิจกรรมทางด้านศาสนาและศิลปวัฒนธรรม

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรูปแบบสวัสดิการของเกษตรกรรายย่อย ในเขตอำเภอเมือง
จันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในเรื่องต่อไปนี้

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย มาก	ค่อนข้าง เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ค่อนข้าง ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย
ความพร้อมในการให้บริการของรัฐ					
1. โรงพยาบาลของรัฐเพียงพอต่อการให้บริการ					
2. การติดต่องานทะเบียนราษฎรของทางราชการ ได้รับความสะดวก					
3. สำนักงานที่ดินมีความล่าช้าของขั้นตอนการ ปฏิบัติงาน					
4. สถานบริการศึกษามีความพร้อมให้บริการทาง ทางการศึกษา					
ปัญหาด้านรายได้และรายจ่ายของครอบครัว					
1. ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นมีแนวโน้ม สูงขึ้นเรื่อยๆ					
2. ราคาสินค้าเพื่อการทำเกษตร (เช่น ปุ๋ย)แพงขึ้นเรื่อย ๆ					
3. ราคาผลผลิตทางการเกษตรมีแนวโน้มลดลง					
4. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสินค้าฟุ่มเฟือย (เช่น โทรศัพท์มือถือ) เป็นเงินจำนวนมาก					
หลักประกันจากสมาชิกครอบครัว					
1. ท่านมีลูกที่พร้อมเลี้ยงดูพ่อแม่ยามแก่เฒ่า					
2. ท่านได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดจากคนในครอบครัว					
3. ลูกของท่านที่ประกอบอาชีพแล้วได้ส่งเงิน ช่วยเหลือท่านเป็นประจำ					
4. ท่านมีเครือญาติที่พร้อมจะช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา					

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย มาก	ค่อนข้าง เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ค่อนข้าง ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย
การแบกรับภาระหนี้สินทั้งในและนอกระบบ					
1. ท่านมีหนี้สินกับธนาคารหรือไฟแนนซ์					
2. ท่านมีหนี้สินกับนายทุนผู้ให้กู้นอกระบบ					
3. เงินกู้ที่ได้นำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งใจไว้					
4. ท่านมีปัญหาเรื่องการผ่อนชำระหนี้					
การประสบปัญหาด้านสุขภาพและอนามัย					
1. ท่านได้รับความสะดวกโดยมีสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน					
2. ท่านมีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง					
3. การเจ็บป่วยของท่านเนื่องมาจากสารเคมีจากการประกอบอาชีพ					
4. เมื่อมีปัญหาเจ็บป่วยท่านมีค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอกับการรักษาสุขภาพ					
โอกาสทางการศึกษา					
1. ท่านมีการศึกษาเพียงพอต่อการประกอบอาชีพ					
2. ท่านได้มีโอกาสเรียนรู้การประกอบอาชีพจากประสบการณ์					
3. ท่านมีลูกหลานที่ได้รับการศึกษาสูงพอที่จะมาช่วยเหลืองานของท่าน					
4. ท่านได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเหมาะสม					

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ท่านมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างไรบ้าง นอกเหนือไปจากแบบสอบถามข้างต้น
คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. ความคิดเห็นเพิ่มเติม

---

2. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขอขอบคุณสำหรับความเห็นของท่าน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – ชื่อสกุล	นางสาวศศิธร ไพบูลย์
วัน เดือน ปีเกิด	24 กุมภาพันธ์ 2529
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 37/1 หมู่ที่ 4 ตำบลคมบาง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	สำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลคมบาง จังหวัดจันทบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2545	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนศรียานุสรณ์ จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2548	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรียานุสรณ์ จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2552	ศิลปศาสตรบัณฑิต ศศ.บ (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2558	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต รป.ม. (การปกครองท้องถิ่น) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี